

MIEJSKI INFORMATOR

dla

NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW LUBLINA

Stan prawny na 1 listopada 2016 roku

Lublin, listopad 2016 rok

Zespół Redakcyjny

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Urząd Miasta Lublin

Joanna Olszewska

Grażyna Dudek

Anna Kocot

Łukasz Tyzo

Projekt okładki: Anna Tarłowska- Grafik komputerowy, Urząd Miasta Lublin

Łączny nakład: 700 egz.

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce kolejną edycję Miejskiego Informatora dla Niepełnosprawnych Mieszkańców Lublina, publikację, która jest przewodnikiem po miejscach, w których niepełnosprawny mieszkaniec naszego miasta może uzyskać informacje na temat oferowanych form pomocy i wsparcia.

Lublin jest miastem, w którym mieszka duża liczba osób niepełnosprawnych, co wymaga ciągłego i systematycznego dostosowywania oferty wsparcia, pomocy i dostępu do usług, które podnoszą jakość życia. Miasto stale rozszerza swoją działalność w tym kierunku i dostosowuje ofertę istniejących placówek, a także w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców, tworzy nowe rozwiązania z zakresu polityki społecznej.

W grudniu 2015 roku został uchwalony „Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020”. Dokument umożliwia wprowadzanie w życie założeń ratyfikowanej w 2012 roku Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Jednym z najistotniejszych działań jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, ich rodzinom i opiekunom dostępu do informacji. Działania te realizuje Biuro do spraw Osób Niepełnosprawnych, a w nim Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Opracowana publikacja powstała przy współpracy biur i wydziałów Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Lublinie. Mam nadzieję, że publikacja zapewni kompleksową informację o dostępnych formach rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Z poważaniem,

dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin

Spis Treści

Orzecznictwo	8
1. Orzecznictwo do celów pozarentowych	9
1.1. Orzeczenie o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia.....	9
1.2. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.....	10
1.3. Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień	11
1.4. Legitymacje osób niepełnosprawnych	14
1.5. Karta parkingowa dla osób niepełnosprawnych	14
1.6. Wykaz bezpłatnych miejsc parkingowych w Lublinie dla osób niepełnosprawnych	21
2. Orzecznictwo do celów rentowych	28
2.1. ZUS	28
2.1.1. Ocena niezdolności do pracy.....	28
2.1.2. Rodzaje świadczeń	33
2.2. KRUS.....	36
2.2.1. Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy.....	36
2.3. Program rehabilitacji leczniczej ZUS i KRUS	39
Edukacja	40
1. Edukacja dzieci i młodzieży	40
1.1. Opieka nad dzieckiem do lat 3.....	40
1.2. Uprawnienia niepełnosprawnego ucznia	40
1.3. Poradnie psychologiczno - pedagogiczne w Lublinie	45
1.4. Edukacja w wieku przedszkolnym	48
1.5. Edukacja w wieku szkolnym	49
1.6. Pomoc materialna dla niepełnosprawnego ucznia	54
1.7. Programy PFRON wspierające uczniów niepełnosprawnych	58
1.8. Szkoły i placówki prowadzone przez miasto Lublin, w których funkcjonują oddziały integracyjne lub specjalne	59
2. Studenci.....	63
2.1. Uprawnienia niepełnosprawnych studentów	63

2.2. Pomoc materialna.....	64
2.3. Programy PFRON wspierające studentów.....	69
2.4. Praktyki, staże zagraniczne.....	69
2.5. Lubelskie szkoły wyższe	70
Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	81
Zakład Aktywności Zawodowej.....	84
Lubelskie instytucje kulturalne i sportowe dostępne dla osób niepełnosprawnych	85
1. Wykaz instytucji kulturalnych.....	85
2. Wykaz bibliotek, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych	104
Zatrudnienie i działalność gospodarcza	109
1. Miejski Urząd Pracy	109
1.1. Usługi i instrumenty rynku pracy.....	109
1.2. Agencje pośrednictwa pracy.....	111
2. Uprawnienia pracownicze osób niepełnosprawnych	112
3. Działalność gospodarcza.....	113
Pomoc społeczna	114
1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	116
1.1. Pomoc Środowiskowa.....	117
2. Świadczenia socjalne	122
3. Dofinansowania ze środków PFRON	131
3.1. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych	131
3.2. Dofinansowania dla indywidualnych osób niepełnosprawnych	132
3.2.1. Turnusy rehabilitacyjne.....	132
3.2.2. Likwidacja barier funkcjonalnych.....	134
3.2.3. Program „Aktywny Samorząd”	136
3.2.4. Usługa tłumacza j. migowego i tłumacza przewodnika	137
3.2.5. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	137
3.2.6. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.....	139
3.3. Dofinansowania dla organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych	140

Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Wsparcia	142
Inne placówki	156
Programy Miasta Lublin	159
Ulgi i uprawnienia	160
1. Komunikacja miejska	160
1.1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych i ulgowych	160
1.2. Komunikacja dla osób niepełnosprawnych	166
2. Komunikacja PKP i PKS	168
3. Opłaty lokalne	177
3.1. Zwolnienie z opłaty za parkowanie	177
3.2. Opłaty za przedszkola	177
3.3. Opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej	178
3.4. Opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej.....	178
4. Opłaty za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych.....	179
5. Opłaty telekomunikacyjne	181
6. Opłata paszportowa	183
7. Wymiana dowodu osobistego.....	184
8. Opłaty za wstęp do muzeów państwowych.....	185
9. Usługi pocztowe	185
10. Odliczenia od dochodu	187
11. Odliczenia od podatku.....	191
12. Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych.....	193
13. Prawa wyborców niepełnosprawnych w Polsce	194
13.1. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	194
13.2. Wybory do Sejmu i Senatu RP	195
13.3. Wybory do organów samorządu terytorialnego	196
13.4. Wybory do Parlamentu Europejskiego	196
13.5. Udział wyborców niepełnosprawnych w referendum.....	197
14. Prawa i obowiązki pasażerów w ruchu kolejowym.....	199
Kluby sportowe osób niepełnosprawnych	202
Ważne adresy	205

Orzecznictwo

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

1. **Do celów pozarentowych** - orzecznictwo pozarentowe prowadzone przez Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
2. **Do celów rentowych** - orzecznictwo rentowe prowadzone przez Lekarza Orzecznika oraz Komisje Lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Lekarza Rzeczoznawcę oraz Komisje Lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), komisje lekarskie podległe: MON lub MSWiA.

1. Orzecznictwo do celów pozarentowych

Orzecznictwem do celów pozarentowych wynikającym z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) stanowiącym podstawę do przyznania ulg i uprawnień wynikających z odrębnych przepisów, dla osób stale przebywających w Lublinie (w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności) zajmuje się Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Magnoliowa 2, 20-143 Lublin

tel.: 81 466 34 60, fax: 81 466 34 61

e-mail: mzon@lublin.eu

Zespół przyjmuje osoby zainteresowane w poniedziałki w godzinach 9.00-17.00, od wtorku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie jest właściwy miejscowo do rozpatrywania spraw osób przebywających na stałe na terenie Lublina.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie jest organem I instancji wydającym (w ramach orzecznictwa pozarentowego):

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- legitymacje osób niepełnosprawnych,
- karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw.

1.1. Orzeczenie o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia. Zgodnie z art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności,
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia dziecka wydane dla potrzeb zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku.

Ponadto do wniosku należy dołączyć posiadaną dokumentację istotną dla ustalenia niepełnosprawności (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, zaświadczenia i wyniki badań, opinie psychologiczne itp.).

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się maksymalnie na okres do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Jeżeli dziecko kończy 16 lat podlega orzekaniu o stopniu niepełnosprawności.

1.2. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia

Zgodnie z art. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w zależności od rodzaju schorzenia i stopnia upośledzenia organizmu, u osób powyżej 16 roku życia określa się trzy stopnie niepełnosprawności:

1. Znaczny - osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagająca, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Niezdolność do samodzielnej egzystencji to naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia danej osobie samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja).

2. Umiarkowany - osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

3. Lekki - osoba o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (w przypadku dzieci oraz osób ubezwłasnowolnionych),
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, wystawione nie wcześniej niż **na 30 dni przed dniem złożenia wniosku.**

Ponadto do wniosku należy dołączyć posiadaną dokumentację istotną dla ustalenia stopnia niepełnosprawności (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, zaświadczenia i wyniki badań, opinie psychologiczne itp.).

Czas oczekiwania na posiedzenie składu orzekającego od ok. miesiąca do około 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w zależności od lekarza specjalisty rozpatrującego wniosek i stopnia komplikacji sprawy.

1.3. Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień

Zgodnie z art. 5a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, osoby posiadające ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w art. 62 tej ustawy, oraz orzeczenia o niezdolności do pracy, o których mowa w jej art. 5, mogą składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy, dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek o wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy określone w art. 5 i 62 ustawy,
- posiadana dokumentacja medyczna i inne dokumenty, mogące mieć wpływ na ustalenie wskazań do ulg i uprawnień.

Od powyższego orzeczenia odwołanie nie przysługuje.

UWAGA!

Zgodnie z art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji, w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności:

1. Odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;
2. Szkolenia, w tym specjalistycznego;
3. Zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
4. Uczestnictwa w terapii zajęciowej;
5. Konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
6. Korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
7. Konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
8. Konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

9. Spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz.1137, z późn. zm.);
10. Ponadto w oparciu o art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966, z późn. zm.): Konieczności zamieszkiwania przez osobę niepełnosprawną w oddzielnym pokoju (normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju) w przypadku ubiegania się o dodatek mieszkaniowy we właściwym miejscowo urzędzie gminy).

Na posiedzeniu składu orzekającego należy przedłożyć obowiązkowo: dokument potwierdzający tożsamość osoby zainteresowanej, a w przypadku dziecka do 16-go roku życia również jego opiekuna prawnego.

W przypadku dzieci objętych obowiązkiem szkolnym należy przedłożyć aktualną legitymację szkolną.

Odwołanie

Od orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego przez Zespół przysługuje osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu odwołanie do organu II instancji, jeżeli nie zgadza się z jego treścią. Odwołania rozpatruje:

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie

ul. Bazylianówka 46, 20 - 144 Lublin, sekretariat - pokój nr 1
tel.: 81 740 66 50, fax: 81 740 70 18

Odwołanie do zespołu odwoławczego wnosi się za pośrednictwem **Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie w terminie 14 dni licząc od daty doręczenia orzeczenia.**

Odwołanie można wnieść w dowolnej formie np. pisemnie lub ustnie do protokołu. W treści odwołania powinny być zawarte stwierdzenia, z jakimi punktami orzeczenia osoba zainteresowana się nie zgadza czy wnosi o jego uchylenie w całości. Odwołanie powinno być opatrzone własnoręcznym podpisem osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

1.4. Legitymacje osób niepełnosprawnych

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje dla osób niepełnosprawnych legitymacje dokumentujące niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

Podstawa wydania legitymacji:

- wniosek o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej,
- orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- aktualna fotografia o wymiarach 3,5 cm x 4,5 cm (w przypadku kolejnej legitymacji 1 fotografia, w przypadku dzieci do 16 roku życia fotografie nie są wymagane).

Czas oczekiwania na wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej - do 7 dni.

1.5. Karta parkingowa

1.5.1. Karta parkingowa dla osób niepełnosprawnych

Od dnia 1 lipca 2014 r. karta parkingowa jest wydawana wyłącznie:

1. osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
2. osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej także na podstawie wydanego do dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna), zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej.

Wskazanie do karty parkingowej w orzeczeniu o znacznym stopniu niepełnosprawności nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności ale wyłącznie od tego, że osoba niepełnosprawna ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Wyjątek dotyczy osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, które posiadają orzeczenia wydane przed 1 lipca 2014 r. wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna). Osoby posiadające tego rodzaju orzeczenia uzyskują kartę parkingową bez konieczności ponownego orzekania się – na podstawie dotychczasowego orzeczenia, jeżeli zawiera ono wskazanie do karty parkingowej.

Osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej na podstawie wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej.

Wskazanie do karty parkingowej w orzeczeniu o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności i tego, czy osoba niepełnosprawna ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Wskazanie do karty parkingowej będą mogły uzyskać wyłącznie osoby mające zarówno znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się jak i przyczynę niepełnosprawności oznaczoną symbolem

04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Osoby niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej na podstawie wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o niepełnosprawności zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej. W przypadku tych osób wskazanie do karty parkingowej nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności ale wyłącznie od tego, że dziecko ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, co ustala się uwzględniając m.in. wiek dziecka.

Od dnia 1 lipca 2014 r. karta parkingowa wydawana jest na okres ważności orzeczenia jednak nie dłużej niż na okres 5 lat.

Wzór Karty Parkingowej dla osoby niepełnosprawnej:

Data ważności:	KARTA PARKINGOWA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Parking card Karta za nespornost Parkimaks korta Parkovacia karta Parkingskort Parkimaks kort Pysäkökortti Carte de stationnement Kortu mēdžusieris Tarjeta de estacionamiento Credul-parkare Automobilj stacion kartica Slivkovets karte Karta sfilj parkēgā Parkimaks kort Parkovacia karta Tiket de parcare Parkovacia karta Parkimaks kortica Parkingskort Parkovacia karta Carta de parcare Wzór Unii Europejskiej	Imię:
Nr:		Nazwisko:
Organ wydający:		
		
Ta karta uprawnia jej posiadacza do korzystania z uprawnień przewidzianych dla osób niepełnosprawnych w przepisach ruchu drogowego w zainteresowanym Państwie Członkowskim.		
Korzystając z karty należy ją umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiający odczytanie jej numeru i daty ważności.		
Podpis:		

1.5.2. Karta parkingowa dla placówek

Kartę parkingową wydaje się placówce zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Kartę parkingową wydaje się placówce na okres 3 lat. Wszystkie rodzaje placówek, uprawnione do uzyskania karty parkingowej wymienione zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie rodzaju placówek uprawnionych do uzyskania karty parkingowej.

Wzór karty parkingowej dla placówki:

Data ważności:	KARTA PARKINGOWA DLA PLACÓWEK ZAJMUJĄCYCH SIĘ OPIEKĄ, REHABILITACJĄ LUB EDUKACJĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH MAJĄCYCH ZNA CZYNNIE OGRANICZONE MOŻLIWOŚCI SAMODZIELNEGO PORUSZANIA SIĘ	Nazwa placówki:
Nr:		Adres:
Organ wydający:		Marka i model pojazdu:
	PL	Nr rejestracyjny pojazdu:
		<p>Karta parkingowa potwierdza uprawnienie kierującego pojazdem należącym do placówki do korzystania z uprawnień przewidzianych dla osób niepełnosprawnych w prześłach ruchu drogowego.</p> <p>Korzystając z karty należy ją umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.</p>

1.5.3. Tryb wydawania karty parkingowej

Kartę parkingową wydaje się na wniosek osoby niepełnosprawnej lub placówki. Druki wniosków o wydanie karty parkingowej dostępne są Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie (ul. Magnoliowa 2, pokój nr 10) lub na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin (www.lublin.eu).

Wniosek osoby niepełnosprawnej składa się do wybranego przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Wniosek placówki składa się do przewodniczącego zespołu właściwego ze względu na siedzibę placówki.

Osoba niepełnosprawna składa wniosek osobiście z wyjątkiem:

- 1) osoby, która nie ukończyła 18 roku życia, za którą wniosek składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów,
- 2) osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską, za którą wniosek składa jeden z rodziców,
- 3) osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską lub osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, za którą wniosek składa odpowiednio opiekun lub kurator ustanowiony przez sąd.

Wniosek placówki składa osoba upoważniona do jej reprezentowania.

Wniosek jest podpisywany przez wnioskodawcę w obecności przewodniczącego zespołu lub osoby przez niego upoważnionej.

Do wniosku osoby niepełnosprawnej dołącza się:

- jedną fotografię o wymiarach 35 mm x 45 mm, odzwierciedlającą aktualny wizerunek osoby, której wniosek dotyczy, przedstawiającą tę osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami,
- dowód uiszczenia opłaty 21 zł za wydanie karty parkingowej.

Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, a osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania – fotografię przedstawiającą osobę z nakryciem głowy, pod warunkiem, że fotografia taka jest zamieszczona w dokumencie potwierdzającym tożsamość tej osoby. Składając wniosek przedstawia się do wzglądu oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień wraz ze wskazaniem do karty parkingowej.

Do wniosku placówki dołącza się dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej. Składając wniosek przedstawia się do wzglądu dowód rejestracyjny pojazdu placówki.

Osoba niepełnosprawna odbiera kartę parkingową osobiście, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość albo przez osobę upoważnioną po okazaniu przez nią dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz pisemnego upoważnienia do odbioru karty.

Kartę parkingową wydaną:

- osobie, która nie ukończyła 18 roku życia, odbiera jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów,
- osobie ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską, odbiera jeden z rodziców,
- osobie ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską lub osobie ubezwłasnowolnionej częściowo, odbiera

odpowiednio opiekun lub kurator ustanowiony przez sąd – po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i oświadczeniu o prawie do sprawowania odpowiednio władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli.

Osoba upoważniona do reprezentowania placówki odbiera kartę parkingową osobiście po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i oświadczeniu o posiadaniu upoważnienia do reprezentowania placówki.

1.5.4. Uprawnienia wynikające z posiadania karty parkingowej

Osoba niepełnosprawna mająca znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową, może nie stosować się do niektórych znaków drogowych. Uprawnienie to dotyczy również:

- kierującego pojazdem przewożącego osobę o znacznie ograniczonej możliwości samodzielnego poruszania się,
- pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, pozostających pod opieką tych placówek.

Kartę parkingową należy umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, w miejscu widocznym, eksponując jej zabezpieczenia, tak, by możliwe było odczytanie jej numeru i daty ważności.

Karta parkingowa potwierdza uprawnienia:

- do korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnością (tzw. kopert):

T-29

- do niestosowania się do następujących znaków drogowych:

B – 1 zakaz ruchu w obu kierunkach

B – 3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych

B – 3a zakaz wjazdu autobusów

B – 4 zakaz wjazdu motocykli

B – 10 zakaz wjazdu motorowerów

B – 35 zakaz postoj

B – 37 zakaz postoj w dni nieparzyste

B – 38 zakaz postoj w dni parzyste

B – 39 strefa ograniczonego postoj

1.6 Wykaz bezpłatnych miejsc parkingowych w Lublinie dla osób niepełnosprawnych

Lp.	Lokalizacja/ulica	Ilość	Uwagi
1.	1-go Maja	6	parking
2.	3 Maja (S)	1	przy Konsulacie Ukrainy
3.	Akademicka	2	przy skwerze
4.	Andersa	2	w zatoce przy cmentarzu
5.	Archidiakońska (S)	1	Przy Domu Pomocy Społecznej
6.	Archidiakońska (S)	1	Archidiakońska/Złota
7.	Balladyny 2	2	w zatoce
8.	Bieczyńskiego 3 (S)	1	
9.	Bulwarowa 7	1	na chodniku
10.	Chopina 27 (S)	2	przy bibliotece KUL
11.	Chopina 3 (S)	1	
12.	Chopina 8 (S)	1	
13.	Cmentarna	22	parkingi
14.	Czechowska (S)	2	parking
15.	Czechowska 1 (S)	1	w zatoce
16.	Czwartek 20	1	
17.	Daszyńskiego	3	w zatokach
18.	Długosza	2	przy wjeździe do Klubu Lublinianka
19.	Dolna Panny Marii	2	parking przy Piłsudskiego
20.	Furmańska 9 (S)	1	na jezdni
21.	Głęboka 24	1	
22.	Głowackiego 28 A	1	
23.	Gnieźnieńska	1	w zatoce postojowej
24.	Gorczańska 16	1	na jezdni
25.	Graniczna 11	1	pas postojowy
26.	Grażyny 14, 18	4	w zatokach
27.	Grażyny 8	2	na pasie postojowym

28.	Grottgera	4	zatoka przy Teatrze Muzycznym
29.	Grottgera 7	1	ślepy odcinek
30.	Harnasie 3	1	w zatoce
31.	Harnasie 21	2	
32.	Harnasie 19	1	
33.	Herbowa 6	1	na parkingu
34.	Herbowa 10	1	na parkingu
35.	Hipoteczna 9 (S)	2	przy przychodni
36.	Hutnicza	2	przy Ośrodku Kulka
37.	Hutnicza 10C	1	na parkingu
38.	Hutnicza 20B	2	przy Fuga Mundi
39.	I Armii Wojska Polskiego (S)	2	w zatoce parkingu płatnego
40.	I Armii Wojska Polskiego 3 (S)	1	przy Kuratorium Oświaty
41.	Jasna (S)	2	parking
42.	Jasna 7 (S)	1	przy Krótkiej
43.	Jesienna 7	1	na parkingu
44.	Jezuicka (S)	1	na pasie postojowym przy Teatrze Starym
45.	Junoszy 47	3	na jezdni
46.	Juranda 1	2	w zatoce
47.	Juranda 3	1	w zatoce
48.	Juranda 9	1	w zatoce
49.	Kapucyńska (S)	4	parking przy Galerii Centrum
50.	Karłowicza (S)	2	1 szt. przy przychodni i 1 szt. przy wieżowcu nr 4
51.	Karmelicka 5 (S)	1	na jezdni
52.	Kawaleryjska 6	2	w zatoce
53.	Kiepury 20	1	
54.	Kleniewskich	2	w zatoce
55.	Kołątaja 5 (S)	1	w zatoce
56.	Koncertowa 19	1	w zatoce
57.	Konopnicka 2 (S)	2	na jezdni
58.	Koryznowej 2B	1	na parkingu od ul. Malczewskiego
59.	Kosmonautów 78	1	w zatoce przy DPS

60.	Kowalska (S)	2	parking
61.	Krakowskie Przedmieście (S)	2+2+1+1	parking płatny, przy Księgarni Technicznej, przy Hotelu Lublinianka, przy murku z kwiatami, przy oo Kapucynach
62.	Kraśńskiego 3	1	w zatoce
63.	Kraśńskiego 11	1	na parkingu
64.	Królewska (S)	2	przy Banku PEKAO SA
65.	Krótką 4 (S)	1	parking
66.	Kruczkowskiego 18	2	w zatoce
67.	Kunickiego	1	parking przy ul. Mickiewicza
68.	Kunickiego 18	1	
69.	Lelka Sowy	3	przy Spółdzielni Niewidomych
70.	Leszczyńskiego	2	parking przy GUS
71.	Leszczyńskiego	1	ślepy odcinek
72.	Leszczyńskiego 20	2	przy Wydziale Komunikacji
73.	Lubomelska 1-3 (S)	3	przy Urzędzie Wojewódzkim
74.	Lwowska	2	zatoki postojowe
75.	Lwowska	2	parking
76.	Lwowska 10	2	parking
77.	Lwowska 12	1	na parkingu
78.	Lwowska 38	1	w zatoce
79.	Lwowska 8	1	przy przedszkolu
80.	Magnoliowa 2	2	w zatoce przy MUSI
81.	Mariańska 17	1	w zatoce
82.	Matki Teresy z Kalkuty	1	w zatoce po stronie kościoła
83.	Medalionów 18	2	w zatoce i na parkingu
84.	Motorowa 2	1	na parkingu
85.	Muzyczna 7	1	
86.	Nałkowskich 97	2	w zatoce
87.	Nałkowskich 98	2	w zatoce
88.	Nałkowskich 100	1	w zatoce
89.	Narutowicza 12 (S)	2	parking przy Pedagogice UMCS
90.	Narutowicza 51 (S)	1	
91.	Narutowicza 54 (S)	1	
92.	Niecała (S)	1	przy Urzędzie Pracy

93.	Niecała 20 (S)	1	na jezdni na końcu ulicy
94.	Niepodległości	3	w zatokach
95.	Niepodległości 10	1	
96.	Niepodległości 2	1	w zatoce
97.	Nowogródzka	1	na końcu ulicy
98.	Nowy Plac Targowy	1	przy sklepie ortopedycznym
99.	Obrońców Pokoju	3	na parkingu przy cmentarzu
100.	Obrońców Pokoju	1	przy Radiu Lublin
101.	Obrońców Pokoju 6, 14	2	
102.	Ofiar Katynia	3	przy Lublin Plaza
103.	Ochotnicza	2	przy Narutowicza
104.	Okopowa (S)	1	przy Bigmarze
105.	Okopowa 5 (S)	2	przy DOKP
106.	Olchowa 3	2	w zatoce
107.	Orla 3 (S)	1	na jezdni
108.	Paderewskiego 18	1	
109.	Paganiniego 12	5	w zatokach
110.	Paganiniego 4	2	
111.	Paganiniego 4	1	w zatoce
112.	Paganiniego 7	1	w zatoce
113.	Paganiniego 9	1	
114.	Pana Balcera 1	1	
115.	Pana Tadeusza 2	2	w zatoce
116.	Peowiaków (S)	1	przy Kołłątaja
117.	Pl. Czechowicza (S)	1	parking
118.	Plac Dworcowy	2	przy PKP
119.	Plac Litewski (S)	2	parking przy Hotelu Europa
120.	Plac Wolności (S)	1	przy LO III
121.	Plac Zamkowy (S)	6	parking
122.	Pocztowa	2	parking
123.	Pogodna	1	przy ul. Jastrzębiej
124.	Pogodna 13	1	
125.	Pogodna 24	1	w zatoce postojowej
126.	Południowa 3	2	w zatoce
127.	Popiełuszki	1	przed Legionową
128.	Popiełuszki 36	1	pas postojowy

129.	Projektowa	3	przy przychodni
130.	Przyjaźni 16	1	w zatoce
131.	Przyjaźni 24	1	w zatoce
132.	Puławska	1	przy skrzyżowaniu z ul. Zuchów
133.	Puławska 19	2	na parkingu
134.	Raabego 7	2	na przeciw TV
135.	Radości	3	w zatokach
136.	Radziszewskiego 2, 6, 10, 11,	16	na nowo powstałych parkingach, przy Kościele Akademickim KUL, Instytucie Fizyki, przy Bibliotece, Rektoracie, przy skwerze na wysokości Chatki Żaka
137.	Radziwiłłowska (S)	2	w zatoce przy Luxmed i przy UMCS
138.	Romanowskiego	3	w zatokach
139.	Rozdroże 15	2	
140.	Rubinowa 3	1	w zatoce
141.	Rusałka	2	w zatokach
142.	Rybna (S)	1	na wyznaczonym parkingu
143.	Sapiehy	1	w zatoce
144.	Sądowa ślepy odcinek (S)	1	za NBP
145.	Skłodowskiej 26	1	na podjeździe
146.	Skłodowskiej 8,10,14,16	5	
147.	Skłodowskiej 9	1	w zatoce przy Poliklinice
148.	Skromna	1	przy Kolegium Języków Obcych
149.	Spadochroniarzy 10	1	na parkingu
150.	Spokojna 8 i 17 (S)	2	
151.	Staszica (S)	2	łącznik do Deptaka
152.	Stokrotki	2	w zatoce
153.	Szczerbowski	2	przy ALTEST
154.	Szczytowa 11	1	w zatoce
155.	Szmaragdowa	2	na parkingu

156.	Szmaragdowa 16	4	na jezdni i na parkingu
157.	Szmaragdowa 36	1	na parkingu
158.	Szmaragdowa 46	1	na jezdni
159.	Śnieżyńskiego 10	1	w zatoce
160.	Świętoduska (S)	5	W rejonie ul. Zielonej
161.	Targowa	1	w zatoce
162.	Tatarakowa	1	w zatoce
163.	Trzeźniowska	1	w zatoce
164.	Tumidajskiego 8	1	
165.	Tymiankowa	1	na parkingu
166.	Ułanów	10	w zatokach
167.	Wajdeloty / Grażyny 20	1	w zatoce
168.	Wajdeloty	7	w zatokach
169.	Walczyńskich	1	parking przy cmentarzu
170.	Wallenroda	1	w zatoce w pobliżu Sądu
171.	Wallenroda 5	2	w zatoce
172.	Wallenroda 9	1	w zatoce
173.	Weteranów 6 i 18	2	na pasie postojowym
174.	Wieniawska (S)	2	na parkingu płatnym przy Biedronce, za ul. Jasną
175.	Wieniawska 6 (S)	1	przy Bieczyńskiego
176.	Wiercieńskiego	3	przy wieżowcu Głęboka 19, przy wejściu na cmentarz, na końcu ulicy,
177.	Wodopojna	4	parking
178.	Wołodyjowskiego 11	1	w zatoce
179.	Wróblewskiego	3	przed Deptakiem
180.	Wyżynna 10	2	w zatokach
181.	Wyżynna 8	1	w zatoce postojowej
182.	Zana 10	4	w zatokach
183.	Zimowa	1	na pasie postojowym
184.	Żelazna 10	1	przy posesji

SUMA 360

(S) – koperty w strefie płatnego parkowania (82)
stan na dzień 20-11-2016 r.

Strefa płatnego parkowania

Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności mogą wykupić abonament typu „N” uprawniający do parkowania w strefie płatnego parkowania poza wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych.

Podstawą prawną jest Uchwała nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 roku, która mówi, że:

- obowiązuje zerowa stawka opłaty – za parkowanie w wyznaczonym w tym celu miejscu dla pojazdu przewożonego lub kierowanego przez osobę niepełnosprawną, posiadającą kartę parkingową dla osób niepełnosprawnych,

- uprawnienia do otrzymania abonamentu dla osoby niepełnosprawnej typu „N” (opłata 4,00 zł za miesiąc, na maksymalny okres do 18 miesięcy), po wniesieniu opłaty, posiada:

1. osoba niepełnosprawna zameldowana na terenie Miasta Lublin lub pracująca albo ucząca się w obszarze SPP w przypadku zameldowania poza terenem Miasta Lublin, będąca właścicielem lub współwłaścicielem wpisanym w dowód rejestracyjny samochodu osobowego lub innego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej do 2,5 tony, i legitymująca się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i będąca osobą o schorzeniach powodujących istotne trudności w poruszaniu się (potwierdzonym w orzeczeniu) oraz posiadająca ważną kartę parkingową;
2. rodzic lub opiekun prawny osoby niepełnosprawnej mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się potwierdzone w orzeczeniu i posiadającej ważną kartę parkingową, zameldowanej na terenie Miasta Lublin, która nie ukończyła 18 roku życia – który to rodzic lub opiekun prawny jest właścicielem lub współwłaścicielem wpisanym w dowód rejestracyjny samochodu osobowego lub innego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej do 2,5 tony.

2. Orzecnictwo do celów rentowych

2.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w Lublinie

ul. Zana 36-38C, 20-601 Lublin

tel./fax: 81 535 77 77

www.zus.pl

Kompleks budynków ZUS jest zlokalizowany przy ul. Zana 36, 38C. Wyznaczone zostały miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych bezpośrednio przy budynku Zana 38C na zamkniętej części placu (wjazd od ul. Zana). Miejsca są oznaczone kopertą oraz znakami pionowymi.

Obsługa klientów odbywa się na dwóch salach obsługi. Sprawy związane z rentami i emeryturami załatwiane są w budynku ul. Zana 36, natomiast sprawy związane z bieżącą aktywnością zawodową w budynku 38A.

Do wszystkich wejść prowadzą podjazdy przystosowane dla wózków inwalidzkich. Ewentualna komunikacja w budynku jest możliwa za pomocą wind. Korytarze wyposażone są w poręcze.

We wszystkich budynkach znajdują się toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

W Zakładzie poza godzinami otwarcia Sal obsługi klientów skorzystać można z urzędomatu. Urządzenie przystosowane jest również do obsługi osób z niepełnosprawnością słuchu i wzroku.

Obsługę klientów wspomaga również system kierowania ruchem poprzez sygnalizację dźwiękowo-wzrokową.

2.1.1. Ocena niezdolności do pracy

Do zadań lekarzy orzeczników i komisji lekarskich ZUS należy ocena niezdolności do pracy. Na podstawie tego orzeczenia ustala się uprawnienie do świadczeń rentowych.

Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia:

- daty powstania niezdolności do pracy,
- trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy,

- związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- celowości przekwalifikowania zawodowego

dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Komisja Lekarska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

Sprzeciw wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej Zakładu właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Komisja lekarska nie rozpatruje sprzeciwu wniesionego po terminie. W uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek osoby zainteresowanej, może przywrócić termin na wniesienie sprzeciwu., w tym w szczególności w razie odrzucenia przez sąd odwołania od decyzji w przypadku określonym w art. 477⁹ §3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Niezdolność do pracy orzeka się na okres **nie dłuższy niż 5 lat**, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

Jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego, w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku.

Zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy - *Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.).*

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, orzeka się **niezdolność do samodzielnej egzystencji**.

Z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczony ma prawo do renty, jeśli złoży **wniosek** i jeśli spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w określonych ustawą okresach składkowych (okres zatrudnienia, okres ubezpieczenia) i nieskładkowych (np. w okresie pobierania zasiłku chorobowego lub opiekuńczego, macierzyńskiego, dla bezrobotnych, służby wojskowej) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wymagany do przyznania renty uzależniony jest od wieku osoby, w którym powstała niezdolność do pracy.

Okres ten wynosi:

1 rok, jeśli niezdolność powstała przed ukończeniem 20 lat,

2 lata — w wieku od 20 do 22 lat,

3 lata — w wieku od 22 do 25 lat,

4 lata — w wieku od 25 do 30 lat,

5 lat — w wieku powyżej 30 lat.

Przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Rodzaje rent:

- **renta stała** przysługuje osobie, której niezdolność do pracy została uznana za trwałą.
- **renta okresowa** - jeśli niezdolność do pracy ma charakter czasowy. Przysługuje ona przez okres wskazany w decyzji organu rentowego.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 273 poz. 2711 z późn. zm.).

UWAGA!

Niezależnie od posiadanego orzeczenia i wskazań w nim zawartych dotyczących zatrudnienia, każda osoba **niepełnosprawna może podjąć pracę zarobkową**. O możliwości podjęcia pracy na określonym stanowisku przez osobę niepełnosprawną, decyduje lekarz medycyny pracy podczas badań wstępnych, na które kieruje pracodawca - *art. 32 ust.1 w związku z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.); art. 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.); art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.).*

Rencista i emeryt powinien zwracać uwagę na wysokość przychodu, który osiąga z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Osiągnięcie przychodu, który nie przekracza 70% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ogłoszonego przez prezesa GUS, nie powoduje zmniejszenia świadczeń.

W przypadku gdy osiągnięty przychód przekroczy 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ale będzie niższy niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia - emerytura, renta z tytułu niezdolności do pracy oraz renta rodzinna dla jednej osoby ulegną zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie więcej jednak niż o kwotę maksymalnego zmniejszenia (ustalaną przy kolejnych waloryzacjach).

Zawieszeniu ulegają emerytury i renty świadczeniobiorców, którzy osiągnęli przychód przekraczający 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Nie zmniejsza się ani nie zawiesza świadczeń w razie osiągnięcia przychodu:

- osób uprawnionych do renty: inwalidy wojennego, z tytułu pobytu w obozie i w miejscach odosobnienia i rent rodzinnych po tych inwalidach,
- osób uprawnionych do renty inwalidy wojskowego w związku ze służbą wojskową i renty rodzinnej po żołnierzu, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Zawieszeniu ani zmniejszeniu bez względu na wysokość osiąganego przychodu nie podlegają emerytury osób, które osiągnęły wiek emerytalny.

ZUS podaje kwoty przychodu wpływające na zmniejszenie lub zawieszenie świadczeń na stronie internetowej: www.zus.pl

2.1.2. Rodzaje świadczeń

Renta socjalna przysługuje osobie, która:

- jest pełnoletnia oraz
- jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:
 - przed ukończeniem 18 roku życia albo
 - w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia albo
 - w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Renta socjalna przysługuje wyłącznie osobie, która osiągnęła pełnoletniość i która jest całkowicie niezdolna do pracy. Za osobę pełnoletnią uważa się osobę, która ukończyła 18 lat. Za osobę pełnoletnią uważa się również kobietę, która zawarła związek małżeński po ukończeniu 16 lat, a nie ukończyła 18 roku życia.

Renta może być przyznana na stałe - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała lub na wskazany okres - jeśli niezdolność do pracy jest czasowa.

Renta socjalna może być zawieszona, jeśli osoba uprawniona osiągnęła przychód (z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego tj. zatrudnienia, pracy nakładczej, umów zleceń, umów o dzieło i.in.) **w łącznej kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy** ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS dla celów emerytalnych.

Aby otrzymać rentę socjalną trzeba złożyć Wniosek o jej przyznanie.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982).

Renta szkoleniowa przysługuje osobie, która:

- spełnia warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy,
- uzyska orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie.

Renta przyznawana jest na okres 6 miesięcy. Na wniosek starosty, okres ten może zostać przedłużony maksymalnie do 30 miesięcy lub skrócony jeżeli starosta uzna, że nie ma możliwości przekwalifikowania do innego zawodu oraz gdy pobierający rentę nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu. W przypadku gdy starosta zawiadomi o braku możliwości przekwalifikowania do innego zawodu, organ rentowy ponownie kieruje zainteresowanego do lekarza orzecznika. Renta szkoleniowa wynosi 75% podstawy wymiaru renty, nie mniej jednak niż w wysokości najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.).

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po okresie pobierania zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Świadczenie to przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy.

Świadczenie nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego albo urlopu na poratowanie zdrowia udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 372 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.).

Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy albo spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń,

pobierała zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Uprawnieni do renty rodzinnej po spełnieniu określonych warunków są: dzieci, w tym przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności także w ramach rodziny zastępczej, wdowa, wdowiec, rodzice, wnuki, rodzeństwo.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.).

Dodatek pielęgnacyjny

Do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, jak też do emerytury przysługuje dodatek pielęgnacyjny. Dodatek przysługuje także tym osobom, które ukończyły 75 lat z tym zastrzeżeniem, że osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo – leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że osoba ta przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu. Dodatek przyznawany jest z urzędu na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji. Dla osób, które ukończyły 75 lat dodatek pielęgnacyjny przyznawany jest także z urzędu po osiągnięciu przez tą osobę wskazanego wieku.

2.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny

ul. Droga Męczenników Majdanka 12, 20-325 Lublin

tel.: 81 759 34 10, fax: 81 746 22 38

www.krus.gov.pl

2.2.1. Renta rolnicza

Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu (rolnikowi, domownikowi), który spełnia łącznie następujące warunki:

- jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym,
- całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu lub w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 – 1990 albo prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów,
- posiada wymagany okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu.
- podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres wynoszący co najmniej:
 - rok – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat,
 - 2 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 20 lat do 22 lat,
 - 3 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat,
 - 4 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat,
 - 5 lat – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 30 lat;wymagane 5 lat powinno przypadać w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

O niezdolności ubezpieczonego do pracy orzekają w postępowaniu orzeczniczym:

- Lekarz Rzeczoznawca KRUS (I instancja) lub
- Komisja Lekarska KRUS (II instancja), w wyniku odwołania się ubezpieczonego od orzeczenia lekarza rzeczoznawcy lub w wyniku wniesienia zarzutu wadliwości orzeczenia lekarza rzeczoznawcy przez lekarza regionalnego - inspektora ds. orzecznictwa lekarskiego

(ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Dz. U. z 2016r. poz. 277 z późn. zm., Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie orzecznictwa lekarskiego w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Dz. U. z 2005 r. Nr 6 poz. 46).

Rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy przyznaje się jako rentę stałą, jeżeli całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym jest trwała i nie orzeczono celowości przekwalifikowania zawodowego. W pozostałych przypadkach renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje przez okres wskazany w decyzji Prezesa KRUS lub do czasu objęcia go innym ubezpieczeniem społecznym.

Rencista uprawniony do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy nie traci prawa do tej renty, jeżeli podejmie działalność pozarolniczą podlegającą obowiązków ubezpieczenia społecznego (zmiana wprowadzona od 1 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw). W zależności od uzyskanego przychodu świadczenie (dotyczy części uzupełniającej) może ulegać zmniejszeniu lub zawieszeniu na zasadach wynikających z przepisów obowiązujących w systemie powszechnym.

Jeżeli osoba utraciła prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy z powodu nie uznania tej osoby za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, a w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania tego prawa stanie się ona ponownie całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, to wówczas prawo do renty zostanie przywrócone.

ODPOWIADAJĄCE SOBIE ORZECZENIA STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Grupa Inwalidzka - dawny system	Orzeczenia ZUS- aktualny system	Orzeczenia KRUS – wydane przed 31.12.1997 roku	Orzecznictwo pozarentowe
I	całkowita niezdolność do pracy + niezdolność do samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie + niezdolność do samodzielnej egzystencji	znaczny stopień niepełnosprawności
II	całkowita niezdolność do pracy	brak odpowiednika	umiarkowany stopień niepełnosprawności
III	częściowa niezdolność do pracy	całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie	lekki stopień niepełnosprawności

2.3 Program rehabilitacji leczniczej ZUS i KRUS

Celem programu jest przywrócenie zdolności do pracy osobom, które w następstwie choroby są zagrożone długotrwałą niezdolnością do pracy i jednocześnie rokują odzyskanie tej zdolności po przeprowadzeniu rehabilitacji.

Program skierowany jest do osób:

- ubezpieczonych zagrożonych całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy (ZUS),
- zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym (KRUS),
- uprawnionych do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego,

- pobierających rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy rokujących jednocześnie odzyskanie zdolności do pracy po przeprowadzeniu rehabilitacji.

W ZUS programem tym objęte jest leczenie:

- w systemie stacjonarnym schorzeń narządu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego, schorzeń psychosomatycznych, schorzeń onkologicznych po operacjach gruczołu piersiowego, schorzeń narządu głosu,
- w systemie ambulatoryjnym schorzeń narządu ruchu oraz układu krążenia, w tym monitorowane telemedycznie.

W KRUS takich ograniczeń nie ma.

Pełne koszty rehabilitacji pokrywa organ rentowy, w tym: koszty opłaty klimatycznej, koszty dojazdu w obie strony ubezpieczonego zgodnie z cennikiem biletu II klasy kolejowej, z uwzględnieniem wszelkich uprawnień do ulg. Ubezpieczeni w KRUS otrzymają zwrot kosztów przejazdu zwykłą komunikacją autobusową i komunikacją miejską.

Wniosek na rehabilitację należy złożyć do odpowiedniego ze względu na miejsce zamieszkania oddziału organu rentowego. Formularz dostępny jest na stronie internetowej ZUS. W przypadku ubezpieczonych w KRUS jest to ten sam wniosek, jaki składa się w celu odbycia leczenia uzdrowiskowego finansowanego z NFZ. Postępowanie jest dość szybkie – nawet 1 miesiąc od dnia złożenia wniosku – i może być poprzedzone koniecznością stawienia się przed lekarzem orzecznikiem ZUS (lekarzem regionalnym inspektorem orzecznictwa lekarskiego KRUS), w celu zaopiniowania przez niego konieczności odbycia tej rehabilitacji. Rehabilitacja trwa 24 dni (w przypadku ubezpieczonych w KRUS 21 dni) i może być zarówno skrócona, jak i przedłużona w zależności od potrzeb zdrowotnych i terapeutycznych oraz rokowania przywrócenia zdolności do pracy.

Ubezpieczeni w ZUS wniosek mogą pobrać na stronie internetowej: www.zus.pl

Edukacja

1. Edukacja dzieci i młodzieży

1.1. Opieka nad dzieckiem do lat 3

Korzystanie z usług żłobka

Podstawa prawna: Uchwała Nr 822/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie zmiany uchwały nr 104/IX/2011 Rady Miasta Lublin z dnia 21 kwietnia 2011 r. w sprawie nadania statutu Miejskiego Zespołu Żłobków w Lublinie.

Warunki przyjmowania dzieci niepełnosprawnych do żłobka: **z usług żłobka korzystają w pierwszej kolejności dzieci niepełnosprawne**, których niepełnosprawność została udokumentowana orzeczeniem stosownego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, co do których nie istnieją przeciwwskazania zdrowotne uniemożliwiające im korzystanie ze żłobka.

1.2. Uprawnienia niepełnosprawnego ucznia:

Niepełnosprawny uczeń ma prawo do:

1. Transportu.

Obowiązkiem gminy jest:

- a) zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym na podstawie art. 14 ust. 1a bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka umożliwiającego dzieciom, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami

sprzężonymi realizację obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, (*Dz.U.2015.2156 ze zmianami*),

- b) zapewnienie uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie art. 71b, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21 roku życia - *art. 17 ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U.2015.2156 ze zmianami)*,
- c) zapewnienie dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia (*art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty*),
- d) zwrot kosztów przejazdu ucznia, o którym mowa w pkt. a, b i c oraz jego opiekuna do przedszkola, szkoły lub ośrodka na zasadach określonych w umowie zawartej między prezydentem miasta a rodzicami lub opiekunami ucznia jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice lub opiekunowie ucznia (*art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty*).

Sześć nowych mikrobusów wyposażonych w windy i miejsca dla wózków inwalidzkich, które Miasto kupiło w październiku 2008 roku z dofinansowaniem PFRON w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami” wykorzystanych jest do dowożenia uczniów i wychowanków do przedszkoli, szkół i placówek szkolno-wychowawczych, oraz ośrodków rehabilitacyjnych.

2. Nieodpłatnego zakwaterowania w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Rodzice dzieci i młodzieży przebywających w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych wnoszą jedynie opłatę za posiłki w stołówce ośrodka równą wysokości kosztów surowca przeznaczonego na wyżywienie. (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 2 listopada 2015 roku w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach Dz. U. z 2015 r. poz. 1872*).
3. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Dz. U. z 2013 r. poz. 532*).
4. Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w momencie, kiedy poradnia psychologiczno-pedagogiczna lub inna poradnia specjalistyczna orzeka dostosowanie wymagań edukacyjnych u ucznia ze stwierdzonym zaburzeniem i odchyleniem rozwojowym lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się, uniemożliwiającymi sprostanie tym wymaganiom (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych Dz. U. z 2015 r. poz. 843*).
5. Przystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego oraz egzaminu maturalnego w formie dostosowanej do jego dysfunkcji, wtedy kiedy poradnia psychologiczno-pedagogiczna lub inna poradnia specjalistyczna stwierdza u ucznia takie specyficzne

trudności w uczeniu się, które wymagają dostosowania warunków lub formy przeprowadzenia sprawdzianu lub egzaminu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 959); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 843); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113); komunikaty Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów do potrzeb zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych.

6. Dostosowanie formy sprawdzianu i egzaminów polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy dostosowanych do potrzeb i możliwości zdających.

Dostosowanie warunków przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych polega między innymi na:

- a) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, zapewnieniu uczniowi miejsca pracy odpowiedniego do jego potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych; wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych,
- b) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie sprawdzianu lub egzaminu,
- c) ustaleniu zasad oceniania rozwiązań zadań egzaminacyjnych,

- d) zapewnieniu obecności i pomocy w czasie sprawdzianu lub egzaminu nauczyciela wspomagającego ucznia w czytaniu lub pisaniu lub specjalisty z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.
7. Zwolnienia z nauki drugiego języka obcego nowożytnego na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej, w przypadku, kiedy ma wadę słuchu, głęboką dysleksję rozwojową, afazję, niepełnosprawności sprzężone, autyzm, w tym z zespół Aspergera (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych Dz. U. z 2015 r. poz. 843*).
8. Przedłużenia okresu nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok (*Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych Dz. U. z 2012 r. poz. 204 z późn. zm.*).
9. Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest *ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.).
- System oświaty zapewnia w szczególności:
- a) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
 - b) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, zgodnie z indywidualnymi

potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,

- c) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach i szkołach, oraz integracyjnych i specjalnych.

Wyczerpujące informacje na temat nauki, poradni, przedszkoli, szkół integracyjnych i specjalnych można uzyskać w Wydziale Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin lub w Kuratorium Oświaty.

Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

ul. Narutowicza 37/39, 20-016 Lublin

tel.: 81 466 39 00, fax: 81 466 39 01

Kuratorium Oświaty

ul. 3 Maja 6, 20-950 Lublin

tel.: 81 538 52 00, fax: 81 538 52 65

Telefon zaufania: 81 538 52 07

1.3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Lublinie

Dziecko, którego rozwój odbywa się w sposób nieharmonijny powinno być zbadane. Badanie przeprowadzane jest na wniosek rodziców w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, które m.in.:

- diagnozują dzieci i młodzież,
- udzielają dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizują zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspierają

nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,

- organizują i prowadzą wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Diagnozowanie dzieci i młodzieży jest prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

Efektom diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności:

- wydanie opinii,
- wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży,
- objęcie dzieci i młodzieży albo dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- wspomaganie nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz rodzicami.

Opinie i orzeczenia wydawane są na wniosek rodziców (opiekunów prawnych) dziecka. Orzeczenie lub opinię doręcza się wnioskodawcy w trzech egzemplarzach w terminie 14 dni od dnia posiedzenia zespołu. Poradnia nie przekazuje opinii do przedszkola, szkoły lub placówki, do której uczęszcza dziecko, opinię przekazują rodzice lub opiekunowie prawni.

Każda poradnia opiekuje się określonym rejonem miasta.

Wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych w Lublinie:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1

ul. Pogodna 54, 20-337 Lublin

tel.: 81 745 85 52

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2

ul. Radości 8, 20-830 Lublin

tel.: 81 442 30 01

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3

ul. Rzeckiego 21, 20-637 Lublin

tel.: 81 525 09 99

Zespół Poradni Nr 1

ul. Magnoliowa 8, 20-143 Lublin

tel.: 81 747 35 26

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 oraz Specjalistyczna Poradnia Zawodowa, która zapewnia specjalistyczną pomoc w wyborze zawodu z uwzględnieniem predyspozycji psychofizycznych i uzdolnień ucznia oraz wymagań zawodu i rynku pracy. Pomaga wykształcić umiejętność aktywnego poszukiwania pracy i jej utrzymania.

Zespół Poradni Nr 2

ul. I Armii Wojska Polskiego 1, 20-078 Lublin

tel.: 81 532 48 22

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 4 oraz Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin. Poradnia ta prowadzi działalność psychoprofilaktyczną oraz terapię dzieci w zakresie uzależnień, psychopatologii, zaburzeń relacji rówieśniczych i rodzinnych. Jest też wiodącą placówką propagującą zdrowy styl życia.

Zespół Poradni Nr 3

ul. Młodej Polski 30, 20-863 Lublin

tel.: 81 741 09 30

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 6 oraz Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji. Działalność tej poradni jest ukierunkowana na wczesne (od urodzenia) wykrywanie zaburzeń organicznych (słuchu, wzroku, narządów ruchu) oraz

zapobieganie ich skutkom w późniejszym wieku. Świadczy pomoc zarówno dla dzieci jak i ich rodziców, a mianowicie obejmuje terapią i rehabilitacją dzieci na terenie placówki, rodziców instruuje jak kontynuować terapię w domu.

1.4. Edukacja w wieku przedszkolnym

Dzieci niepełnosprawne objęte są wychowaniem przedszkolnym w wieku od 3 do 6 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor przedszkola może przyjąć do przedszkola dziecko, które ukończyło 2,5 roku. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat. Obowiązek szkolny tych dzieci może być odroczony do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat.

Zespół powołany przez dyrektora poradni psychologiczno-pedagogicznej na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka wydaje orzeczenia oraz opinie. Decyzję podejmuje zespół orzekający, w skład którego wchodzi dyrektor poradni, psycholog, pedagog, lekarz, a w razie potrzeby inni specjaliści.

Od orzeczenia wnioskodawca może wnieść odwołanie do kuratora oświaty, za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia (*§17 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych Dz. U. z 2008 r. nr 173 poz. 1072*).

Odpowiednią formę kształcenia organizuje się na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Starosta lub jednostka samorządu terytorialnego, o których mowa w *art. 71b ust. 5 i 5a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 j.t.)*, na wniosek rodziców, zapewnia dziecku formę kształcenia zalecaną w orzeczeniu o potrzebie

kształcenia specjalnego (*§18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych D. U. z 2008 r. Nr 173 poz. 1072*)

1.5. Edukacja w wieku szkolnym

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego nie jest skierowaniem do szkoły specjalnej, jest wyłącznie wskazaniem najkorzystniejszych form kształcenia specjalnego w przedszkolu ogólnodostępnym, w tym z oddziałami integracyjnymi, integracyjnym albo specjalnym, szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczym albo w szkole zorganizowanej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres roku szkolnego, etapu edukacyjnego albo okresu kształcenia w danej szkole. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów szkół podstawowych z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim wydaje się na okres każdego etapu edukacyjnego w tej szkole. Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydaje się na okres do 5 lat (*§9 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych Dz. U. z 2008 r. Nr 173 poz. 1072*).

Dziecko niepełnosprawne może mieć odroczony termin rozpoczęcia nauki szkolnej. Odroczenie następuje na wniosek i za zgodą rodziców przez dyrektora szkoły rejonowej po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w szkołach specjalnych i oddziałach

specjalnych w szkołach ogólnodostępnych jest prowadzone nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia:

- 18 roku życia w przypadku szkoły podstawowej,
- 21 roku życia w przypadku gimnazjum,
- 24 roku życia w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

Nauczanie integracyjne

W ogólnodostępnych szkołach i przedszkolach mogą być organizowane oddziały integracyjne w celu umożliwienia uczniom lub wychowankom niepełnosprawnym zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę ich możliwości. Liczba uczniów (wychowanków) w oddziale integracyjnym powinna wynosić od 15 do 20, w tym od 3 do 5 uczniów lub wychowanków niepełnosprawnych.

W przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, w przedszkolach i szkołach integracyjnych a także specjalnych, zatrudnia się nauczycieli posiadających dodatkowe kwalifikacje oraz odpowiednich specjalistów, w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego. Nauczyciele i specjaliści, rozpoznają potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie, współorganizują zajęcia edukacyjne i pracę wychowawczą w formach integracyjnych, w szczególności:

- wspólnie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia edukacyjne wybierają lub opracowują programy wychowania przedszkolnego i programy nauczania,
- dostosowują realizację programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania, programu wychowawczego i programu profilaktyki do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie,
- w zależności od indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, wspólnie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia edukacyjne, opracowują dla każdego ucznia

- i realizują indywidualne programy edukacyjne określające zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów oraz rodzaj zajęć rewalidacyjnych lub zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych z uczniem,
- uczestniczą w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez innych nauczycieli,
 - prowadzą zajęcia rewalidacyjne lub zajęcia socjoterapeutyczne,
 - udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne w doborze metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz niedostosowanymi społecznie,
 - prowadzą lub organizują różnego rodzaju formy pomocy pedagogicznej i psychologicznej dla dziecka i jego rodziny.

Nauczanie specjalne

Do publicznych szkół specjalnych należą szkoły podstawowe, gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły przysposabiające do pracy, technika, licea ogólnokształcące i szkoły policealne. Szkoły specjalne lub oddziały specjalne w szkołach ogólnodostępnych tworzone są w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- niesłyszących,
- słabosłyszących,
- niewidomych,
- słabowidzących,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- niedostosowanych społecznie,
- zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się oddziałów specjalnych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Celem szkoły specjalnej jest przygotowanie do życia w integracji ze społeczeństwem poprzez osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju uczniów w dostępnym im zakresie, a także przygotowanie do wykonywania zawodu.

Do szkoły podstawowej specjalnej mogą uczęszczać uczniowie do ukończenia 18 roku życia, do gimnazjum specjalnego do ukończenia 21 roku życia, a do szkoły ponadgimnazjalnej do ukończenia 24 roku życia.

Uczeń z głębokim upośledzeniem umysłowym może realizować obowiązek szkolny, obowiązek nauki do ukończenia 25 roku życia w formie zespołowych lub indywidualnych zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.

Nauczanie indywidualne i indywidualne zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze

Dzieciom i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczenie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej (realizującego obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne), szkoły, organizuje się nauczanie indywidualne.

Dziecko objęte indywidualnym nauczaniem pozostaje nadal wychowankiem przedszkola, uczniem danej szkoły. Zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęcia indywidualnego nauczania prowadzi się w miejscu pobytu ucznia, w domu rodzinnym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. W celu integracji ze środowiskiem i zapewnienia im pełnego osobowego rozwoju, dyrektor, w miarę posiadanych możliwości oraz z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniu a także aktualnego stanu zdrowia dziecka organizuje różne formy uczestniczenia dziecka w życiu przedszkola, w szczególności zajęciach rozwijających zainteresowania, uzdolnienia, uroczystościach i imprezach przedszkolnych.

W indywidualnym przygotowaniu przedszkolnym realizowane są treści wynikające z podstawy programowej wychowania przedszkolnego dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży Dz. U. z 2014 r. poz. 1157.

Zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze

Dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, w wieku od 3 do 25 lat, organizuje się zespołowe zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze oraz we współpracy z rodzicami (prawnym opiekunem), indywidualne zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze, zwane dalej zajęciami. Celem zajęć jest wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu.

Udział w zajęciach dzieci w wieku obowiązku szkolnego uznaje się za spełnienie tego obowiązku, określonego w *art. 16 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*.

Zajęcia organizuje się w szczególności w:

- przedszkolach i szkołach, w tym specjalnych, położonych najbliżej miejsca zamieszkania lub pobytu (w tym dziennego) osób zakwalifikowanych do udziału w zajęciach zespołowych,
- placówkach opiekuńczo - wychowawczych,
- domach pomocy społecznej i podmiotach leczniczych,
- ośrodkach rehabilitacyjno – wychowawczych,
- domach rodzinnych, dla osób zakwalifikowanych do udziału w indywidualnych zajęciach.

Zajęcia prowadzi nauczyciel posiadający odpowiednie przygotowanie pedagogiczne. Na stanowisku nauczyciela może być zatrudniony psycholog lub pedagog. Opiekę podczas zajęć prowadzonych w domu rodzinnym zapewniają rodzice lub opiekun prawny.

Wymiar zajęć zależy od możliwości psychofizycznych oraz specyficznych potrzeb rewalidacyjnych uczestnika zajęć i wynosi:

- 20 godzin tygodniowo, nie więcej niż 6 godzin dziennie na zajęciach zespołowych,

- 10 godzin tygodniowo, nie więcej niż 4 godziny dziennie na zajęciach indywidualnych.

Zespół może liczyć od 2 do 4 osób.

Organizację zajęć reguluje *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 maja 2013 r. w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno - wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim (Dz. U. z 2013 r. poz. 529)*.

1.6. Pomoc materialna dla niepełnosprawnego ucznia

Uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej, w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych.

Pomoc materialna przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Pomoc materialna ma charakter socjalny albo motywacyjny. Podstawowym warunkiem otrzymania stypendium szkolnego jest spełnienie kryterium dochodowego zapisanego w *art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz.930 ze zmianami)*, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej 1 z okoliczności tj. bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, braku umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu lub narkomanii, rodziny niepełnej, zdarzenia losowego. Stypendia szkolne są przyznawane na okres od 1 do 10 miesięcy.

W szkołach, które prowadzi Miasto Lublin wnioski o przyznanie stypendium składane są w szkole. Szkoła przekazuje dokumenty wraz z załącznikami bezpośrednio do Urzędu Miasta. Natomiast uczniowie szkół niepublicznych składają wnioski wraz z załącznikami bezpośrednio do Urzędu Miasta.

Stypendia szkolne są przyznawane wg „*Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Lublin*”. Regulamin szczegółowo określa sposób ustalania wysokości stypendium, formy udzielania stypendium, tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego, tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego, przekazywanie i rozliczanie świadczeń pomocy materialnej. Stypendium szkolne przyznawane jest przez Prezydenta Miasta w formie decyzji administracyjnej.

Zasiłek szkolny - może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym raz lub kilka razy do roku. Zasiłek przyznawany jest przez Prezydenta Miasta w formie decyzji administracyjnej.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2015.2156 ze zmianami).

O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku. Wnioski składane są w szkole, w przypadku szkół prowadzonych przez Miasto; w przypadku szkół niepublicznych, wnioski przyjmuje:

Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

ul. Narutowicza 37/39, 20-016 Lublin

tel.: 81 466 39 57, 81 466 39 81, 81 466 39 83, fax: 81 466 39 01

Rządowy program pomocy uczniom – „Wyprawka szkolna”

Uczniowie niepełnosprawni posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w *art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*, mają możliwość uzyskania dofinansowania zakupu podręczników szkolnych. Wnioski należy składać w szkole, do której uczęszcza uczeń. Prezydent Miasta ustala zarządzeniem termin składania wniosków. Rządowy program realizowany jest w oparciu o *uchwałę Rady Ministrów w sprawie Rządowego programu – „Wyprawka szkolna”* oraz *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników*. Powyższe akty prawne wydawane są na dany rok szkolny.

Dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników szkolnych dla uczniów niewidomych i słabowidzących

Zadanie obejmuje zakup i/lub wykonanie wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów. Liczbę uczniów do objęcia pomocą zgłaszają szkoły, do których uczęszzczają uczniowie niewidomi i słabowidzący. Zadanie realizowane jest na podstawie porozumienia zawieranego pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej, a Prezydentem Miasta. Na dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników Miasto otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe jest przyznawane przez szkołę i wypłacane raz w okresie (semestrze). Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe przyznaje dyrektor szkoły,

po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, w ramach środków przyznanych na ten cel w budżecie szkoły. Wysokość stypendium ustala dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii powołanej w szkole komisji stypendialnej i rady pedagogicznej oraz w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów

Stypendystą może zostać jeden uczeń szkoły publicznej (lub niepublicznej z uprawnieniami szkoły publicznej), której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości, a który w wyniku rocznej klasyfikacji uzyskał najwyższą średnią ocen, uprawniającą do otrzymania świadectwa promocyjnego z wyróżnieniem i co najmniej dobrą ocenę z zachowania. Alternatywnie stypendystą może zostać uczeń o wybitnych, wyraźnie ukierunkowanych uzdolnieniach, poświadczonych ocenami celującymi w jakiejś dziedzinie wiedzy i mający, co najmniej oceny dobre z pozostałych przedmiotów. Stypendium Prezesa Rady Ministrów jest wypłacane ze środków budżetu państwa.

Stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnie uzdolnionych uczniów

Stypendium może być przyznane wybitnie uzdolnionemu uczniowi szkoły średniej, w szczególności laureatom olimpiad międzynarodowych i krajowych, konkursów na pracę naukową lub uczniowi uzyskującemu celujące i bardzo dobre wyniki w nauce wg indywidualnego programu lub toku nauczania.

Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za osiągnięcia artystyczne

Stypendium może być przyznane uczniowi szkoły artystycznej, który uzyskał za semestr bardzo dobrą średnią z przedmiotów artystyczno-zawodowych oraz laureatowi krajowego lub międzynarodowego konkursu.

1.7. Programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspierające uczniów niepełnosprawnych

Uczniowie niepełnosprawni mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach Programu PFRON *Aktywny Samorząd*, który jest realizowany w Lublinie przez MOPR – Dział ds. osób niepełnosprawnych, ul. Zemborzycka 88-92.

1.8. Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Lublin, w których funkcjonują oddziały integracyjne lub specjalne

Nazwa placówki	Adres placówki	Typ szkoły
Przedszkole Specjalne nr 11	ul. Młodej Polski 30 20-863 Lublin tel.: 81 741 09 33	Wszystkie rodzaje niepełnosprawności
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 12	pl. Bychawski 4 20-406 Lublin tel.: 81 532 29 15	Oddziały integracyjne
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 36	ul. K. Wallenroda 4 20-607 Lublin tel.: 81 525 14 44	Oddziały integracyjne
Przedszkole Integracyjne nr 39	ul. Balladyny 14 20-601 Lublin tel.: 81 525 14 59	Oddziały integracyjne
Publiczne Przedszkole Integracyjne nr 40	ul. Gospodarcza 19 20-213 Lublin tel.: 81 746 08 12	Oddziały integracyjne
Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym nr 70	ul. Smyczkowa 2 20-844 Lublin tel.: 81 741 88 13	Oddział integracyjny
Szkoła Podstawowa nr 14 im. Tadeusza Kościuszki w Zespole Szkół nr 12	Ul. Sławinkowska 50 20-824 Lublin Tel.: 81 466 46 10	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej	ul. Radości 13 20-533 Lublin tel.: 81 533 92 72	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka	ul. K. Przerwy - Tetmajera 2 20-362 Lublin tel.: 81 744 16 44	Oddziały integracyjne

Szkoła Podstawowa nr 43 im. Ignacego Jana Paderewskiego	ul. Śliwińskiego 5 20-861 Lublin tel.: 81 741 13 05	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II	ul. Bursztynowa 22 20-576 Lublin tel.: 81 527 88 80	Oddziały integracyjne
Gimnazjum nr 11 im. por. mar. Mariana Tadeusza Mokrskiego	ul. Radości 13 20-533 Lublin tel.: 81 527 96 95	Oddziały integracyjne
Gimnazjum nr 15 im. Jana Pawła II	ul. Elektryczna 51 20-349 Lublin tel.: 81 744 08 00	Oddziały integracyjne
XV Liceum Ogólnokształcące Zespół Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego	ul. Podwale 11 20-117 Lublin Tel.: 81 532 24 12	Oddziały integracyjne
Zespół Szkół nr 4 im. Janusza Korczaka	ul. Bronowicka 21 20-301 Lublin tel.: 81 746 14 07	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26 im. Janusza Korczaka (dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim; oddziały dla uczniów z autyzmem)
		Gimnazjum Specjalne nr 20 (dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim i umiarkowanym; oddziały dla uczniów z autyzmem)
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1	Al. Spółdzielczości Pracy 65 20-147 Lublin tel.: 81 747 66 68	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 15 Specjalna dla Uczniów z Upośledzeniem w Stopniu Lekkim im. Marii Grzegorzewskiej (cukiernik, piekarz, stolarz, ogrodnik, kucharz, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych)
		Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym i Znacznym

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2	ul. Głuska 5 20-439 Lublin tel.: 81 744 47 07	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 53 dla Dzieci Upośledzonych Umysłowo w Stopniu Umiarkowanym i Znacznym
		Gimnazjum Specjalne nr 21 (dla uczniów z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym)
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	ul. Zakładowa 11A 20-830 Lublin tel.: 81 533 84 95	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 56 (dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym) ul. Kosmonautów 56 20-538 Lublin tel.: 81 746 91 94
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niestyszącej i Słabo Słyszącej im. Jana Pawła II	ul. Lucyny Herc 4 20-328 Lublin tel.: 81 744 19 13	Szkoła Podstawowa nr 55 dla Dzieci Niestyszących i Słabo Słyszących
		Gimnazjum Specjalne nr 23
		Technikum Specjalne nr 1 dla Uczniów Niestyszących i Słabo Słyszących (technik turystyki wiejskiej)

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej	ul. Hirszfelda 6 20-092 Lublin tel.: 81 747 14 23	Szkoła Podstawowa nr 54 dla Dzieci Słabo Widzących
		Gimnazjum Specjalne nr 22
		XVII Liceum Ogólnokształcące Specjalne *
	ul. Wyścigowa 31 20-425 Lublin tel.: 81 532 19 44	Technikum Specjalne nr 2 (technik informatyk)
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 13 Specjalna dla Uczniów Niesłyszących, Słabo Słyszących, z Niepełnosprawnością Ruchową, w tym z Afazją, z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Lekkim, z Autyzmem, z Zespołem Aspergera oraz Niepełnosprawnościami Sprzężonymi (kucharz, introligator)
		Szkoła Policealna Specjalna nr (technik informatyk)

*dla Uczniów Niewidomych i Słabo Widzących, Niesłyszących, Słabo Słyszących, z Niepełnosprawnością Ruchową, w tym z Afazją, z Autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera oraz z Niepełnosprawnościami Sprzężonymi.

Na terenie miasta znajdują się także niepubliczne placówki edukacyjne, do których są przyjmowane niepełnosprawne dzieci.

2. Studenci

2.1. Uprawnienia niepełnosprawnych studentów

Na podstawie *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 poz. 572 z późn. zm.)* student, również niepełnosprawny ma prawo do:

- uzyskania urlopu od zajęć w uczelni w trybie i na zasadach określonych w regulaminie studiów,
- przeniesienia z innej szkoły wyższej, w tym także zagranicznej szkoły wyższej, za zgodą dziekana wydziału uczelni przyjmującej, jeżeli wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w szkole wyższej, którą opuszcza,
- korzystania bez wnoszenia opłat z zajęć, za które może uzyskać liczbę punktów ECTS, poza limitem punktów ECTS, student, ma prawo bez wnoszenia opłat do korzystania z zajęć na określonym poziomie studiów, za które może uzyskać dodatkowo nie więcej niż 30 punktów ECTS, a student realizujący kształcenie w ramach indywidualnych studiów międzyobszarowych, nie więcej niż 90 punktów ECTS,
- studiowania według indywidualnego planu i programu studiów na zasadach ustalonych przez radę wydziału lub inny organ wskazany w statucie uczelni,
- pomocy materialnej, w tym także stypendium socjalnego, ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa,
- korzystania ze świadczeń zdrowotnych,
- przygotowania się w charakterze asystenta - stażysty do podjęcia obowiązków nauczyciela akademickiego. Za wykonywanie czynności asystenta - stażysty studentowi przysługuje stypendium,
- korzystania z 50% ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej,
- ulgi 78% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, do 26 roku życia

(na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych). Ta sama ulga dotyczy również jednego z rodziców lub opiekuna na podstawie biletów jednorazowych.

2.2. Pomoc materialna

Na podstawie *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)* student, również niepełnosprawny może ubiegać się o pomoc materialną ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa w formie **stypendium**:

- a. socjalnego,
- b. specjalnego dla osób niepełnosprawnych - stypendium to może otrzymać każdy student, którego niepełnosprawność potwierdzona jest orzeczeniem właściwego organu, bez konieczności dokumentowania ponoszenia z tego tytułu dodatkowych kosztów. Wysokość stypendium zależy od stopnia niepełnosprawności. Student studiujący równocześnie na kilku kierunkach studiów może otrzymać to stypendium na każdym z kierunków. Stypendium to jest przyznawane na rok lub semestr akademicki, można je otrzymać na I roku studiów. Świadczenie to jest przyznawane na wniosek studenta,
- c. stypendium rektora dla najlepszych studentów,
- d. zapomogi,
- e. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia.

Stypendia pomostowe

Studenci pierwszego roku magisterskich studiów dziennych, pochodzący z rodzin zamieszkujących tereny byłego PGR, mają możliwość uzyskania stypendium. Osoby zainteresowane udziałem w Programie, mogą zapoznać się ze szczegółami we właściwych dla miejsca zamieszkania Oddziałach Terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych lub na stronach internetowych: www.stypendia-pomostowe.pl, oraz www.anr.gov.pl

Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Lublinie

ul. Karłowicza 4, 20-027 Lublin

tel.: 81 534 60 52, 81-532 21 12, 81 532 68 11, 81 532 59 67

fax: 81 532 02 11

e-mail: lublin@anr.gov.pl

Kredyty studenckie

W dniu 15 sierpnia 2016 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 lipca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad, trybu i kryteriów udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich (Dz. U. 2016 r. poz. 1013).

Rozporządzenie wprowadza następujące zmiany w procedurze udzielania kredytów studenckich:

- Nowy termin składania wniosków o przyznanie kredytu oraz skrócenie terminu podpisania umów. W bieżącym roku wnioski można było składać w okresie od 15 sierpnia do 31 października 2016 r. (zamiast do 15 listopada). Zmianie uległ również ostateczny termin zawierania umów o kredyt. Został on skrócony z 31 marca do 31 grudnia 2016 r.
- Możliwość składania wniosków przez osoby ubiegające się o przyjęcie na studia. O kredyt mogą ubiegać się – poza studentami i doktorantami – również kandydaci na studia, którzy rozpoczną je od października. Bank będzie mógł rozpatrywać wnioski osób posiadających dokument potwierdzający przyjęcie na studia lub udział w rekrutacji na studia, a zawarcie umowy o kredyt będzie możliwe po uzyskaniu statusu studenta lub doktoranta.
- Ustalenie maksymalnej wysokości dochodu na osobę w rodzinie uprawniającej do otrzymania kredytu na dany rok akademicki przed rozpoczęciem terminu składania wniosków. W roku akademickim 2016/2017 wysokość dochodu uprawniająca do otrzymania kredytu wynosi 2500 zł/osobę w rodzinie, co pozwoli na zawieranie umów kredytu po weryfikacji przez banki wnioskodawcy pod kątem

zabezpieczenia spłaty kredytu. W kolejnych latach maksymalna wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie będzie stanowiła kwotę ustaloną przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie złożonych w poprzednim roku akademickim wniosków.

- Uelastycznienie wysokości rat kredytu. W roku akademickim 2016/2017 student lub doktorant uzyska możliwość wyboru spośród czterech wysokości miesięcznej raty kredytu: 600 zł (rata podstawowa), 800 zł albo 1000 zł (rata podwyższona) i 400 zł (rata obniżona).
- Możliwość zmiany wysokości miesięcznej raty kredytu w trakcie trwania umowy kredytowej. Kredytobiorca będzie mógł złożyć w banku wnioski o zwiększenie lub zmniejszenie raty kredytu w zależności od aktualnych potrzeb.

Informacja o kredytach studenckich w roku studenckim 2016/2017

W okresie od 15 sierpnia do 31 października 2016 r. studenci oraz doktoranci uczelni i jednostek naukowych, a także osoby ubiegające się o przyjęcie na studia, mogły składać w bankach wnioski o udzielenie niskooprocentowanych kredytów studenckich.

Kredyty studenckie z dopłatą do oprocentowania z budżetu państwa zostały wprowadzone w 1998 r. jako element rozszerzenia dostępu do szkolnictwa wyższego. Kredyty te są udzielane przez banki komercyjne, z wykorzystaniem ich kapitału, co pozwala na efektywniejsze zwiększenie pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

Osoby uprawnione do kredytu

Prawo do otrzymania kredytów mają studenci i doktoranci, o których mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn.zm.), będący osobami cywilnymi, pod warunkiem, że rozpoczęli studia wyższe przed ukończeniem 25 roku życia. Od 2016 r. wnioski o kredyt mogą składać również kandydaci na studia, którzy przed

podpisaniem umowy kredytowej muszą potwierdzić w banku status studenta lub doktoranta.

Składanie wniosku o kredyt

Wniosek o przyznanie kredytu składa się w okresie od 15 sierpnia do 31 października w jednym z następujących banków:

- PKO Bank Polski S.A.
- Bank PEKAO S.A.
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi)
- SGB-Bank S.A. (wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi).

Do wniosku dołącza się zaświadczenie z uczelni lub jednostki naukowej prowadzącej studia doktoranckie o odbywaniu studiów (w przypadku studenta lub doktoranta) albo dokument potwierdzający udział w rekrutacji na studia albo studia doktoranckie (w przypadku osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia albo studia doktoranckie).

W banku należy przedstawić również dokumenty wymagane do celów poręczenia kredytu, a także oświadczenie o aktualnej liczbie członków rodziny oraz oświadczenia lub zaświadczenia o uzyskanych dochodach z poprzedniego roku.

Formularz wniosku o kredyt oraz wzory oświadczeń o dochodach członków rodziny będzie można uzyskać w oddziałach ww. banków.

W roku akademickim 2016/2017 miesięczna rata kredytu studenckiego wynosi:

- 600 zł – rata podstawowa
- 800 zł albo 1000 zł – rata podwyższona
- 400 zł – rata obniżona.

We wniosku o kredyt należy wskazać wnioskowaną kwotę kredytu.

Zawarcie umowy o kredyt

Podstawowym warunkiem zawarcia umowy kredytu jest spełnienie kryterium dochodowego. W roku akademickim 2016/2017 maksymalny

dochód na osobę w rodzinie uprawniający do otrzymania kredytu został ustalony na poziomie 2500 zł.

Umowy kredytu mogą być zawierane do dnia 31 grudnia 2016 r. Zanim bank podpisze ze studentem lub doktorantem umowę kredytu, musi dokonać oceny zabezpieczenia spłaty kredytu dla wybranej raty kredytu (400, 600, 800 lub 1000 zł). W okresie od daty złożenia wniosku najpóźniej do 20 listopada 2016 r. bank dokona oceny zabezpieczenia spłaty kredytu dla wskazanej raty i w przypadku oceny pozytywnej – zaproponuje podpisanie umowy kredytu. Jedynie w przypadku, gdy ocena dla wnioskowanej kwoty będzie negatywna, bank dokona oceny dla niższych rat. Wnioskodawca, który nie spełni warunku odpowiedniego zabezpieczenia dla każdej z możliwych rat, będzie mógł złożyć wniosek w innym banku do 30 listopada 2016 r.

Poręczenie spłaty kredytu

W przypadku braku możliwości sprostania wymogom banków w zakresie zabezpieczenia spłaty kredytu, przy ubieganiu się o kredyt student może się starać o poręczenie Banku Gospodarstwa Krajowego oraz o poręczenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Bank Gospodarstwa Krajowego może poręczyć kredyt w wysokości:

100 % - w przypadku studentów, którzy zostali pozbawieni całkowicie opieki rodzicielskiej lub jako pozbawieni częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej umieszczeni byli w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej rodzinnej, socjalizacyjnej albo resocjalizacyjnej (z wyłączeniem placówek resocjalizacyjnych prowadzących działalność w formie całodobowej turnusowej lub okresowej), bez względu na dochód;

100 % - w przypadku studentów, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 600 zł;

70 % - w przypadku studentów, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 1000 zł.

Szczegółowym informacji na temat ww. poręczeń udzielają wszystkie banki kredytujące.

O poręczenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa mogą ubiegać się studenci zamieszkujący na obszarze wiejskim. Agencja może poręczać do 80 % lub do 100 % wykorzystanej kwoty kredytu w zależności od wysokości dochodu na osobę w rodzinie studenta. Poręczenie Agencji w wysokości 100 % mogą uzyskać studenci, których dochód na osobę w rodzinie, ustalony zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o pożyczkach i kredytach studenckich, nie przekracza 1000 zł. O poręczenia Agencji można ubiegać się w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz w SGB-Banku S.A.

Okres i warunki wypłacania kredytu

Kredyt studencki jest udzielany na okres studiów i wypłacany maksymalnie przez okres 6 lat, a w przypadku studiów doktoranckich – przez okres 4 lat. Transze kredytu wypłacane są przez okres 10 miesięcy w roku akademickim. Warunkiem otrzymywania kredytu jest posiadanie statusu studenta lub doktoranta, potwierdzone ważną legitymacją studencką lub doktorancką. W trakcie trwania umowy kredytobiorca może złożyć w banku wniosek o zmianę wysokości miesięcznej raty kredytu.

2.3. Programy PFRON wspierające studentów

Studenci niepełnosprawni mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach Programu PFRON *Aktywny Samorząd*, który realizowany w Lublinie przez MOPR – Dział ds. osób niepełnosprawnych, ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin.

2.4. Praktyki, staże zagraniczne

Osoby niepełnosprawne mogą uczestniczyć w praktykach, kursach, stażach i innych formach kształcenia, zdobywania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji, a także uzyskać stypendium z różnych źródeł na takich samych zasadach jak osoby pełnosprawne.

Informacje na powyższe tematy można uzyskać m. in. w Eurodesku - europejskim programie informacyjnym dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą. Funkcjonuje on w 30 państwach. Finansowany jest przez Komisję Europejską oraz rządy państw, które w nim uczestniczą. W zdecydowanej większości z nich - w tym w Polsce - Eurodesk działa w strukturach Narodowych Agencji Programu MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU.

Regionalny Punkt Informacyjny Eurodesku w Lublinie

Europejski Dom Spotkań - Fundacja Nowy Staw

ul. Przechodnia 4, 20-003 Lublin

Punkt czynny w godzinach 8.00-16.00

tel.: 81 534 61 91, 81 536 10 93, fax: 81 534 61 92

e-mail: eds@eds-fundacja.pl, lublin@eurodesk.eu,
europedirect-lublin@europe-direct.lublin.pl

www.eds-fundacja.pl, www.europe-direct.lublin.pl

2.5. Lubelskie szkoły wyższe

2.5.1. Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej

pl. Marii Curie Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel.: 81 537 51 00

Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych

Dom Studenta „Babilon”

ul. Radziszewskiego 17, pok. 9 i 10, 20-036 Lublin

tel.: 81 537 58 90

e-mail: punkt@poczta.umcs.lublin.pl

Formy wsparcia niepełnosprawnych studentów:

- Bezpłatny transport – dowóz na zajęcia dydaktyczne dla tych studentów, którzy ze względu na swoją niepełnosprawność potrzebują specjalistycznego transportu.

- Pomoc asystenta – obowiązki asystenta są ustalane indywidualnie w zależności od potrzeb studenta niepełnosprawnego.
- Poradnictwo psychologiczne – spotkania z psychologiem, w ramach których studenci i ich rodziny mogą otrzymać fachową pomoc.
- Poradnictwo prawne – konsultacje z prawnikiem, który udzieli wyczerpującej odpowiedzi na pytania prawne, a także pomoże w przygotowaniu odpowiednich dokumentów.
- Poradnictwo zawodowe – konsultacje z doradcą zawodowym wzmacniają rozwój studentów pod kątem rynku pracy i kształtowania ścieżki rozwoju zawodowego.
- Aktywność sportowa – współpraca z Centrum Kultury Fizycznej UMCS przy organizacji bezpłatnych zajęć na pływalni i siłowni.
- Szkolenia – uczestnictwo w organizowanych szkoleniach pomaga studentowi uzyskać wiedzę i umiejętności przydatne do rozwoju potencjału osobistego.
- Lektorat języka angielskiego – możliwość skorzystania z bezpłatnych, dodatkowych zajęć z języka angielskiego, dostosowanych do indywidualnych potrzeb studentów.
- Wyjazdy szkoleniowo-integracyjny – w cenie dostępnej dla każdego studenta. Ich celem jest wzmocnienie i rozwijanie relacji między studentami UMCS.
- Wyjazd adaptacyjny – studenci pierwszego roku mogą skorzystać z wyjazdu, który ułatwia włączenie się do społeczności akademickiej.
- Obóz językowy – wyjazd podczas którego studenci doskonalą umiejętności posługiwania się językiem angielskim.
- Wypożyczalnia sprzętu – studenci mogą wypożyczyć na okres semestru komputery przenośne, dyktafony, system FM, przenośny powiększalnik.

W celu uzyskania informacji o dostosowaniu poszczególnych Wydziałów UMCS do potrzeb osób niepełnosprawnych zapraszamy kandydatów na studia do kontaktu z pracownikami Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”

Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”

ul. Radziszewskiego 16, 20-031 Lublin

e-mail: alteridem.umcs@gmail.com

Zrzeszenie aktywizuje niepełnosprawnych studentów do działalności społecznej, naukowej, sportowej i kulturalnej, organizuje wyjazdy integracyjne i szkolenia, upowszechnia wiedzę na temat potrzeb niepełnosprawnych studentów, podejmuje działania mających na celu likwidację barier społecznych, komunikacyjnych i architektonicznych, reprezentuje interesy studentów niepełnosprawnych oraz wspiera wolontariat na ich rzecz.

2.5.2. Uniwersytet Medyczny

al. Raławickie 1, 20-059 Lublin

tel.: 81 528 84 00, 81 742 37 59, 81 742 37 60

Lp.	Nazwa obiektu i adres	Rodzaj zlikwidowanej bariery
1.	Collegium Novum Al. Raławickie 1	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
2.	Klinika Okulistyki ul. Chmielna 1	nie zlikwidowano barier
3.	Budynek Dydaktyczny ul. Staszica 4/6	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
4.	Collegium Pathologicum ul. Jaczewskiego 8	za 1,5 roku planowany remont toalet i przystosowanie ich dla studentów niepełnosprawnych, wejście prosto z chodnika, nie ma wind więc utrudnione jest poruszanie pomiędzy piętrami
5.	Collegium Medicum ul. Radziwiłłowska 11	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
6.	Collegium Pharmaceuticum ul. Chodźki 6	budynek jest przystosowany - dwie windy oraz podjazd

7.	Katedra i Zakład Toksykologii ul. Chodźki 8	wejście z poziomu chodnika, nie ma wind i nie ma możliwości poruszania się pomiędzy piętrami
8.	Biblioteka Główna ul. Szkolna 18	wejście od strony parkingu, windy na terenie obiektu
9.	Studium Wychowania Fizycznego i Sportu ul. Chodźki 15	nie zlikwidowano barier
10.	Zakłady Wydziału Pielęgniarstwa ul. Chodźki 6	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
11.	Collegium Universum ul. Chodźki 1	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
12.	Collegium Maius, Collegium Anatomicum ul. Jaczewskiego 4	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
13.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 ul. Jaczewskiego 8	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
14.	Dziecięcy Szpital Kliniczny ul. Chodźki 2	wejście z poziomu chodnika, windy

Domy Studenta

1.	Dom Studenta Nr 1 ul. Chodźki 9	wejście z poziomu chodnika
2.	Dom Studenta Nr 2 ul. Chodźki 11	wejście z poziomu chodnika
3.	Dom Studenta Nr 3 ul. Chodźki 7	wejście z poziomu chodnika
4.	Dom Studenta Nr 4 ul. Chodźki 13 B	wejście z poziomu chodnika

W celu umożliwienia studentom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym oraz życiu społecznym, naukowym, kulturalnym oraz sportowym Uniwersytetu Medycznego w Lublinie zorganizowano indywidualne zajęcia dodatkowe dla studentów niepełnosprawnych tj.: zajęcia na basenie, zajęcia na siłowni, zajęcia z języka angielskiego. Dodatkowo studenci niepełnosprawni uczelni mogą bezpłatnie

korzystać z laptopów, rzutników multimedialnych oraz Internetu, co ułatwia kształcenie na poszczególnych kierunkach.

2.5.3. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin

tel.: 81 445 66 22

L.p.	Nazwa budynku / adres	Rodzaj bariery
1.	Teoria Weterynarii ul. Akademicka 12	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
2.	Agrotechnika ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
3.	Agro II + Centrum Kongresowe ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
4.	Zootechnika + Rektorat ul. Akademicka 13	budynek częściowo przystosowany dla studentów niepełnosprawnych (winda zewnętrzna) winda i schody wewnątrz budynku
5.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 7	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
6.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 58	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
7.	Centrum Innowacyjno Wdrożeniowe Nowych Technik i Technologii ul. Głęboka 28	brak barier architektonicznych
8.	Hala Technologii Żywności ul. Doświadczalna 44	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
9.	Budynek dydaktyczny „Fellach” ul. Doświadczalna 50	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
10.	Innowacyjne Centrum Patologii i Terapii Zwierząt ul. Głęboka 30	brak barier architektonicznych
11.	Budynki Klinik Weterynaryjnych ul. Głęboka 30	schody wejściowe do budynków, schody wewnątrz budynków
12.	Budynek dydaktyczny ul. Dobrzańskiego 37	pomieszczenia na parterze dostępne dla osób niepełnosprawnych schody wewnątrz budynku

13.	Budynek dydaktyczny ul. Skromna 8	brak barier architektonicznych
14.	Biblioteka Główna ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
15.	Centrum Sportowo – Rekreacyjne ul. Głęboka 31	brak barier architektonicznych
16.	Dom Studenta „Broadway” ul. Dobrzańskiego 35	budynek przystosowany dla osób niepełnosprawnych – windy oraz podjazd

2.5.4. Politechnika Lubelska

Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych

ul. Nadbystrzycka 44a, 20-501 Lublin

(budynek Dom Studenta nr 3, pok. 11)

tel.: 81 538 41 79

Politechnika Lubelska jest uczelnią wyższą oferującą możliwość studiowania na 6 wydziałach. Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, przy wsparciu ze strony władz uczelni, wprowadza różne udogodnienia mające ułatwić uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych.

Działania te obejmują m.in.:

- wsparcie finansowe (stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium socjalne),
- pomoc przy rozwiązywaniu indywidualnych problemów osób niepełnosprawnych,
- zakup sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, ułatwiającego edukację osobom z różnymi dysfunkcjami zdrowotnymi,
- likwidacja barier architektonicznych,
- udział w konferencjach, szkoleniach i kursach o tematyce poruszającej problemy i sprawy osób niepełnosprawnych,
- dostosowania zajęć z wychowania fizycznego do możliwości fizycznych studenta.

Dostępne pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie oraz sprzęt pozwalający na przetwarzanie materiałów drukowanych do postaci elektronicznej,
- wideotelefon z systemem tłumacza migowego
- lupy elektroniczne,
- powiększalnik z programem powiększającym, udźwiękawiającym, syntezy mowy, skaner oraz program rozpoznający tekst OCR.

Poszczególne budynki Politechniki Lubelskiej są w różnym stopniu dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych o różnych rodzajach niepełnosprawności m.in. w: podjazdy, drzwi odpowiedniej szerokości, brak progów, stopni i podwyższeń oznaczenia drzwi zewnętrznych i wewnętrznych, oznaczenia schodów, poręczy, wind z dostosowaniem dla osób z dysfunkcją wzroku i ruchu, wydzielone miejsca parkingowe. Na bieżąco podejmowane są wszelkie działania mające na celu zwiększenie dostępności Uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

2.5.5. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji

ul. Projektowa 4 (dawna ul. Mełgiewska 7/9), 20-209 Lublin

tel.: 81 749 17 77

Pełnomocnik ds. studentów z niepełnosprawnością

mgr Antoni Piłat

tel.: 81 749 32 27

www.wsei.lublin.pl bon.wsei.lublin.pl

Siedziba Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, to zespół trzech połączonych ze sobą budynków oddzielonych od siebie szerokimi łącznikami o łącznej powierzchni 11 000 m². Uczelnia posiada własną nowoczesną bazę dydaktyczną, wyposażoną w nowoczesny sprzęt audiowizualny i multimedialny.

Uzupełnieniem bogatej bazy dydaktycznej Uczelni jest nowo otwarty Dom Studenta (ul. Unicka 3) o łącznej powierzchni użytkowej 4 420,31 m². Wszystkie budynki WSEI są całodobowo chronione i dostosowane do

potrzeb osób z niepełnosprawnością, zapewniając bezpieczne poruszanie się i dostępność do infrastruktury.

Działające w Uczelni Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych osobom (studentom) z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności oferuje różnorodną pomoc, w tym m.in.: psychologiczno-pedagogiczną, zajęcia dodatkowe (psychoedukacyjne, przedsiębiorczości, językowe), zajęcia sportowe, transport na zajęcia dydaktyczne, możliwość korzystania z pomocy Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, udziału w obozach adaptacyjno-integracyjnych oraz zajęć wspomagających z zakresu przedmiotów kierunkowych na poszczególnych rodzajach studiów itp. Ponadto studenci mają możliwość korzystania z biblioteki i „Wypożyczalni sprzętu specjalistycznego” wyposażonych w bogaty księgozbiór i sprzęt specjalistyczny dostosowany do stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

2.5.6. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie

ul. Zamojska 47, 20-102 Lublin

tel.: 81 531 85 56

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie jest w pełni przystosowana dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W budynku jest winda, korytarze i wejścia do wszystkich sal i pomieszczeń są dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Na każdym poziomie są toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych, zaś na parkingu Uczelni są wydzielone miejsca parkingowe.

2.5.7. Wyższa Szkoła Społeczno – Przyrodnicza w Lublinie

im. Wincentego Pola

ul. Choiny 2

20-816 Lublin

tel.: 81 740 72 40, 81 740 25 08

Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Uczelnia posiada specjalnie dla potrzeb osób niepełnosprawnych, przy wejściu obok schodów wjazd. W budynku zainstalowana jest winda, dzięki której studenci

mają możliwość dostania się do każdej części budynku. Ponadto część toalet została dostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci, w tym studenci niepełnosprawni mają możliwość ubiegania się o pomoc materialną w postaci stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendium socjalnego, zapomogi. Ponadto studenci niepełnosprawni na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności mogą również ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych.

2.5.8. Lubelska Szkoła Biznesu

ul. Konstantynów 1H, 20-708 Lublin

tel.: 81 445 46 60, 81 445 46 68

fax: 81 445 46 63

www.lbs.pl e-mail: info@lbs.pl

Lubelska Szkoła Biznesu mieści się w Wydziale Matematyczno - Przyrodniczym KUL przy ul. Konstantynów 1 H, na 3 piętrze. Uczelnia jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Jest podjazd dla wózków inwalidzkich przy wejściu do uczelni, winda, na I piętrze są przystosowane toalety.

2.5.9. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin

tel.: 81 445 32 03

Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością, w skład którego wchodzi:

Biurowisko Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych

Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin

(budynek Centrum Transferu Wiedzy, pok. CTW – 43)

tel.: 81 445 32 03

e-mail: bpsn@kul.pl

Godziny przyjęć: poniedziałek – czwartek: 10.00 – 13.00.

Biurowisko organizuje: pomoc materialną, indywidualną organizację studiów, indywidualne zajęcia uzupełniające, dostosowanie zaliczeń

i egzaminów do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, dostępność wybranych lektoratów języków obcych, transport dla osób z dysfunkcją ruchu, zajęcia sportowo-rehabilitacyjne oraz wyjazdy integracyjne.

Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych – przygotowuje brajlowskie i elektroniczne adaptacje materiałów dydaktycznych, unikalną udźwiękowaną grafikę dotykową (mapy, diagramy, wykresy, modele 3D), tworzoną metodą termografii i termoformowania. W pracowni studenci mogą przygotowywać się do zajęć lub wydrukować w brajlu potrzebne im materiały dydaktyczne.

Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością współpracuje z Centrum Edukacji Studentów Niestyszających i Słabo Słyszających – prowadzi działania wspierające wyrównywanie szans studentów z dysfunkcją słuchu poprzez: wyposażenie sal wykładowych w specjalistyczny sprzęt, zapewnienie tłumaczy języka migowego transliteratorów, pomocy w przygotowaniu notatek oraz naukę j. angielskiego studentów z dysfunkcją słuchu. Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością prowadzi warsztaty i stałą wystawę „Świat na wyciągnięcie dłoni” poświęconą problematyce osób niewidomych.

Akademiki:

- Żeński Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1D dostosowany jest w całości dla osób niepełnosprawnych ze wszystkimi rodzajami dysfunkcji (windy oraz podjazdy);
- Męski Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1B oraz ul. Niecałej 8 nie są przystosowane dla osób poruszających się na wózkach. Brak przeciwwskazań dla innych rodzajów dysfunkcji.

2.5.10. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

ul. Bursaki 12, 20-150 Lublin

tel.: 81 452 94 10

fax: 81 452 94 13

www.wspa.pl e-mail: rektorat@wspa.pl

Uczelnia przystosowała zaplecze edukacyjne i sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wyposażenie: wszystkich sal wykładowych w stanowisko do nauki dla osoby niepełnosprawnej, biblioteki w komputer z oprogramowaniem dla osób niedowidzących (monitor, lampka, drukarka brajlowska), zautomatyzowane drzwi wejściowe. W budynku jest winda i specjalne windy schodowe, przystosowane toalety. Przy głównym wejściu znajduje się podjazd. Na parkingu przed budynkiem są wydzielone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych. Obiekty uczelni są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Informacje opracowane na podstawie przysłanych danych od w/w szkół wyższych. Pozostałe uczelnie nie dostarczyły stosownych informacji.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej to placówki pobytu dziennego, stwarzające osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztat jest ważnym ogniwem w procesie rehabilitacji zawodowej. Duże znaczenie przywiązuje się tu do aspektu społecznego funkcjonowania zawodowego, ale też do nabywania umiejętności czysto zawodowych. Terapia prowadzona jest na podstawie indywidualnych programów rehabilitacji, formułowanych przez radę programową warsztatu. Rada programowa ocenia również realizację indywidualnych programów i efekty rehabilitacji swoich podopiecznych. Zajęcia, w wymiarze 7 godzin dziennie, odbywają się od poniedziałku do piątku w pracowniach o różnych profilach (np. gospodarstwa domowego, plastycznych, rękodzieła, technicznych, komputerowych). Oprócz tego placówki oferują zajęcia z psychologiem, rehabilitację ruchową bądź zajęcia o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz szereg innych form rehabilitacji – w zależności od oferty danej placówki mogą to być zajęcia rewalidacyjne, choreoterapeutyczne, teatralne, praktyki zawodowe, wycieczki, wyjścia do kina, teatru, muzeów, współpraca z placówkami kulturalnymi.

O przyjęcie do placówki mogą ubiegać się osoby, które posiadają w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej/warsztacie terapii zajęciowej. Dla mieszkańców Lublina organem powołanym do spraw orzekania o niepełnosprawności (dla celów pozarentowych) i wydawania orzeczeń jest Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, mieszczący się przy ul. Magnoliowej 2. Zgłoszenie osób do uczestnictwa w warsztacie przyjmuje i zatwierdza – w uzgodnieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie, podmiot prowadzący warsztat.

Podstawa prawna tworzenia, działania i finansowania warsztatów: Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Spółdzielni Niewidomych im. M. Sękowskiego

ul. Głowackiego 35, 20-060 Lublin

tel.: 81 442 75 03

e-mail: wtz@lsn.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Lublinie

ul. Rogowskiego 5, 20-840 Lublin

tel./fax: 81 742 12 93

www.psouu.lublin.pl

e-mail: zk.lublin@psouu.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, Ich Rodzin i Przyjaciół przy Stowarzyszeniu „Źródło”

ul. Gospodarcza 32, 20-214 Lublin

tel./fax: 81 525 30 61

www.zrodlolublin.republika.pl

e-mail: Zrodlolublin@wp.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Źródło” Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół

ul. Radzyńska 3, 20-850 Lublin

tel.: 81 740 80 77

www.zrodlolublin.republika.pl

e-mail: wtzlublin@euromedia.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym Nr 1

Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin

tel./fax: 81 748 18 66

www.sosw1.lublin.eu

e-mail: wtz.soswnr1@wp.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji Teatroterapia Lubelska

ul. Jastrzębia 3, 20-323 Lublin

tel.: 81 745 21 87

www.teatroterapia.lublin.pl

e-mail: tln@teatroterapia.lublin.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Lubelskim Towarzystwie Dobroczynności

ul. K. Wallenroda 2A, 20-607 Lublin

tel./fax: 81 442 22 22

www.ltd.org.pl

e-mail: roztocze1@lublin.net.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo

ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin

tel./fax: 81 744 53 18

www.doswiadczalna.fm.interia.pl

e-mail: doswiadczalna@poczta.fm

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Charytatywnym Stowarzyszeniu Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”

ul. Głuska 138, 20-385 Lublin

tel./fax: 81 759 92 99

www.misericordia.org.pl

e-mail: wzmisericordia@interia.pl

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo jednostka, utworzona przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna. W zakładzie aktywności zawodowej co najmniej 70% ogółu zatrudnionych muszą stanowić osoby niepełnosprawne. Pracownikami ZAZ mogą być pełnoletnie osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy, posiadające w orzeczeniu zapis o wskazaniach do zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej.

Podstawa prawna tworzenia, działania i finansowania Zakładów Aktywności Zawodowej: Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721, z późn. zm.), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie Zakładów Aktywności Zawodowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 850).

Zakład Aktywności Zawodowej

ul. Głuska 138, ul. Głuska 145, 20-385 Lublin

tel./fax: 81 751 95 01, 81 751 95 61

www.misericordia.org.pl (zakładka: Zakład Aktywności Zawodowej)

Warunkiem zatrudnienia jest posiadanie ważnego orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (z symbolem 01-U lub 02-P), bądź ważnego orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

ZAZ prowadzi kawiarenkę, jadalnię (tanie obiady, przyjęcia okolicznościowe, usługi cateringowe) oraz prowadzi usługi związane z utrzymaniem czystości na terenie firm i posesji prywatnych.

Lubelskie instytucje kulturalne i sportowe dostępne dla osób niepełnosprawnych

1. Wykaz instytucji kulturalnych

L.p.	Nazwa instytucji (obiektu), adres, przynależność do innych instytucji	Rodzaj imprez, usług dostępnych dla osób niepełno-sprawnych poruszających się na wózku	Uwagi
1.	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego ul. Narutowicza 4 20-950 Lublin tel.: 81 532 39 47	czytelnictwo, wystawy	dostępny tylko parter
2.	Miejska Biblioteczna Publiczna im. H. Łopacińskiego ul. Peowiaków 12 20-007 Lublin tel.: 81 466 62 00	Dyrekcja	winda
3.	Filia nr 1 MBP ul. Kościelna 7a Lublin tel.: 81 444 58 38	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
4.	Filia nr 2 MBP ul. Peowiaków 12 20-007 Lublin tel.: 81 466 62 02	czytelnictwo, koncerty „Biblioteczne wtorki z muzyką klasyczną” oraz „Jazz i Piosenka”, wykłady z zakresu historii sztuki, cykl spotkań literackich „Inspiracja Plus”, zajęcia dla seniorów	dostępność – parter
5.	Filia nr 3 MBP ul. Hutnicza 20 20-217 Lublin tel.: 81 746 29 63	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, bezpłatny dostęp do internetu, wystawy, spotkania z seniorami	przystosowane WC, dostępność – parter

6.	Filia nr 4 MBP ul. Kraśnicka 100 (szpital) 20-007 Lublin tel.: 81 537 47 15	czytelnictwo, udostępnianie zbiorów na oddziałach szpitalnych	przystosowane WC, dostępność - winda
7.	Filia nr 5 MBP ul. Krochmalna 13a 20-401 Lublin tel.: 81 442 44 24	czytelnictwo, zajęcia kulturalno-oświatowe	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
8.	Filia nr 6 MBP ul. Poniatowskiego 4 20-060 Lublin tel.: 81 533 07 13	czytelnictwo, Klub Czytelników Niestyszających, Klub Czytelników READCOM, zajęcia kulturalno-oświatowe	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
9.	Filia nr 7 MBP ul. Kunickiego 35 Lublin tel.: 81 472 53 93	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, cykl impresz „Ludzie z pasją” (prezentacja twórczości mieszkańców dzielnicy)	przystosowane WC, niedostępna dla osób niepełnosprawnych
10.	Filia nr 8 MBP ul. Zuchów 2 20-047 Lublin tel.: 81 534 10 73	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, bezpłatny dostęp do internetu	przystosowane WC, dostępność – parter
11.	Filia nr 9 MBP ul. Krańcowa 106 20-320 Lublin tel.: 81 744 17 18	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczniów SOSW dla Dzieci i Młodzieży Niedosłyszących i Słabo Słyszącej, współpraca z DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów, spotkania z seniorami	dostępność – pochylnia-podjazd, szerokie wejścia
12.	Filia nr 10 MBP ul. Kleeberga 12a 20-243 Lublin tel.: 81 747 10 23	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, spotkania z seniorami	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
13.	Filia nr 11 MBP ul. Lwowska 6 Lublin tel.: 81 747 43 54	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe	2 niskie, szerokie schodki, niedostępne dla osób niepełnosprawnych

14.	Filia nr 12 MBP ul. Żelazowej Woli 7 20-853 Lublin tel.: 81 741 52 73	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, Dyskusyjny Klub Książki, współpraca z Dziennym Ośrodkiem Adaptacyjnym dla Dzieci Specjalnej Troski przy ul. Poturzyńskiej	przystosowane WC, dostępność-podjazd
15.	Filia nr 13 MBP ul. Grażyny 13 20-605 Lublin tel.: 81 525 08 85	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, spotkania w ramach Klubu Aktywnego Seniora, współpraca z MOPR Filia nr 3 i z Dziennym Domem Pomocy nr 2 przy ul. Pozytywistów	Certyfikat <i>Miejsce Przyjazne Seniorom</i> przystosowane WC, dostępny parter
16.	Filia nr 14 MBP ul. Jaczewskiego 8 (szpital) 20-090 Lublin tel.: 81 724 41 37	czytelnictwo, udostępnianie zbiorów na oddziałach szpitalnych oraz Centrum Onkologii Lubelskiej	przystosowane WC, dostępność-winda
17.	Filia nr 15 MBP ul. Wajdeloty 20 20-604 Lublin tel.: 81 525 12 62	czytelnictwo, lekcje biblioteczne, zajęcia dla podopiecznych ŚDS WTZ Roztocze	przystosowane WC, niedostępne dla osób niepełnosprawnych
18.	Filia nr 16 MBP ul. Kasztanowa 1 20-138 Lublin tel.: 81 444 77 55	czytelnictwo, zajęcia kulturalno-oświatowe	podjazd, większe drzwi, przystosowana toaleta
19.	Filia nr 17 MBP ul. Przyjaźni 11 20-314 Lublin tel.: 81 746 28 11	czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, współpraca z WTZ Stowarzyszenia „Źródło” Osób Niepełnosprawnych Umysłowo ich Rodzin i Przyjaciół	przystosowane WC, dostępność-parter
20.	Filia nr 18 MBP ul. Głęboka 8 20-612 Lublin tel.: 81 746 28 11	czytelnictwo, warsztaty komputerowe dla seniorów	niedostępne dla osób niepełnosprawnych

21.	Filia nr 19 MBP ul. Kunickiego 89 20-459 Lublin tel.: 81 745 31 44	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, Klub Czytelników READCOM, współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej	przystosowane WC, dostępność-pochylnia-podjazd
22.	Filia nr 20 MBP ul. Krężnicka 125 20-518 Lublin tel.: 81 750 09 26	czytelnictwo, zajęcia kulturalno-oświatowe	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
23.	Filia nr 21 MBP Rynek 19 20-111 Lublin tel.: 81 532 05 45	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, warsztaty komputerowe dla Szkoły Superbabci dr Zofii Zaorskiej i seniorów, współpraca z DPS przy ul. Archidiakońskiej	Certyfikat „ <i>Miejsce Przyjazne Seniorom</i> ” niedostępne dla osób niepełnosprawnych
24.	Filia nr 22 MBP ul. Kruczkowskiego 14 20-468 Lublin tel.: 81 744 48 16	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, zajęcia dla seniorów, współpraca z MOPR-Filia nr5	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
25.	Filia nr 23 MBP ul. Prof. A. Gębali 6 (szpital) 20-093 Lublin tel.: 81 718 51 04	czytelnictwo, promocja twórczości plastycznej uczestników WTZ przy ŚDS „Roztocze”, udostępnianie zbiorów na oddziałach, akcje głośnego czytania dla małych pacjentów	przystosowane WC, dostępność-winda
26.	Filia nr 24 MBP ul. Juranda 7 20-629 Lublin tel.: 81 525 65 03	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, Klub Czytelników READCOM, zajęcia dla uczestników WTZ, promocja twórczości plastycznej uczestników WTZ przy ŚDS „Roztocze”	niedostępne dla osób niepełnosprawnych

27.	Filia nr 25 MBP ul. Sympatyczna 16 20-530 Lublin tel.: 81 525 65 03	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne	nie dostępne dla osób niepełnosprawnych
28.	Filia nr 26 MBP ul. Leonarda 18 20-625 Lublin tel.: 81 525 64 39	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne	oddział foniczny filii (wybór audiobooków) –dostępność-parter
29.	Filia nr 27 MBP ul. Br. Wieniawskich 5 20-844 Lublin tel.: 81 741 62 36	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych; współpraca z placówkami: Fundacja Szansa dla Niewidomych Oddział Lublin, ul. Głowackiego; Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy nr 1, Al. Spółdzielczości Pracy; Niepubliczna Poradnia Dyslektyczna, ul. Kosmowskiej; ALTIX, ul. Głowackiego	specjalistyczny punkt dostępu do internetu przystosowany do obsługi osób z upośledzeniem narządu wzroku (PIAP), komputery wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie udźwiękujące z syntetyzatorem mowy, powiększające obraz, skaner przekształcający treść pisaną w mówioną; Filia gromadzi zbiory audiowizualne i foniczne; nie dostępne dla osób niepełnosprawnych

30.	Filia nr 28 MBP ul. Nadbystrzycka 85, 20-501 Lublin tel.: 81 525 86 44	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych	przystosowane WC; jedno stanowisko przystosowane do potrzeb osób z upośledzeniem narządu wzroku; komputery wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie udźwiękawiające z syntetyzatorem mowy, powiększający obraz, skaner przekształcający treść pisaną w mówioną; oddział foniczny (oferta audiobooków) dostępność-parter
31.	Filia nr 29 MBP ul. Kiepury 5a 20-838 Lublin tel.: 81 741 92 94	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, zajęcia dla uczestników WTZ Stowarzyszenia „Źródło” Osób Niepełnosprawnych Umysłowo ich Rodzin i Przyjaciół przy ul. Radzyńskiej, zajęcia tematyczne dla Dziennego Centrum Aktywności przy ul. Rogowskiego, promocja twórczości plastycznej uczestników WTZ	toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, niedostępne dla osób niepełnosprawnych
32.	Filia nr 30 MBP Galeria 31 ul. B. Wieniawskich 5 20-844 Lublin	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia komputerowe, promocja twórczości mieszkańców DPS im. Matki Teresy z Kalkuty, uczestników WTZ	2 komputery dla osób niewidomych, program głośnomówiący, program z opcją powiększania druku; niedostępne dla osób niepełnosprawnych

33.	Filia nr 31 MBP ul. Nałkowskich 104 20-470 Lublin tel.: 81 744 71 69	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów	Certyfikat <i>Miejsce Przyjazne Seniorom</i> przystosowane WC, dostępność-parter
34.	Filia nr 32 MBP ul. Szaserów 13-15 20-553 Lublin tel.: 81 311 00 09	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, kino dla Seniora	sprzęt dla niewidomych multilektor SARA, toaleta przystosowane WC, dostępność-parter
35.	Filia nr 33 MBP Al. Raławickie 33 (szpital) 20-049 Lublin tel.: 261 183 299	czytelnictwo, udostępnianie zbiorów na oddziałach	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
36.	Filia nr 34 MBP ul. Judyma 2a 20-716 Lublin tel.: 81 466 59 12	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów, współpraca z DPS „Betania” przy ul. Kraśnickiej	dostępność-winda
37.	Filia nr 35 MBP ul. Bursztynowa 20 20-576 Lublin tel.: 81 311 00 02	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów	dostępność-pochylnia, podjazd
38.	Filia nr 36 MBP ul. Z. Augusta 15 20-283 Lublin tel.: 81 311 00 16	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów, współpraca z Stowarzyszeniem na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo, MOPR Sekcja Pracy Socjalnej nr 23 przy ul. Jagiełły 16	przystosowana dla osób niepełnosprawnych dostępność-winda, pochylnia, toaleta
39.	Filia nr 37 MBP ul. Bazylanówka 85 20-144 Lublin tel.: 81 742 12 87	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów, współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy „Absolwent” Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym nr 1 przy Al. Spółdzielczości Pracy	dostępność-parter, podjazd, szerokie drzwi

40.	Filia nr 38 MBP ul. Relaksowa 25 20-819 Lublin tel.: 81 311 01 12	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy	dostępny parter, podjazd
41.	Filia nr 39 MBP ul. Głuska 138 20-380 Lublin tel.: 81 532 05 29	czytelnictwo, imprezy kulturalno-oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia dla seniorów, współpraca z WTZ „Misericordia” przy ul. Głuskiej	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
42.	Biblioteka Główna UMCS ul. Radziszewskiego 11 20-950 Lublin tel.: 81 537 58 35	czytelnictwo	nowy budynek dostępny (windy), wejście do starego budynku przez nowy
43.	Wojewódzki Ośrodek Kultury ul. Dolna Panny Marii 3 20-010 Lublin tel.: 81 532 42 07	Biblioteka, Galeria WOK, biuro drukarni, introligatornia, Centrum Aktywizacji Seniorów, Związek Literatów Polskich	dostępny tylko parter, przystosowane WC
44.	Dom Kultury „Ruta” ul. Różana 8 20-538 Lublin tel.: 81 463 70 30	wystawy, spotkania, imprezy kulturalno-oświatowe: Akademia Rysunku, spotkania z Autorskim Filmem Animowanym, pisanie ikon, nauka gry na gitarze, taniec towarzyski, zajęcia modelarskie	budynek parterowy-bez schodów i progów, przestrzenne sale i korytarz
45.	Dom Kultury LSM ul. K. Wallenroda 4a 20-607 Lublin tel.: 81 743 48 29	spotkania literackie, Galeria LSM, spotkania brydżystów, grupa hafciarska, spotkania muzyczne, zajęcia plastyczne, Kino „Grażyna”	3 schodki do pokonania-oferowana pomoc

46.	<p>Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” ul. Krańcowa 106 20-320 Lublin tel.: 81 744 16 38</p>	<p>koncerty kameralne, audycje muzyczne, wydarzenia kulturalne, przedstawienia, wystawy, spotkania, warsztaty, przeglądy, konkursy. Grupy taneczne, plastyczne, warsztaty rękodzieła, Cafe Senior, zajęcia ruchowe dla 50+</p>	<p>utrudnieniem jest zbyt wysoki podjazd (dla osób na wózkach elektrycznych) potrzebna jest dodatkowa pomoc; brak dostępu do sanitariatów; dostępny tylko parter, WC na I piętrze-niedostępne; dostępny parter w Pracowni Kultury Maki przy ul. Olchowej 8</p>
47.	<p>Filia DDK „Bronowice” na Tatarach ul. Hutnicza 28a 20-320 Lublin tel.: 81 746 61 94</p>	<p>koncerty kameralne, wydarzenia kulturalne, przedstawienia, wystawy, spotkania, warsztaty rękodzieła; grupy taneczne, plastyczne, Cafe Senior, zajęcia ruchowe dla 50+, grupa twórcza dla dorosłych, nauka gry; warsztaty lingwistyczne</p>	<p>budynek parterowy-bez schodów i progów, przestrzenne sale i korytarz, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych</p>
48.	<p>Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin” ul. Judyń 2a 20-716 Lublin e-mail: info@ddkwęglin.pl www.ddkwęglin.pl</p>	<p>wszystkie wydarzenia organizowane w instytucji są dostępne dla osób niepełnosprawnych</p>	<p>cały budynek przystosowany dla osób niepełnosprawnych</p>

49.	<p>Centrum Kultury w Lublinie ul. Peowiaków 12 20-007 Lublin tel.: 81 466 61 00</p>	<p>koncerty, wystawy, spektakle teatralne, festiwale, zajęcia dla dzieci i młodzieży, imprezy okolicznościowe</p>	<p>Budynek w pełni przystosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową, winda, wc dla osób niepełnosprawnych na każdej kondygnacji, podjazdy z poręczami, wejścia z poziomu podłogi, w każdej sali znajduje się miejsce dla wózków, przed budynkiem znajdują się dwa miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych; przed placem centralnym od strony ul. Kołłątaja są dwa miejsca parkingowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych.</p>
50.	<p>Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża” ul. Peowiaków 12 Lublin tel.: 81 466 61 67</p>	<p>1. Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „KODY” w Ośrodku „Rozdroża”</p> <p>2. Festiwal Sztuki w Przestrzeni Publicznej „Otwarte Miasto/Open City”</p> <p>3. Międzynarodowy Festiwal „Najstarsze Pieśni Europy” j.w</p>	<p>1. podjazdy, toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wolontariusze służą informacją oraz asystą</p> <p>2. umożliwia się bezpieczny i wygodny dostęp osób niepełnosprawnych</p> <p>3. windy</p>

51.	Warsztaty Kultury w Lublinie ul. Grodzka 5a Lublin tel.: 81 533 08 18	wydarzenia w przestrzeni miejskiej	<p>pomieszczenia Warsztatów Kultury umiejscowione są na I i II piętrze nie dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych; oferowana jest pomoc pracowników dla osób niepełnosprawnych; wszelkie projekty realizowane w przestrzeni miejskiej są w większości dostępne dla osób niepełnosprawnych, organizowane są grupy wolontariuszy wspomagających osoby niepełnosprawne</p>
52.	Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16 20-031 Lublin tel.: 81 533 32 01	wystawy, sala kinowa, koncerty, spotkania, kiermasze, festiwale	przystosowane WC
53.	Klub Osiedlowy „Niepodległości” ul. Tumidajskiego 2 20-247 Lublin tel.: 81 747 21 82	wystawy, spotkania, imprezy kulturalno-oświatowe	
54.	Klub Osiedlowy „Przyjaźni” ul. Przyjaźni 13 20-314 Lublin tel.: 81 746 18 00	wystawy, spotkania, imprezy kulturalno-oświatowe	
55.	Klub Osiedlowy „Odeon” ul. Okrzei 4 20-128 Lublin	wystawy, spotkania, imprezy kulturalno-oświatowe	

56.	Klub Osiedlowy „Źródło” ul. Samsonowicza 25 20-485 Lublin tel.: 81 443 43 03	zajęcia plastyczne, muzyczne, angielski, imprezy kulturalno- oświatowe	dostępny parter, bez WC
57.	Muzeum Lubelskie w Lublinie ul. Zamkowa 9 20-117 Lublin tel.: 81 532 50 01	wystawy stałe i czasowe, koncerty kameralne, promocje książek	całkowita dostępność od 30.06.2008 r.
58.	Muzeum Wsi Lubelskiej al. Warszawska 96 20-824 Lublin tel.: 81 533 85 13	wystawy stałe i czasowe	trzeba wcześniej poinformować o przybyciu
59.	Państwowe Muzeum na Majdanku ul. Droga Męczenników Majdanka 67 20-325 Lublin tel.: 81 710 28 33	wystawy	
60.	Muzeum UMCS ul. Radziszewskiego 11 (gmach Biblioteki Głównej UMCS) 20-031 Lublin tel.: 81 537 58 31	wystawy	wejście przez nowy budynek BG UMCS
61.	Filharmonia im. Henryka Wieniawskiego ul. M. Curie- Skłodowskiej 5 20-029 Lublin tel.: 81 531 51 20	koncerty	przystosowane WC, windy

62.	Teatr im. H. Ch. Andersena pl. Teatralny 1 20-029 Lublin tel.: 81 532 16 28	teatr lalkowy, koncerty, organizacje spektakle dla niepełnosprawnych	budynek nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych; brak wind, podjazdów, toalety są nieprzystosowane, nie ma tłumacza migowego, ubrajlowienia, tyflomapy itp., przy wcześniejszym powiadomieniu o przybyciu oferuje pomoc
63.	Teatr im. Juliusza Osterwy ul. Narutowicza 17 20-004 Lublin tel.: 81 532 29 35 (sekretariat)	teatr dramatyczny, koncerty, inne spektakle	trzeba wcześniej poinformować o przybyciu
64.	Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” Biuro: ul. Grodzka 5a 20-112 Lublin tel.: 81 532 98 40	spektakle	częściowo dostępne, w miejscach niedostępnych oferowana pomoc, wcześniej należy powiadomić o przybyciu, konieczna rezerwacja miejsc
65.	Teatr Muzyczny ul. M. Curie-Skłodowskiej 5 20-029 Lublin tel.: 81 532 76 13	operetki, musicale, koncerty	specjalne pojazdy, na widowni miejsca wydzielone dla wózków, urządzenia na podczerwień dla niedosłyszących; wcześniej należy powiadomić o przybyciu

66.	Kino Studyjne „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16 20-031 Lublin tel.: 81 533 32 01 ACK „Chatka Żaka”	pokazy filmów, przeglądy, festiwale, maratony filmowe	przystosowane WC
67.	Teatr Stary w Lublinie ul. Jezuicka 18 20-113 Lublin tel.: 81 466 59 25	całość repertuaru (spektakle, koncerty, spotkania, projekcje kinowe) z wyłączeniem zajęć warsztatowych dla dzieci, w których widzowie przebywają na scenie (na scenę prowadzi schody)	budynek Teatru jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, ponadto organizujemy projekcje filmowe i spektakle teatralne z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i niewidzących, dysponujemy również pętlami indukcyjnymi dla osób niedosłyszących.
68.	Galeria Biała ul. Peowiaków 12 20-007 Lublin tel.: 81 466 61 39 Centrum Kultury w Lublinie	wystawy	
69.	Galeria Sceny Plastycznej KUL Rynek 8 20-111 Lublin tel.: 504 479 407	wystawy	jeden stopień, potrzebna pomoc
70.	Galeria Sztuki „Wirydarz” ul. Grodzka 19 20-112 Lublin tel.: 81 441 33 50	wystawy	2 schodki, oferowana pomoc

71.	Galeria KONT (ACK „Chatka Żaka UMCS) ul. Zana 11 20-601 Lublin tel.: 817 434 979	wystawy	
72.	Galeria Fotografii „Prospero” Krakowskie Przedmieście 52 20-002 Lublin tel.: 81 743 74 38	wystawy	podjazd dla osób niepełnosprawnych
73.	Galeria Przy Bramie TPSP ul. Grodzka 36 Lublin tel.: 81 532 28 31	wystawy	1 stopień
74.	Galeria 1 im. B. Słomki Al. Racławickie 14 20-950 Lublin tel.: 504 851 058 KUL	wystawy, wernisaże happeningi	dostępna platforma schodowa, podjazd dla wózków inwalidzkich, przystosowane WC (podłoga antypoślizgowa uchwyty, powierzchnia manewrowa, umywalka na odpowiedniej wysokości, nie zabudowana), oznaczenia brajlowskie dla niewidomych
75.	Galeria „Gala Dom i Wnętrze” ul. Fabryczna 2 20-301 Lublin tel.: 81 445 05 00	wystawy	windy

76.	Galeria ART Krakowskie Przedmieście 62 Lublin tel.: 81 532 68 57	wystawy	1 stopień, dostępny pierwszy poziom
77.	Kawiarnia Artystyczna „Hades” ul. Grodzka 21 20-026 Lublin tel.: 81 532 87 61	koncerty, wystawy, występy artystyczne, jubileusze	lokal niedostępny, oferowana pomoc po wcześniejszym powiadomieniu o przybyciu, organizowane są imprezy dla osób niepełnosprawnych
78.	Akwarela Café Rynek 6 20-111 Lublin tel.: 81 534 64 09	koncerty	1 stopień
79.	Restauracja „Mandragora” Rynek 9 Lublin tel.: 81 536 20 20	koncerty	dostępny tylko ogródek, do środka osoby są wnoszone
80.	Radio Lublin SA ul. Obrońców Pokoju 2 20-030 Lublin tel.: 81 532 80 61	Galeria Sztuki Radia Lublin	
81.	Telewizja Polska SA Oddział w Lublinie ul. H. Raabego 2 20-030 Lublin tel.: 81 532 42 91	imprezy, koncerty	
82.	EMPIK ul. Lipowa 13 (PLAZA) 20-024 Lublin Al. Spółdzielczości pracy 30 (OLIMP) 20-147 Lublin	spotkania autorskie, promocje	wejście z poziomu chodnika wejście z poziomu chodnika

83.	Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin tel.: 81 532 13 95	spotkania	
84.	Archiwum Państwowe ul. Jezuicka 13 20-950 Lublin tel.: 81 532 80 71	wystawy	budynek niedostępny, jedynie wejście od Pl. Katedralnego po schodach; po wcześniejszym uzgodnieniu możliwa pomoc
85.	Środowiskowy Hufiec Pracy ul. Łabędzia 15 20-335 Lublin tel.: 81 745 73 79	koncerty, imprezy kulturalno- oświatowe	podjazd, przystosowana szerokość drzwi; toalety w pełni przystosowane dla osób niepełnosprawnych
86.	Centrum Kongresowe Uniwersytetu Przyrodniczego ul. Akademicka 15 Lublin tel.: 81 533 37 52	koncerty, konferencje, występy, imprezy okolicznościowe	w pełni przystosowany (winda, podłoga antypoślizgowa, oznaczenia kolorystyczne i brajlowskie; dla osób niedowidzących projekty multimedialne o wyższej rozdzielczości, jakości i wielkości obrazu)
87.	Instytut Pamięci Narodowej ul. Szewska 2 20-086 Lublin tel.: 81 536 34 01	spotkania, czytelnia	winda, podjazd dla wózków inwalidzkich, toaleta na I p. dostosowana dla osób niepełnosprawnych

88.	Instytut Pamięci Narodowej ul. Staszica 22a 20-086 Lublin	wystawy, konferencje, wykłady	przystosowane WC (uchwyty, powierzchnia manewrowa dla wózków, umywalka nie zabudowana)
89.	Centrum Kultury w Lublinie, Muszla Koncertowa w Ogrodzie Saskim Al. Raławickie 3 Lublin	koncerty, filmy, imprezy okolicznościowe	budynek administracyjny-bez barier; platforma dla wózków inwalidzkich, przystosowane WC, podjazdy na widownię
90.	Aula Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Al. Raławickie 14 20-950 Lublin	koncerty, wystawy, wykłady, konferencje, seminaria, szkolenia	dostępna platforma schodowa, podjazd dla wózków inwalidzkich, przystosowane WC oznaczenia brajlowskie dla niewidomych, system równoważny z pętlą induktofoniczną.
91.	Ogród Botaniczny UMCS ul. Sławinkowska 3, 20-810 Lublin tel.: 81 743 49 00, 81 743 49 45	zwiedzanie Ogrodu zwiedzanie Ogrodu z przewodnikiem	wjazd do ogrodu dostępny, część ścieżek i alejek pozwala na swobodne poruszanie się osób na wózkach grupy zorganizowane osób z dysfunkcjami wzroku oprowadzane są po kolekcjach roślinnych Ogrodu, oddziałujących na zmysł dotyku, smaku, powonienia

92.	Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie ul. Grodzka 21 -Trasa podziemna -ul. Żmigród 1	ośrodek kultury	budynek nie przystosowany- potrzebna pomoc
93.	Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej, ul. I Armii Wojska Polskiego 3 20-078 Lublin	brak	brak
94.	Galeria Labirynt ul. Ks. J. Popiełuszki 5 20-052 Lublin	wystawy, wykłady, warsztaty, konferencje, filmy, koncerty, czytelnia, sprzedaż wydawnictw o sztuce dla dorosłych i dzieci	wejście do parterowego budynku bezpośrednio z chodnika lub podjazd dla wózków inwalidzkich, drzwi szerokie, toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych; przed budynkiem parking dla samochodów
95.	Galeria Labirynt 2 ul. Grodzka 3 20-112 Lublin	wystawy	Galeria mieści się na parterze, wejście z bramy budynku, przy drzwiach jeden schodek, brak toalety
96.	Lubelski Ośrodek Informacji Turystycznej ul. Jezuicka 1/3 20-113 Lublin	bezpłatna informacja dla turystów krajowych, zagranicznych, mieszkańców Lublina; działalność promocyjna na rzecz Lublina, sprzedaż wydawnictw turystycznych i pamiątek; sprzedaż biletów na zagraniczne przewozy autobusowe	nie dostępny

2. Wykaz bibliotek, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych

- Biblioteka Śląska, Katowice
- Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego, Wrocław
- Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Warszawa
- Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego, Białystok
- Książnica Pomorska im. St. Staszica, Szczecin
- Miejska Biblioteka Publiczna im. W. Reymonta, Skierniewice
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska, Toruń
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, Poznań
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki, Opole
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Sukertowej - Biedrawiny, Olsztyn
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Lublin
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. J. Conrada - Korzeniowskiego, Gdańsk
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza, Kielce
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Kraków
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida, Zielona Góra
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr W. Bełzy, Bydgoszcz
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta, Gorzów Wlkp.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, Rzeszów

3. Wykaz instytucji sportowych

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca”

Budynek Zarządu

ul. Filaretów 44

Budynek posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych umożliwiający wjazd do budynku, brak jest jednak dostępu do piwnic, I i II piętra. Niedostosowane są również w tym budynku toalety. Na parkingu przyległym do biurowca wyznaczone są miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych, zwolnione z opłaty parkingowej.

MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. Hala Globus

ul. Kazimierza Wielkiego 8

Odbywają się tutaj imprezy sportowe i artystyczne. W hali zainstalowany jest podest dla osób niepełnosprawnych, który umożliwia przemieszczenie osoby na wózku z poziomu wejścia głównego na poziom boiska, z tego samego poziomu można dostać się bezkolizyjnie na niższy poziom trybun stacjonarnych. WC dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych z systemem przyzywającym, dostępne z komunikacji ogólnej, na każdym poziomie po jednej toalecie. Istnieje również możliwość wprowadzenia grupy osób niepełnosprawnych do wnętrza hali od strony zaplecza technicznego na poziom boiska. Na parkingu przyległym do Hali wyznaczone są miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych.

MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. Hala Sportowo-Widowiskowa

Al. Zygmunta 4

Odbywają się tutaj imprezy sportowe i artystyczne. Usytuowany od ul. Żabiej podjazd umożliwia wjazd tylko na zaplecze Hali Sportowej i do toalet. Aby wjechać na koronę hali trzeba korzystać z wejścia znajdującego się przy krytej pływalni. Wjazd wózkiem na trybuny wewnętrzną pochylnią (od strony ul. Żabiej). Na trybunach hali sportowo-widowiskowej wydzielone i oznaczone miejsca dla osób na wózkach inwalidzkich. Szatnie i toalety dostosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. Strefa H₂O

Al. Zygmuntofskie 4

Kryta pływalnia. Dostępny jest podjazd umożliwiający wjazd do budynku, toalety są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Szatnie pływalni przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. Słoneczny Wrotków

ul. Osmolicka 10

Kompleks odkrytych basenów. Obiekt w całości na jednym poziomie, posiada podjazd na pomosty przy basenach. Przy kompleksie jest parking, na którym wyznaczone jest 6 miejsc dla osób niepełnosprawnych zwolnione z opłaty parkingowej, przystosowane są także toalety.

MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. Centrum Sportowo-Rekreacyjne

ul. Łabędzia 4

Kryta pływalnia i sala sportowa. Obiekt w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych-brak schodów, cały obiekt na jednym poziomie, toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, niecki basenowe wyposażone w podnośniki do opuszczania do wody osób niepełnosprawnych, parking z miejscami przeznaczonymi dla osób niepełnosprawnych.

Miasteczko Ruchu Drogowego

Al. Zygmuntofskie 4

Budynek parterowy, progi drzwi zewnętrznych nie przekraczają 1 cm, wypożyczalnia posiadać będzie trójkołowe rowery dla niepełnosprawnych, w obiekcie znajduje się WC przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Basen Olimpijski przy Al. Zygmuntofskich 4

Zespół krytych pływalni ze strefą rekreacji i odnową biologiczną. Wszystkie obecnie realizowane obiekty użyteczności publicznej muszą spełniać wymóg dostępności dla osób niepełnosprawnych, także i ten jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Basen został wyposażony

w podnośniki dla osób z różnymi typami niesamodzielności spowodowanymi niepełnosprawnością neurologiczną i ruchową.

Stadion Miejski

Al. Zygmuntofskie 5

Budynek posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych na trybuny przy budynku spikerskim, wyznaczone 3 miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych. Utrudniony wjazd do budynku administracyjnego (1 stopień przed wejściem), brak dostępu do I i II piętra, brak toalet dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Lodowisko „Icemania”

Al. Zygmuntofskie 4

Odbývają się imprezy sportowe i artystyczne. Cały obiekt na jednym poziomie, dostęp do strefy bezpłatnej (poczekalnia z toaletą dostosowaną do potrzeb niepełnosprawnych) oraz gastronomii (strefa ciepła). Po zakończeniu budowy Basenu Olimpijskiego dostęp do antresoli widokowej za pomocą windy. Brak miejsc do parkowania w ogóle – należy skorzystać z parkingu przy Al. Zygmuntofskich 4.

Stadion lekkoatletyczny

ul. Piłsudskiego 22

Obiekt dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (łagodny zjazd na płytę stadionu, podjazd przed wejściem do budynku, platforma dla wózków, toaleta).

Arena Lublin

ul. Stadionowa 1

Obiekt w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyznaczone miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych – miejsca parkingowe znajdujące się w sąsiedztwie wejść na dany sektor, 18 miejsc na trybunach w sektorze „I 1” (dla osób na wózkach oraz ich opiekunów), w tym samym sektorze kiosk gastronomiczny oraz toalety dostępne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Część administracyjno-biurowa:

wejścia główne z poziomu terenu, na wyższe poziomy obiektu dostęp przy pomocy dwóch wind, drzwi pomiędzy poszczególnymi częściami obiektu bez progów, toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Sala Sportowa „Cukrownik”

ul. Krochmalna 13

Budynek jest nieprzystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (progi, brak podjazdów, brak toalet).

Stadion i hala sportowa „Lublinianka”

ul. Leszczyńskiego 19, 19 B

Dostęp tylko do pomieszczeń na parterze dwupiętrowego budynku i wyznaczone miejsca parkingowe, brak toalet przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

Zatrudnienie i działalność gospodarcza

UWAGA!

Niezależnie od posiadanego orzeczenia i wskazań w nim zawartych dotyczących zatrudnienia, każda osoba niepełnosprawna może podjąć pracę zarobkową. O możliwości podjęcia pracy na określonym stanowisku przez osobę niepełnosprawną decyduje lekarz medycyny pracy podczas badań wstępnych, na które kieruje pracodawca – *art. 32 ust. 1 w związku z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.); *art. 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.); *art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.).

1. Miejski Urząd Pracy w Lublinie

ul. Niecała 14, 20-080 Lublin

tel.: 81 466 52 00

www.mup.lublin.pl

MUP w Lublinie czynny jest od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.30-15.30 (obsługa interesantów w godzinach 7.45-15.00).

Budynek Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wyposażony jest w windę – wejście z poziomu parteru (od podwórka). Rejestracja osób niepełnosprawnych odbywa się w pokoju nr 112 (I piętro). Wypłata świadczeń odbywa się w pokoju nr 105 (I piętro).

1.1. Usługi i instrumenty rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych i pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie jako bezrobotna lub poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może korzystać z następujących form wsparcia z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- pomocy pośrednika pracy w wyborze odpowiedniego miejsca zatrudnienia,
- usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, w tym pomocy doradcy zawodowego w planowaniu ścieżki zawodowej,
- możliwości odbycia stażu,
- możliwości odbycia przygotowania zawodowego dorosłych,
- prac interwencyjnych,
- dofinansowania kosztów studiów podyplomowych,
- szkoleń zawodowych mających na celu zdobycie, zmianę lub podwyższenie kwalifikacji,
- szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- uzyskania środków PFRON na podjęcie własnej działalności gospodarczej;
- badań lekarskich lub psychologicznych mających na celu stwierdzenie zdolności do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, odbywania stażu,
- zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub przez okres odbywania stażu u pracodawcy, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, jeżeli osoba została skierowana przez MUP w Lublinie poza miejsce zamieszkania, jak również przy spełnieniu pozostałych warunków określonych w ustawie,
- zwrotu kosztów zakwaterowania osobie, która spełnia określone warunki.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 645).

Pracodawca zamierzający zatrudnić osobę niepełnosprawną może otrzymać:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy,
- zwrot kosztów szkolenia zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych,
- w ramach prac interwencyjnych refundację części kosztów zatrudnienia,
- zwrot kosztów poniesionych na przystosowanie stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, adaptację pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy, rozpoznania przez służby medycyny pracy powyższych potrzeb.

Oferty pracy można sprawdzać osobiście u pośredników pracy MUP, w pokojach 3, 4, 5, 12, 13 lub na stronie internetowej pod adresem: www.mup.lublin.pl

2. Agencje zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych w Lublinie:

Fundacja Fuga Mundi

Agencja Zatrudnienia dla Osób Niepełnosprawnych
ul. Krochmalna 13/1, 20-401 Lublin (budynek Cukrowni)
tel.: 81 534 82 90, fax: 81 534 82 95
www.praca.ffmpeg.pl e-mail: praca@ffmpeg.pl
Agencja czynna: poniedziałek – piątek 8.00-16.00.

Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki

ul. Leszczyńskiego 23/14, 20-068 Lublin
tel.: 81 532 83 46, 81 533 10 22
www.lfoon.lublin.pl e-mail: lfoon.lublin@gmail.com

Fundacja Aktywnej Rehabilitacji

Punkt Aktywizacji Zawodowej (tylko dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu)

al. Kraśnicka 127/129, 20-718 Lublin

tel./fax: 81 526 10 24

e-mail: biuro.lubelskie@far.org.pl

Osoby niepełnosprawne mogą także korzystać z usług agencji zatrudnienia kierowanych do osób pełnosprawnych.

Bliższych informacji o Agencjach udziela Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Uprawnienia pracownicze osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawny pracownik posiada kilka dodatkowych uprawnień pracowniczych:

1. Czas pracy pełnego etatu nie może przekraczać:
 - przy lekkim stopniu 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo,
 - przy znacznym lub umiarkowanym stopniu 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo,
 - nie może być zatrudniony w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych z wyjątkiem zatrudnionych przy pilnowaniu, oraz w przypadku, gdy na wniosek osoby zatrudnionej lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi zgodę. Koszt badań ponosi pracodawca.
2. Dodatkowa 15 min. przerwa w pracy.
3. Dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Prawo do pierwszego urlopu nabywa się po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

4. Zwolnienie od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w celu wykonania badań specjalistycznych, poddania się zabiegom leczniczym lub usprawniającym, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.
5. Zwolnienia od pracy w związku z pobytem na turnusie rehabilitacyjnym, wówczas łączny wymiar urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Szczegółowe informacje w zakresie uprawnień, wsparciu finansowym dla osób niepełnosprawnych oraz pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne można uzyskać w **Ośrodku Informacji Osób Niepełnosprawnych w Lublinie**.

3. Działalność gospodarcza

Osoba niepełnosprawna:

- zarejestrowana jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel,
- prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu,

dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- a) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona,
- b) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Celem ubiegania się o powyższe świadczenia należy złożyć odpowiednie wnioski w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie.

Szczegółowe informacje na ten temat można uzyskać w siedzibie MUP przy ul. Niecałej 14, tel.: 81 466 52 00, fax: 81 466 52 01 oraz na stronie internetowej www.mup.lublin.pl

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych refunduje:

- osobie niepełnosprawnej prowadzącej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota stanowiąca 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, z zastrzeżeniem, że refundacja, o której mowa przysługuje w wysokości:
- 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności,
- niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na

ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno – rentowe pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

Warunkiem ubiegania się o powyższe jest złożenie formularza i wniosków w PFRON. Szczegółowe informacje o warunkach ubiegania się o refundację można uzyskać za pośrednictwem infolinii PFRON **0 801 233 554** czynnej w dni robocze w godzinach 9.00-15.00 albo w siedzibie lubelskiego oddziału Funduszu przy ul. W. Kunickiego 59, 20-422 Lublin oraz na stronie internetowej: www.pfron.org.pl

Osoba niepełnosprawna może, jak wszyscy rozpoczynający i prowadzący działalność gospodarczą uzyskać informacje o dotacjach i rodzajach wsparcia z innych źródeł np. z funduszy europejskich.

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

ul. A. Grottgera 4, pokój nr 1, 20-029 Lublin

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Punkt Informacyjny i Naboru Wniosków

tel.: 81 441 68 43, fax: 81 441 68 53, infolinia 0 800 888 337

www.efs.lubelskie.pl e-mail: efs@lubelskie.pl

Departament Regionalnego Programu Operacyjnego

tel.: 81 441 67 38, fax: 81 441 67 40, Infolinia: 0 800 888 776 (bezpłatna)

www.rpo.lubelskie.pl e-mail: rpo@lubelskie.pl drpo@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy

ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin

tel.: 81 463 53 00, fax: 81 463 53 05

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Europejskiego Funduszu Społecznego

tel.: 81 463 53 63, III piętro, pok. 325

www.wup.lublin.pl e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Pomoc Społeczna

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ul. Marii Koryznowej 2D, 20-137 Lublin

tel.: 81 466 53 00, fax: 81 466 53 01

www.mopr.lublin.pl

e-mail: centrum@mopr.lublin.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w mieście Lublin.

Celami Ośrodka są w szczególności:

1. kompleksowa pomoc osobom i rodzinom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia;
2. przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;
3. pomoc rodzinom we właściwym wypełnianiu ich funkcji i zadań;
4. pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
5. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin;
6. pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
7. współpraca z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu realizacji zadań pomocy społecznej.

1.1. Pomoc Środowiskowa

Wszelkie kwestie z dziedziny pomocy społecznej reguluje *ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. Ubóstwa;
2. Sieroctwa;
3. Bezdomności;
4. Bezrobocia;
5. **Niepełnosprawności;**
6. Długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. Przemocy w rodzinie;
8. Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;
12. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. Alkoholizmu lub narkomanii;
14. Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Celem ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej i majątkowej pracownik socjalny przeprowadza **rodzinny wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania wnioskodawcy**.

Kryterium dochodowe do świadczeń z pomocy społecznej:

- dla osoby samotnie gospodarującej – nie przekraczające kwoty 634,00 zł netto,
- dla osoby w rodzinie - nie przekraczającej kwoty 514,00 zł netto.

Pomoc w formie bezpłatnych posiłków może być przyznana rodzinom, w których dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej 771,00 zł netto, zaś w przypadku osób samotnie gospodarujących, gdy dochód nie przekracza kwoty 951,00 zł netto.

W sytuacji, gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie jest wyższy od wskazanego powyżej, istnieje możliwość przyznania posiłków z częściową odpłatnością. Warunki odpłatności za pomoc w formie posiłku dla dzieci z rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego reguluje *Uchwała nr 961/XXXVII/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 16 stycznia 2014 r.*

Przyznanie lub odmowa udzielenia świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Odmowa przeprowadzenia wywiadu środowiskowego może skutkować odmową przyznania świadczenia. Wszelkie informacje powierzone pracownikowi socjalnemu objęte są tajemnicą służbową.

Świadczenia pieniężne:

Zasiłek stały – przysługuje pełnoletniej osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy (I lub II grupa inwalidzka; znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności), jeśli spełnia kryteria dochodowe.

Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, w zależności od poziomu osiągniętych dochodów, jeśli spełnione jest kryterium dochodowe.

Zasiłek celowy - przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

1. specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi;
2. zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Świadczenia niepieniężne:

1. Schronienie – przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach lub schroniskach;
2. Posiłek – przyznanie jednego gorącego posiłku dziennie osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić;
3. Odzież – dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku;
4. Praca socjalna – działania mające na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – rozwinięcie i wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Praca

socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny – pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny;

5. Sprawienie pogrzebu – zgodnie z wyznaniem zmarłego, w sposób ustalony przez gminę.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze – przysługują osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób; obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze – dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Odpłatność uzależniona jest od dochodu osiąganego przez osobę lub rodzinę. Osoby, których dochód przekracza kwotę kryterium dochodowego określonego w *ustawie o pomocy społecznej*, ponoszą odpłatność za usługi opiekuńcze zgodnie z *Uchwałą nr 1224/XLVI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 20 listopada 2014 r.* zmieniona *Uchwałą nr 37/II/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2014 r.* oraz *Uchwałą nr 347/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015 r.*

Filie MOPR w Lublinie, godziny pracy: 7.30-15.30

Filia Nr 1, ul. Lubartowska 6-8 (obejmuje obszarem działania Śródmieście, Wieniawa, Stare Miasto, Kalinowszczyzna w części),

ul. Lubartowska 6-8, 20-084 Lublin

tel.: 81 466 54 00, fax: 81 466 54 01

e-mail: filia1@mopr.lublin.eu

Filia Nr 2, ul. Hutnicza 1 A (obejmuje obszarem działania Kośminek, Tatary, Bronowice, Zadębie, Hajdów, Felin, Majdan Tatarski, Kalinowszczyzna w części),

ul. Hutnicza 1 A, 20-218 Lublin

tel.: 81 466 54 30, fax: 81 466 54 31

e-mail: filia2@mopr.lublin.eu

Filia Nr 3, ul Mieszka I 4 (obejmuje obszarem działania Konstantynów, LSM, Węglin, Czuby),

ul. Mieszka I 4, 20-610 Lublin

tel.: 81 466 54 70, fax: 81 466 54 71

e-mail: filia3@mopr.lublin.eu

Filia Nr 4, Al. Kompozytorów Polskich 8 (obejmuje obszarem działania Czechów, Kalinowszczyzna w części, Ponikwoda, Sławin, Sławinek)

Al. Kompozytorów Polskich 8, 20-848 Lublin

tel.: 81 466 55 00, fax: 81 466 55 01

e-mail: filia4@mopr.lublin.eu

Filia Nr 5, ul. Nałkowskich 114 (obejmuje obszarem działania Dziesiątą, Wrotków, Abramowice, Za Cukrownią, Zemborzyce, Głusk)

ul. Nałkowskich 114, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 20, fax: 81 466 55 21

e-mail: filia5@mopr.lublin.eu

Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

ul. Głęboka 11, 20-612 Lublin

tel.: 81 466 54 86, 81 466 54 87

e-mail: sekcjank@mopr.lublin.eu

Komórka organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizująca zadania określone *ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz procedurę "*Niebieskie Karty*".

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin

ul. Popietuszeki 28E, 20-052 Lublin

Poradnia jest czynna od poniedziałku do soboty

tel.: 81 466 55 48, 603 780 650

e-mail: poradnia@mopr.lublin.eu

Jednostka specjalistycznego poradnictwa pomocy społecznej funkcjonująca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, udzielająca bezpłatnej pomocy osobom i rodzinom z terenu miasta Lublina zgłaszającym się z własnej inicjatywy lub kierowanym przez inne placówki lub instytucje.

2. Świadczenia socjalne

Pion Świadczeń Socjalnych

ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin

tel.: 81 466 53 50, fax: 81 466 53 88

e-mail: sr@mopr.lublin.pl

Przyznaje m.in. świadczenia rodzinne i świadczenia opiekuńcze osobom legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności zgodnie z *ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.).

Zasiłek pielęgnacyjny zgodnie z *art. 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych* przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Przysługuje:

1. Niepełnosprawnemu dziecku;
2. Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
3. Osobie, która ukończyła 75 lat;
4. Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie *uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego*, osobie *umieszczonej* w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, gdy członkom rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej oraz osobie *uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego*. Obecnie zasiłek wynosi 153 zł miesięcznie. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej lub jej opiekuna.

Do wniosku o zasiłek pielęgnacyjny należy dołączyć:

- dowód osobisty do wglądu – *nie wymagany*,
- ksero skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka (oryginał do wglądu - w przypadku ubiegania się o zasiłek na niepełnosprawne dziecko) – *nie wymagane*
- ksero orzeczenia o niepełnosprawności lub umiarkowanym, znacznym stopniu niepełnosprawności (oryginał do wglądu), *w przypadku orzeczeń wydanych na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych bądź*

orzeczeń wydanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,

- oświadczenie o formie płatności (nr konta),
- zaświadczenie lub decyzja z organu emerytalno – rentowego ZUS lub KRUS o nie pobieraniu dodatku pielęgnacyjnego (w przypadku osób otrzymujących te świadczenia z ZUS *lub* KRUS).

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

1. matce albo ojcu,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka,
3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,*
4. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

– jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3 lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

1. nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne **od dnia 1 stycznia 2016 r.** przysługuje w wysokości **1300,00** zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego *lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;*
2. osoba wymagająca opieki:
 - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
 - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym,

z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego *lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego *lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego określonego w przepisach ustawy. Świadczenie przyznaje się na wniosek opiekuna osoby niepełnosprawnej.

Wniosek o świadczenie pielęgnacyjne do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

Podstawa prawna: art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.).

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki, uważa się dochód następujących członków rodziny:

1. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
 - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
 - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia
 - z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;

2. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) małżonka osoby wymagającej opieki,
 - c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia
- z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520,00 zł miesięcznie. Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*,
 - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
2. osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność

lecniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Do wniosku o specjalny zasiłek opiekuńczy należy dołączyć wymagane załączniki (pełna informacja na stronie internetowej MOPR).

Podstawa prawna: art. 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.).

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,

- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 31 października 2017 r. dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości 90 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia, 110 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Od dnia 1 listopada 2017 r. dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości 100 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia, 120 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Dodatek przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje tylko w przypadku, gdy osoba ubiegająca się spełnia warunki do pobierania zasiłku rodzinnego zgodne z *art. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych*.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

UWAGA!

W przypadku, gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych wymagają potwierdzenia innym dokumentem niż wymienione, podmiot realizujący świadczenie może domagać się takiego dokumentu (*art. 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych*).

3. Dofinansowania ze środków PFRON

Miasto Lublin dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które umożliwiają osobom niepełnosprawnym uzyskanie wsparcia finansowego w wielu obszarach rehabilitacji.

3.1. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin

Godziny przyjęć interesantów: poniedziałki: 10.00-17.00, wtorek – piątek: 8.00-15.00

Lp	Stanowisko/komórka organizacyjna	Pokój	Telefon
1	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych	2/10	81 466 53 95
2	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	1/1	81 466 53 90
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	2/1	81 466 53 94
4	Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób prawnych i nie posiadających osobowości prawnej świadczących usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych	2/1	81 466 53 94
5	Dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego i tłumacza - przewodnika	2/1	81 466 53 94
6	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	1/1	81 466 53 90
7	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się	2/1	81 466 53 97

8	Realizacja programu „Aktywny Samorząd”	2/1	81 466 53 97
9	Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	2/10	81 466 53 91
10	Realizacja „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin”	1/1	81 466 53 99
11	Zadania zlecane w drodze konkursu ofert ze środków PFRON	1/1	81 466 53 99
12	Doradca osób niepełnosprawnych	2/10	81 466 53 98
13	Obsługa księgową	3/4	81 466 53 93
14	Kierownik działu	2/4	81 466 53 92

3.2. Dofinansowania dla indywidualnych osób niepełnosprawnych

Dział ds. osób niepełnosprawnych lubelskiego MOPR w ramach ustawowych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowuje lub w całości finansuje poniższe zadania.

Dofinansowania przyznaje się na wniosek zainteresowanej osoby lub opiekuna. Wnioski można otrzymać w Dziale ds. osób niepełnosprawnych lub pobrać ze strony internetowej MOPR (www.mopr.lublin.pl, zakładka: poradnik, dział: pomoc osobom niepełnosprawnym). Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami należy składać w dziale ds. osób niepełnosprawnych lub wysłać pocztą.

3.2.1. Turnusy rehabilitacyjne

Turnus jest zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem i udziałem w zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Celem jest przede wszystkim poprawa sprawności psychofizycznej oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym przyznawane jest na podstawie wniosku wraz załącznikami:

- oświadczenie o dochodach (istnieje próg dochodowy, zmieniający się kwartalnie, aktualizowany na stronie internetowej MOPR, od którego następuje pomniejszenie dofinansowania „złotówka za złotówkę”),
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- wniosek lekarza o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Wysokość dofinansowania zależy od stopnia niepełnosprawności oraz wysokości dochodu. W przypadku osób wymagających opieki osób drugich możliwe jest dofinansowanie uczestnictwa opiekuna (dotyczy to osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - lub równoważnym). Opiekun jest przyznawany na wskazanie lekarza we wniosku o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności, następnie osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne.

Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w wymiarze do 21 dni roboczych, w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku. Podstawą zwolnienia jest przedstawienie wniosku lekarza kierującego na turnus rehabilitacyjny. Pracownik powinien przedstawić skierowanie z odpowiednim wyprzedzeniem.

Ośrodek, w którym odbędzie się turnus należy wybrać z listy uprawnionych organizatorów i ośrodków (<http://empatia.mpips.gov.pl/>). Wybrany organizator turnusu oraz ośrodek muszą być uprawnione do przyjmowania osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami lub schorzeniami określonymi w orzeczeniu i/lub wniosku lekarskim.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230 poz. 1694).

3.2.2. Likwidacja barier funkcjonalnych

Bariery to wszelkie przeszkody, które uniemożliwiają lub w znacznym stopniu utrudniają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w życiu codziennym, wykonywanie podstawowych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych udziela się w związku z **indywidualnymi potrzebami** osób niepełnosprawnych.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Środki można uzyskać np. na: budowę podjazdów dla wózków, platformę na klatce schodowej, dostosowanie łazienki itp. O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się.

Bariery techniczne to bariery uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne np.: uchwyty, poręcze, wózek toaletowy. Likwidacja tych barier powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery w komunikowaniu się to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Środki można uzyskać na zakup np. komputera do komunikowania się, syntezatora mowy, komunikatora.

Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się mogą otrzymać osoby niepełnosprawne, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku nie uzyskały dofinansowania na ten cel. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest ścisły związek sprzętu z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej wynikającymi z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub potwierdzonymi przez lekarza specjalistę.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych można się starać co roku. Otrzymanie dofinansowania na likwidację jednej z barier nie wyklucza możliwości otrzymania dofinansowania do likwidacji barier innej grupy.

Dofinansowanie likwidacji barier przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- zaświadczenie lekarskie wskazujące, jakiego schorzenia czy dysfunkcji dotyczyć będzie likwidacja barier,
- dodatkowo w przypadku likwidacji barier architektonicznych niezbędna jest kserokopia aktu własności, przydziału na mieszkanie lub zgoda właściciela nieruchomości, której bariery dotyczą.

UWAGA!

Dofinansowywane są wydatki do 95% całego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, zgodnie z zawartą umową. Dofinansowanie obejmuje koszty poniesione tylko po jej podpisaniu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie likwidacji barier jednostka dofinansowująca sama dokonuje kwalifikacji, oceniając indywidualne potrzeby i możliwości osoby niepełnosprawnej.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

3.2.3. Program „Aktywny Samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Dotychczasowe edycje programu przewidywały m.in. pomoc w: zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dostosowanego dla osób z niepełnosprawnością ruchową i wzrokową, opłacie za szkolenie w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub utrzymaniu jego sprawności technicznej, zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne lub utrzymaniu jej sprawności technicznej, utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Z racji, iż dotychczas program, co roku zmienia swój zakres pomocy oraz zasady przyznawania dofinansowań, w celu uzyskania informacji o pomocy w danym roku kalendarzowym należy śledzić komunikaty na stronie MOPR w Lublinie (www.mopr.lublin.pl) raz na stronie PFRON (www.pfron.gov.pl).

Warunki dofinansowań są wyznaczane w programie, zasadach dotyczących wyboru, dofinansowania i rozliczenia wniosków o dofinansowania, dokumencie dotyczącym kierunków działań programu oraz warunków brzegowych obowiązujących w danym roku samorządy powiatowe, jako realizatorów programu.

Do dnia 31 stycznia każdego roku realizacji programu, Zarząd PFRON zatwierdza dokument wyznaczający kierunki działań programu oraz warunki brzegowe obowiązujące w danym roku. Dokument ten może być modyfikowany przez Zarząd PFRON.

Podstawa prawna: art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

3.2.4. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika

Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika finansowane ze środków PFRON może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym w rejestrze Wojewody, prowadząca działalność gospodarczą.

Wnioski o dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika są rozpatrywane w terminie nie dłuższym niż 7 dni od złożenia kompletnego wniosku przez osobę niesłyszącą.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie. Wysokość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika nie może być wyższa niż 2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia. Dofinansowanie zostaje przekazane po dostarczeniu faktury, zgodnie z zawartą wcześniej umową. Kwota dofinansowania zostaje przekazana przelewem na konto wykonawcy usługi lub w przypadku pokrycia przez wnioskodawcę kosztów wykonania usługi, kwota dofinansowania zostaje przelana na jego konto lub wypłacona we wskazanym banku.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1243) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 maja 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 600).

3.2.5. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przysługuje każdemu ubezpieczonemu w Narodowym Funduszu Zdrowia na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego - bezpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnie.

Minister Zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy wykaz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, kryteria ich przyznawania, okresy użytkowania, a także przedmioty ortopedyczne podlegające naprawie (w zależności od wskazań medycznych).

Minister Zdrowia ustanawia również limit cen dla przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, w zakresie, w którym NFZ finansuje to świadczenie, oraz limit cen dla napraw przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, w zakresie, w którym NFZ finansuje to świadczenie, uwzględniając dobro ubezpieczonego oraz możliwości płatnicze Funduszu.

Istnieje możliwość dofinansowania ze środków PFRON zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w ustalonym limicie ceny, jeśli taki udział jest wymagany lub do 150% limitu NFZ powiększonego o wymagany udział własny osoby niepełnosprawnej.

W celu uzyskania dofinansowania należy: wypełnione przez lekarza zlecenie potwierdzić w NFZ Oddział Lublin, przy ul. Szkolnej 16, a następnie udać się do dowolnie wybranego sklepu, w którym chcemy je zrealizować, przy czym placówka taka musi mieć podpisany kontrakt z NFZ. O wykaz takich placówek należy pytać w Oddziale NFZ.

Jeżeli cena przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego jest wyższa, niż określona limitem, osoba niepełnosprawna, spełniająca kryteria dochodowe może wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie do MOPR.

Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- faktura zakupu przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego wraz z kopią zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne,

- lub faktura pro forma (wycena przedmiotu ortopedycznego) wraz z kopią zlecenia zaopatrzenia w wyroby medyczne zaakceptowanego przez NFZ.

Przyznanie osobie niepełnosprawnej dofinansowania ze środków Funduszu na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze nie wymaga formy umowy.

Te same zasady obowiązują przy ubieganiu się o dofinansowanie naprawy przedmiotów ortopedycznych, o ile możliwość uzyskania środków na naprawę danego przedmiotu przewiduje NFZ, a cena naprawy jest wyższa, niż limit.

Wniosek na naprawę przedmiotu ortopedycznego refundowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia znajduje się w siedzibie Funduszu i jej Delegaturach.

Lubelski Oddział Wojewódzki NFZ

ul. Szkolna 16, 20-124 Lublin

tel.: 81 531 05 00 do 02

fax: 81 531 05 28

www.nfz-lublin.pl

e-mail: info@nfz-lublin.pl

Sekcja ds. zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze pod numerami telefonów:

81 531 05 68, 81 531 05 92, 81 531 06 08.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

3.2.6. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

Sprzęt powinien być wskazany przez lekarza specjalistę i powinien służyć do rehabilitacji schorzeń wynikających z niepełnosprawności.

Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- zaświadczenie lekarza specjalisty wskazujące konieczność rehabilitacji na konkretnym sprzęcie rehabilitacyjnym w warunkach domowych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

UWAGA!

Zakup sprzętu dokonuje się po podpisaniu umowy, a dofinansowanie nie może przekroczyć 80% kosztu sprzętu i pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

3.3. Dofinansowania dla organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej świadczących usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

Wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON może być złożony po co najmniej 2 latach prowadzenia działalności na rzecz osób niepełnosprawnych po udokumentowaniu posiadania środków własnych lub pozyskania z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Wnioski można składać w terminie do 30 listopada do realizacji na rok przyszły. Konieczne załączniki wymienione są we wniosku.

Sport, kultura, rekreacja

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może być dofinansowana organizacja sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania,
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.

Wniosek o dofinansowanie składa się do powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego dla miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych objętych wnioskiem o dofinansowanie, w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadania.

Wysokość dofinansowania organizacji sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych wynosi do 60% kosztów przedsięwzięcia.

Zadania zlecane w drodze otwartego konkursu ofert ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu

W trybie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych samorząd powiatowy może zlecać zadania ze środków PFRON z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób

niepełnosprawnych. Zadania o charakterze regionalnym na poziomie województwa zlecane mogą być przez marszałków województw.

O środki PFRON na realizację tych zadań mogą aplikować fundacje i organizacje pozarządowe składając oferty w odpowiedzi na otwarty konkurs ofert. Konkursy ogłaszane są w oparciu o zapisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.). Zadania, o których realizację mogą ubiegać się organizacje pozarządowe wynikają z zapisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 października 2015 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1778). W Lublinie w odniesieniu do posiadanych środków przypadających Gminie Lublin – miastu na prawach powiatu zgodnie z algorytmem wybierane są zadania uznane za priorytetowe do realizacji w danym roku budżetowym.

Z budżetu Miasta Lublin są także corocznie wydzielane środki na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych zawarte w wieloletnich Programach działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin. Aplikowanie także następuje w drodze otwartych konkursów ofert regulowanych ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W celu przystąpienia do obu z ww. konkursów należy śledzić ogłoszenia o konkursach na stronach internetowych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie lub Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Lublin.

Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Wsparcia

Centrum Interwencji Kryzysowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Probostwo 6A, 20-086 Lublin

tel.: 81 466 55 46, 81 466 55 47

fax: 81 466 54 94

www.cik.lublin.lublin.eu

<https://www.facebook.com/centruminterwencjikryzysowej/>

e-mail: sekretariat@cik.lublin.eu pomoc@cik.lublin.eu

Czynny w dni powszednie w godz. 7.00-19.00

Telefon zaufania: 81 534 60 60 całodobowy

Kontakt osobisty, telefoniczny, mailowy.

Celem działalności Centrum Interwencji Kryzysowej jest świadczenie **bezpłatnej** pomocy psychologicznej, pedagogicznej, psychiatrycznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej i interwencyjnej mieszkańcom Lublina we wszelkich nagłych sytuacjach kryzysowych.

Klienci zgłaszający się do placówki to osoby w szeroko rozumianym kryzysie, często są osobami doświadczającymi przemocy. Specjaliści pracujący w CIK przygotowani są do pracy z osobami, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej: utraciły kogoś bliskiego, są w żałobie, uległy wypadkowi, utraciły zdrowie, trudno im poradzić sobie z własną niepełnosprawnością i ograniczeniami. Zgłaszają się także osoby, które doświadczyły zdarzeń skrajnie traumatycznych, zostały napadnięte, pobite, zgwałcone. Otrzymują one wsparcie psychologiczno-terapeutyczne. Pomoc oferowana jest też osobom, które pośrednio doświadczyły trudnej sytuacji, były jej świadkiem oraz rodziny funkcjonujące nieprawidłowo, małżeństwa przeżywające kryzys, będące w konflikcie. Poza wsparciem indywidualnym prowadzone są zajęcia grupowe. Oferta obejmuje:

- grupę terapeutyczną dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie,
- grupę rozwojową dla Dorosłych Dzieci Alkoholików,
- grupę psychoedukacyjną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- warsztaty dla rodziców w ramach programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców”.

Centrum realizuje także pomoc osobom, które stosują przemoc i chcą zmienić swoje funkcjonowanie w rodzinie, oferta obejmuje możliwość korzystania z pomocy indywidualnej oraz uczestnictwo w „Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

Pracownicy CIK podejmują także interwencje poza siedzibą CIK w ramach współpracy z Policją oraz pracownikami MOPR.

Centrum Interwencji Kryzysowej osobom i rodzinom będącym w szczególnie trudnej sytuacji, zapewnia doraźne całodobowe schronienie - w przypadkach przemocy i ostrych konfliktów rodzinnych zagrażających zdrowiu i życiu. W sytuacji utraty domu w wyniku pożaru, powodzi i innych klęsk żywiołowych, ofiarom handlu ludźmi. Centrum zapewnia schronienie w mieszkaniu interwencyjnym. Ta forma wsparcia ma charakter krótkoterminowy i jest nieodpłatna.

W strukturze CIK funkcjonuje:

Ośrodek Wczesnej Interwencji dla osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin

ul. Północna 3, 20-064 Lublin

tel.: 81 466 54 23, 81 466 55 45

Ośrodek czynny we wszystkie dni tygodnia, przez całą dobę, przeznaczony jest dla 20 osób. Oferta ośrodka skierowana jest do osób w stanie nietrzeźwości, jako działanie zapobiegające rozwojowi uzależnienia i współuzależnienia. Kompleksowa pomoc prowadzona jest zarówno w stosunku do osób nadużywających alkoholu jak również ich rodzin. Zapewniona jest opieka lekarza, psychologa, pracownika socjalnego oraz pielęgniarza.

Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Archidiakońska 7, 20-113 Lublin

tel.: 81 466 55 58

e- mail: domichelisowej@poczta.onet.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorym (kobietom), świadczy usługi zaspokajające potrzeby bytowe, opiekuńcze i wspomagające.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kalinowszczyzna 84, 20-201 Lublin

tel./fax: 81 466 55 90

e-mail: dpskalina@poczta.onet.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej „Betania” (prowadzi Miasto Lublin)

Aleja Kraśnicka 223, 20-718 Lublin

tel.: 81 466 55 85, 81 466 55 86

e-mail: betania@lublin.home.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kosmonautów 78, 20-358 Lublin

tel.: 81 466 55 70

e-mail: dps78@gazeta.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom niepełnosprawnym fizycznie (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty (prowadzi Miasto Lublin)

ul. B. Głowackiego 26, 20-060 Lublin

tel.: 81 466 55 80, fax: 81 466 55 81

e-mail: biuro@dpsmtk.lublin.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom przewlekle somatycznie chorym i niepełnosprawnym intelektualnie (kobietom i mężczyznom),

świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

- Filia Nr 1 przy ul. Mierniczej 10, 20-805 Lublin
tel.: 81 533 37 30

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Ametystowa 22, 20-577 Lublin

tel.: 81 466 55 88, 81 466 55 89, fax: 81 527 43 11

e-mail: dps@dpsametystowa.eu

Przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych kobiet i mężczyzn świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Dom Pomocy Społecznej prowadzi **mieszkania chronione** dla 39 osób zaburzonych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie lub fizycznie. Pobyt w mieszkaniu ma, przy wsparciu specjalistów, przygotować osobę do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej (prowadzi Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska)

ul. Dolińskiego 1, 20-127 Lublin

tel./fax: 81 444 41 60

e-mail: pdpsdlc@wp.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom starszym oraz przewlekle somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Zespół Ośrodków Wsparcia (prowadzi Miasto Lublin):

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 1

ul. Poturzyńska 1, 20-853 Lublin

tel.: 81 466 55 58

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-14.00. Oferuje: obiady, opiekę pielęgniarzką, rehabilitację leczniczo-usprawniającą, zajęcia terapeutyczno-rozwijające, muzykoterapię, wsparcie psychologiczne, organizację czasu wolnego.

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 2

ul. Maszynowa 2, 20-218 Lublin

tel. 601 965 441

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-15.00. Oferuje: obiady, opiekę pielęgniarzką, rehabilitację leczniczo-usprawniającą, zajęcia terapeutyczno-rozwijające, muzykoterapię, wsparcie psychologiczne, organizację czasu wolnego.

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3

ul. Niecała 16, 20-080 Lublin

tel.: 81 466 52 98

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9.30-15.30. Przeznaczony dla osób w podeszłym wieku, przewlekłe somatycznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie. Zapewnia obiad, opiekę pielęgniarzką, gimnastykę usprawniającą, porady psychologa, zajęcia indywidualne zainteresowania, korzystanie z prasy i telewizji, organizację czasu wolnego.

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 4

ul. Pozytywistów 16, 20-639 Lublin

tel.: 81 466 55 64

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30. Przeznaczony dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie. Oferuje: obiady, opiekę pielęgniarską, rehabilitację leczniczo - usprawniającą, zajęcia terapeutyczno - rozwijające, muzykoterapię, wsparcie psychologiczne, organizację czasu wolnego.

Centrum Usług Socjalnych

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 81 466 55 60

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.00-15.00.

- Centrum Dziennego Pobytu przeznaczone dla osób w podeszłym wieku, emerytów oraz osób niepełnosprawnych fizycznie. Oferuje obiady, opiekę pielęgniarską, rehabilitację leczniczo-usprawniającą, zajęcia terapeutyczno-rozwijające, muzykoterapię, wsparcie psychologiczne, organizację czasu wolnego;
- Punkt Domowej Opieki, zapewniający posiłek osobom nie opuszczającym miejsca zamieszkania ze względu na stan zdrowia.

Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów

ul. Nałkowskich 114, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 25, 81 466 54 60

e-mail: cair@zow.lublin.eu

Czynne w poniedziałek, środę i piątek w godzinach 9.00-15.00 oraz we wtorek w godzinach 11.00-17.00. Przeznaczony dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie. Zapewnia obiad, opiekę pielęgniarską, gimnastykę usprawniającą, porady psychologa, zajęcia indywidualne zainteresowania, korzystanie z prasy i telewizji, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Pogodna”

ul. Pogodna 19, 20-337 Lublin

tel. 601 961 033

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 10.30-15.00. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Owocowa”

ul. Owocowa 6, 20-140 Lublin

tel.: 81 466 55 60 w 11

e-mail: owocowa@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałek i środę w godzinach 16.30-19.30. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Róży Wiatrów”

ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin

tel.: 667 158 029

e-mail: ksrozywiatrow@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałek i w środę w godzinach 15.00-18.00. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Pod świerkami”

ul. Tuwima 5, 20-440 Lublin

tel.: 81 466 55 60 w 11

e-mail: kspodswierkami@zow.lublin.eu

Czynny w środę i piątek w godzinach 10.00-14.00. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Roztocze”

ul. Roztocze 1, 20-722 Lublin

tel.: 81 466 55 64

e-mail: ksroztocze@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 10.30-15.00. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Ruta”

al. Jana Pawła II 11, 20-535 Lublin

tel.: 512 081 028

e-mail: ksruta@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki i piątki w godzinach 12.30-15.30. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Śródmieście”

ul. Narutowicza 6, 20-004 Lublin

tel.: 512 081 028

e-mail: kssrodmiescie@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki i czwartki 12.30-15.30. Oferuje: zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelktualną

ul. Poturzyńska 1, 20-853 Lublin

tel.: 81 466 55 58

czynny od poniedziałku do piątku, w godzinach 6.00-18.00

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Ośrodek jest przeznaczony dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. Oferuje pomoc psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną pielęgniarскую oraz rehabilitację fizyczną (kinezyterapia, fizykoterapia, masaż), muzykoterapię, opiekę i wyżywienie oraz grupy wsparcia dla rodziców. Na terenie placówki dzieci mogą realizować obowiązek szkolny.

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 67

e-mail: sds78@op.pl

ŚDS jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób dorosłych z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. W placówce odbywa się rehabilitacja społeczna, ruchowa oraz profilaktyka psychiatryczna. Oferowane są także posiłki: śniadanie i obiad. Godziny pracy placówki: od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.00-16.00.

Filia Środowiskowego Domu Samopomocy

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 81 466 55 60

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Filia przeznaczona dla osób z chorobą Alzheimera, zaburzeniami pamięci i innymi chorobami pokrewnymi. Zapewnia opiekę, pielęgnację, terapię uaktywniającą pamięć, zajęcia ruchowe, warsztaty terapii zajęciowej. Dom czynny w godzinach 7.00-17.00. Zapewnia wyżywienie.

Klub Samopomocy Przystań

ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 66

e-mail: przystan@zow.lublin.eu

Oferuje wsparcie osobom z problemem zaburzeń psychicznych w zakresie rehabilitacji społecznej, ruchowej oraz pracy socjalnej. Spotkania odbywają się: od poniedziałku do czwartku, w godzinach 15.30-19.30 oraz w soboty w godzinach 15.00-19.30. Udział w zajęciach jest dobrowolny i nieodpłatny.

Klub Samopomocy Galeria

ul. Pozytywistów 16, 20-639 Lublin

tel./fax: 81 466 55 65

e-mail: ks_galeria@o2.pl

„Galeria” to ośrodek wsparcia o zasięgu powiatowym, przeznaczony dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, które posiadają zainteresowania lub zdolności artystyczne i chcą je rozwijać i doskonalić. Spotkania odbywają się od wtorku do piątku, w godzinach 13.00-18.00. Udział w zajęciach jest dobrowolny i nieodpłatny.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimerera

„Mefazja” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie)

ul. Towarowa 19, 20-205 Lublin
tel.: 81 444 45 44

Filia Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimerera „Memory”

Al. Raławickie 22, 20-037 Lublin
tel.: 81 473 26 59
e-mail: lsa@lsa.lublin.pl

Zapewnia dziesięciogodzinną opiekę, pielęgnację, terapię uaktywniającą pamięć oraz leczenie specjalistyczne osobom z chorobą Alzheimerera. Czynny w dni robocze w godzinach 7.00-17.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kalinowszczyzna 74, 20-201 Lublin
tel.: 81 466 55 92
fax: 81 748 47 15
e-mail: sds lublin@onet.eu

Zapewnia dziesięciogodzinną opiekę, pielęgnację, terapię uaktywniającą pamięć, zajęcia ruchowe, warsztaty terapii zajęciowej osobom z chorobą Alzheimerera i zaburzeniami pamięci. Dom czynny w godzinach 7.00-17.00. Zapewnia transport i wyżywienie.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Serce” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego)

ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin

tel.: 81 746 52 00

e-mail: poczta@lsozp.org

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Osobom z zaburzeniami psychicznymi zapewnia opiekę i pomoc poprzez:

- prowadzenie codziennych zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych, indywidualnych i grupowych, mających na celu nabywanie i utrwalanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania społecznego i zawodowego oraz pomoc w reintegracji psychospołecznej,
- prowadzenie spotkań grupy wsparcia dla rodzin uczestników zajęć, mających na celu pomoc we wzajemnym zrozumieniu i komunikowaniu się członków rodziny, w tym radzeniu sobie z problemami wynikającymi z samej choroby psychicznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Misericordia” (prowadzi Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”)

ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin

tel.: 81 743 99 42

www.misericordia.org.pl

e-mail: sds@misericordia.org.pl

ŚDS „Misericordia” świadczy usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie pobytu dziennego, od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.00-16.00. Oferuje: rehabilitację zdrowotną, społeczną oraz wyżywienie w formie śniadania i obiadu oraz zajęcia terapeutyczne w pracowniach: kulinarnej, ceramicznej, dekoratorskiej, teatralnej, muzycznej, stolarskiej, plastycznej, komputerowej, umiejętności praktycznych.

Klub „Misericordia” prowadzi zajęcia terapeutyczne i konsultacje psychologiczne w poniedziałki, środy, czwartki w godz. 16.00-19.00.

Udział w proponowanych zajęciach jest bezpłatny, dobrowolny, niepotrzebne jest skierowanie.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Absolwent” (prowadzi Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnego Ośrodka Szkolno -Wychowawczego Nr 1)

Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin
tel.: 81 747 57 99, fax: 81 747 66 68 wew. 11
e-mail: sds_absolwent@tlen.pl

Udziela wsparcia osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie w zakresie między innymi rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne oraz wyżywienie.

Klub Samopomocy „Absolwent”

Oferuje wsparcie osobom niepełnosprawnym intelektualnie w zakresie warsztatów artystycznych, treningu umiejętności praktycznych oraz spędzania czasu wolnego. Spotkania odbywają się: od poniedziałku do czwartku, w godzinach 15.00-19.00. Udział w proponowanych zajęciach jest bezpłatny, niepotrzebne jest skierowanie.
Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-16.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Roztocze” (prowadzi Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności)

ul. Wallenroda 2A, 20-607 Lublin
tel.: 81 525 07 09, tel./fax: 81 525 32 66
e-mail: ltd@ltd.org.pl

Placówka świadczy pomoc osobom pełnoletnim, niepełnosprawnym intelektualnie oraz ich rodzinom. Prowadzi rehabilitację zdrowotną, społeczną, usługi wspomagające w zakresie między innymi rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne. Wspiera w samodzielnym zamieszkaniu i aktywizacji zawodowej. Zapewnia wyżywienie i transport.

Dom „Roztocze” świadczy pomoc w placówkach:

- **Dzienne Centrum Aktywizacji**

ul. Wallenroda 2 A, 20-607 Lublin

tel.: 81 525 07 09

e-mail: ltd@ltd.org.pl

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-15.00.

- **Centrum Wsparcia**, w ramach którego funkcjonują mieszkania treningowe

ul. Bronowicka 3

tel.: 81 746 33 01, tel./fax: 81 746 36 46

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-13.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Akademia Artystyczna” (prowadzi Fundacja Nieprzetartego Szlaku)

ul. Wyścigowa 31, 20-425 Lublin

tel.: 81 534 26 08

e-mail: sds.akademiaartystyczna@gmail.com

Udziela wsparcia osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie z zaburzeniami autystycznymi w zakresie między innymi rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne oraz wyżywienie.

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Centrum Aktywności Środowiskowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. A. Grygowej 4B, 20-260 Lublin

tel.: 81 466 54 54, 81 466 54 59, fax: 81 466 54 60

www.mopr.lublin.pl/cas

e-mail: casmopr@mopr.lublin.eu

Centrum realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania

społecznej aktywności, w celu rozwiązania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów.

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00 oraz w soboty w godzinach od 8.00 do 14.00 dla wszystkich chętnych osób. W okresie ferii zimowych i świątecznych oraz w wakacje Centrum czynne było w godzinach od 8.00 do 16.00.

Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Młyńska 18, 20-406 Lublin

tel.: 81 466 55 42, 43, fax: 81 466 55 42

e-mail: dow@mopr.lublin.pl

Ośrodek funkcjonuje przez cały rok od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. W okresie od 1 kwietnia do 31 października w godzinach od 8.00 do 16.00; w okresie od 1 listopada do 31 marca Ośrodek działa w godzinach od 8.00 do 18.00.

Inne placówki

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Lublinie

Droga Męczenników Majdanka 20, 20-319 Lublin

tel.: 81 444 34 20

www.kta.lublin.pl

e-mail: kta.lublin@wp.pl

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Klub dla Dorosłych Osób z Autyzmem

Oferuje treningi umiejętności społecznych, diagnozy funkcjonalne i inne.

Ośrodek Wsparcia dla Dzieci z Autyzmem

Ośrodek przeznaczony dla dzieci z Lublina i regionu, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00. Logopeda i pedagog prowadzą indywidualną terapię i rehabilitację dzieci autystycznych. Odbywają się zajęcia warsztatowe. W wakacje organizowane są turnusy rehabilitacyjne.

Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. „Małego Księcia”

ul. Lędzian 49, 20-828 Lublin

tel.: 81 537 13 73, fax: 81 537 13 96

www.hospicjum.lublin.pl

e-mail: hospicjum@hospicjum.lublin.pl

Otacza opieką domową dzieci i młodzież z nieuleczalnymi i postępującymi schorzeniami. Swoim zasięgiem obejmuje teren całego województwa. Hospicjum umożliwia pobyt dziecka w domu przy zachowaniu wysokich standardów opieki medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej oraz duchowej. Opieka jest bezpłatna. Hospicjum opłaca zakup leków oraz specjalistycznego sprzętu medycznego funkcjonującego w domach Pacjentów. Dyżur Hospicjum trwa 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu. Po śmierci dziecka rodzeństwo i rodzice korzystają ze wsparcia w trakcie regularnych spotkań w ramach grup wsparcia dla rodzin w żałobie. Osieroconemu rodzeństwu hospicjum organizuje terapeutyczne bezpłatne wyjazdy w okresie wakacji letnich i zimowych. Opieka trwa od zakończenia leczenia przyczynowego do ostatniego etapu żałoby lub wypisu dziecka z poprawą stanu zdrowia.

Rodziny będące pod opieką hospicjum korzystają z bezpłatnych usług w Poradni Stomatologicznej, Poradni Rehabilitacyjnej oraz pomocy udzielanej przez Poradnię Zdrowia Psychicznego.

Ośrodek Terapeutyczny (prowadzi Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami”)

ul. Narutowicza 74a, 20-019 Lublin

tel./fax: 81 532 79 79

e-mail: tacy sami@op.pl

Ośrodek w trakcie roku szkolnego funkcjonuje w godzinach:

- w poniedziałek 15.00-19.00,
- we wtorek 14.00-19.15,
- w środę 14.30-19.00,
- w czwartek 15.00-19.00,
- w piątek 13.45-19.00.

W okresie wakacyjnym Ośrodek działa w godzinach od 9.00 do 13.00.

**Ośrodek Wsparcia „Serce” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie
Ochrony Zdrowia Psychicznego)**

ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin

tel.: 81 746 52 00

e-mail: poczta@lsozp.org

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 16.00-20.00.

W formie pobytu dziennego Ośrodek zapewnia aktywizację i integrację psychospołeczną, codzienną popołudniową i wieczorną opiekę oraz kompleksowe poradnictwo dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, w tym specjalistyczne poradnictwo z zakresu likwidacji barier w komunikowaniu się, wspomagające samodzielnie funkcjonowanie tych osób w społeczeństwie oraz pełnienie przez te osoby określonych ról społecznych, realizowane poprzez:

- dyżur w Ośrodku,
- spotkania w domu pacjenta,
- spotkania poza Ośrodkiem,
- dyżur przy telefonie,
- psychoterapię grupową i indywidualną,
- psychoedukację grupową,
- zajęcia dyskusyjne,
- terapię zajęciową (zajęcia manualne, kulinarne, gospodarstwa domowego),
- grupową psychoedukację oraz grupę wsparcia dla rodzin i opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi,
- terapię neuropsychologiczną zaburzeń mowy i pamięci u osób po uszkodzeniach mózgu,
- grupę wsparcia dla rodzin i opiekunów dla osób po uszkodzeniach mózgu,
- spotkania duszpasterskie,
- spotkania okolicznościowe.

Pobyt w Ośrodku realizowany jest w oparciu o porozumienie zawierane przez uczestnika ze Stowarzyszeniem, określające zakres uczestnictwa.

Pobyt jest bezpłatny.

Świetlica Integracyjna „Razem” (prowadzi Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo)

ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin

tel.: 81 744 53 18

Czynna od poniedziałku do piątku w roku szkolnym w godzinach 12.00-18.00, w czasie ferii i wakacji w godzinach 10.00-16.00.

Ośrodek Leczenia Uzależnień

ul. Karłowicza 1, 20-027 Lublin

tel.: 81 532 29 79, fax: 534 72 19

Przychodnia Leczenia Uzależnień tel.: 81 532 29 79

Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu tel.: 81 534 74 04

Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia tel.: 81 532 13 82

Program Terapii Substytucyjnej Metadonem

Al. Tysiąclecia 5

tel.: 81 532 77 37

Programy Miasta Lublin

1. Program „Rodzina Trzy Plus”

Podstawą prawną jest: Uchwała Nr 429/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Miasta Lublin Programu „Rodzina Trzy Plus” oraz Zarządzenie nr 16/12/2014 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia logo Programu „Rodzina Trzy Plus” oraz regulaminu przyznawania, wydawania i korzystania z Karty „Rodzina Trzy Plus”.

Program „Rodzina Trzy Plus” adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Miasta Lublin, składających się z rodziców/rodzica lub małżonka rodzica, posiadających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje, zaś **w przypadku dzieci niepełnosprawnych bez ograniczenia wiekowego.**

Ulgi i uprawnienia

1. Komunikacja miejska

1.1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych i ulgowych

1.1.1. Uprawnienia ustawowe do przejazdów bezpłatnych

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Posłowie na Sejm i Senatorowie	Legitymacja Posła, Senatorsa
2	Inwalidzi wojenni, inwalidzi wojskowi, których niepełnosprawność powstała w związku z pełnieniem niezawodowej służby wojskowej oraz inwalidzi będący ofiarami represji okresu wojennego i powojennego	Książka inwalidy wojennego, wojskowego lub legitymacja osoby represjonowanej - wystawione przez organ rentowy
3	Przewodnicy towarzyszący inwalidom wojennym, wojskowym oraz inwalidom będącym ofiarami represji okresu wojennego i powojennego zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności czyli całkowicie „niezdolnym do pracy i niezdolnym do samodzielnej egzystencji”	Książka inwalidy wojennego, wojskowego lub legitymacja osoby represjonowanej okazana przez inwalidę

1.1.2. Uprawnienia ustawowe do przejazdów ulgowych

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów ulgowych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Studenci * polskich szkół wyższych	Ważna legitymacja studencka wydana przez polską szkołę wyższą
2	Kombatanci	Zaświadczenie lub legitymacja kombatancka
3	Osoby będące ofiarami represji wojennych i okresu powojennego	Zaświadczenie lub legitymacja wydana przez organy administracji państwowej

* student – jest to osoba kształcąca się na studiach pierwszego (studia licencjackie lub inżynierskie) lub drugiego stopnia (studia magisterskie) – Prawo o szkolnictwie wyższym art. 2 ust. 1 pkt. 18 k i 5 (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.).

1.1.3. Uprawnienia gminne do bezpłatnych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Dzieci w wieku do lat 4	Oświadczenie opiekuna lub dokument stwierdzający wiek dziecka, np. książeczka zdrowia dziecka, paszport
2	Dzieci i młodzież ze stwierdzoną niepełnosprawnością, nie dłużej niż do ukończenia 16 roku życia	a) ważna legitymacja przedszkolna lub szkolna według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji albo Ministra Kultury, wydana przez placówkę oświatową dla uczniów ze stwierdzoną niepełnosprawnością; b) orzeczenie zespołu orzekającego

		<p>niepełnosprawność lub ważna legitymacja wydana przez właściwy organ, dokumentująca niepełnosprawność zgodnie ze wzorem określonym przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego</p>
3	<p>Dzieci i młodzież będące osobami niepełnosprawnymi od 16 do ukończenia 26 roku życia o znacznym, umiarkowanym, lekkim stopniu niepełnosprawności z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (I, II, III grupa inwalidzka) przy przejazdach z miejsca zamieszkania do placówki oświatowej, ośrodka terapii, ośrodka rehabilitacji, ośrodka wsparcia oraz warsztatu terapii zajęciowej i z powrotem</p>	<p>a) ważna legitymacja szkolna według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji albo Ministra Kultury **, wydana przez placówkę oświatową dla uczniów ze stwierdzoną niepełnosprawnością b) zarejestrowane w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie, po okazaniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność, Zaświadczenie dla osoby niepełnosprawnej wystawione przez ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej, wg wzoru ustalonego przez ZTM w Lublinie. Zaświadczenie ważne jest na okres wskazany przez wystawcę, lecz nie dłużej niż na 1 rok od daty rozpoczęcia zajęć</p>
4	<p>Towarzyszący osobom niepełnosprawnym wymienionym w pkt 2 i 3 (z wykluczeniem osób z orzecznym lekkim stopniem niepełnosprawności, częściowej niezdolności do pracy, III grupa inwalidzka) opiekun, któremu prawo to przysługuje również bez towarzystwa osób wymienionych</p>	<p>a) zaświadczenie wydane przez placówkę oświatową dla opiekuna ucznia o wzorze: MI-1/2002 b) zarejestrowane w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie, po okazaniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność podopiecznego, Zaświadczenie dla opiekuna osoby niepełnosprawnej wystawione przez</p>

	w pkt 2 i 3 (tj. po odwiezieniu podopiecznego lub w drodze po niego) wyłącznie na trasie: miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej-placówka oświatowa, ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej	ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej wg wzoru ustalonego przez ZTM w Lublinie. Zaświadczenie na okaziciela wydawane w 1 egzemplarzu ważne jest na okres wskazany przez wystawcę, lecz nie dłużej niż na 1 rok od daty rozpoczęcia zajęć
5	Osoby, które ukończyły 70 rok życia	Dokument stwierdzający wiek i tożsamość osoby
6	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności czyli całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidzka) wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe	Dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji wraz z dokumentem tożsamości, np. orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, legitymacja z wpisem o stopniu niepełnosprawności
7	Osoby odznaczone Złotą Honorową Odznaką Zasłużony dla Miasta Lublina	Legitymacja Zasłużonego dla Miasta Lublina
8	Osoby słabowidzące z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (dawna II grupa inwalidzka)	Legitymacja Polskiego Związku Niewidomych lub dokument stwierdzający tego rodzaju niepełnosprawność, np.: legitymacja z wpisanym stopniem niepełno-sprawności czy orzeczenie, ze wskazanym symbolem niepełnosprawności wydane przez właściwy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności
9	Zasłużeni Honorowi Dawcy Krwi:	Legitymacja Zasłużonego Honorowego

	- kobieta, która oddała co najmniej 15 litrów krwi, - mężczyzna, który oddał co najmniej 18 litrów krwi,	Dawcy Krwi wraz z dokumentem tożsamości
10	Zasłużeni Dawcy Przeszczepu	Legitymacja Zasłużonego Dawcy Przeszczepu wraz z dokumentem tożsamości
11	Funkcjonariusze Policji podczas pełnienia obowiązków służbowych	Identyfikator wydany przez ZTM w Lublinie
12	Umundurowani funkcjonariusze Straży Miejskiej podczas pełnienia obowiązków służbowych	
13	Żołnierze Żandarmerii Wojskowej podczas pełnienia obowiązków służbowych	Identyfikator wydany przez ZTM w Lublinie
14	Pracownicy Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie podczas pełnienia obowiązków służbowych	Legitymacja służbowa ZTM w Lublinie
15	Pracownicy MPK Lublin Sp. z o.o. w czasie przejazdu środkami MPK zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Legitymacja służbowa MPK Lublin Sp. z o.o.
16	Pasażerowie wszystkich linii komunikacyjnych w dniu obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu	Ważny dowód rejestracyjny (uprawnienia do przejazdów jedną osobę)

** Symbole legitymacji: MEN-I/52/2; MENiS-II/182/2; MEN-I/51/2; MEN-I/50a-N/2; ART-II/293/3

1.1.4. Uprawnienia gminne do ulgowych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów ulgowych gminnych	Podstawa uprawnienia / dokument poświadczający uprawnienie
1	Dzieci od lat 4 do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	Oświadczenie opiekuna lub dokument stwierdzający wiek dziecka np. książeczka zdrowia dziecka, paszport
2	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych (nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia)	Ważna legitymacja szkolna
3	Emeryci	Legitymacja emeryta wraz z dokumentem tożsamości
4	Osoby niepełnosprawne z orzeczonym stopniem niepełnosprawności umiarkowanym czyli całkowicie niezdolne do pracy (dawna II grupa inwalidzka) lub lekkim czyli częściowo niezdolne do pracy (dawna III grupa inwalidzka)	Dokument potwierdzający umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności wraz z dokumentem tożsamości np. orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, legitymacja z wpisem o stopniu niepełnosprawności
5	Uczestnicy studiów doktoranckich	Legitymacja uczestnika studiów doktoranckich
6	Uczniowie i studenci zagranicznych szkół średnich i wyższych dokończenia 26 roku życia	Międzynarodowa legitymacja ISIC (International Student Identity Card)

Upewnienia gminne do przejazdów bezpłatnych i ulgowych nie obowiązują na liniach nocnych.

Na podstawie Uchwały Nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie zmienionej Uchwałą nr 314/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie zmiany uchwały nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

Bilet Rodzinny MPK Lublin Sp. z o. o.

Do korzystania z biletu rodzinnego w przejazdach na wszystkich liniach miejskich w granicach administracyjnych miasta Lublin uprawniona jest: każda rodzina zameldowana w Lublinie, w której jest pięcioro lub więcej dzieci własnych lub przysposobionych w wieku do 18 lat, a jeżeli kontynuują naukę - do ukończenia 25 lat. Jeżeli w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne w stopniu znacznym - nie ma ograniczeń wieku.

Bilet rodzinny ważny jest przez jeden rok od dnia wystawienia.

Bilet rodzinny wydawany jest w ZTM przy Al. Kraśnickiej 25, każdemu z rodziców lub opiekunowi prawnemu, który spełni wymienione wymogi.

Podstawa prawna: Uchwała Nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie zmienione Uchwałą nr 314/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie zmiany uchwały nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

1.2. Komunikacja dla osób niepełnosprawnych

W 2008 roku, Miasto Lublin z dofinansowaniem PFRON, zakupiło 6 mikrobusów wyposażonych w windy oraz przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.

Busy są wykorzystywane do:

- dowożenia dzieci i młodzieży do przedszkoli, szkół, ośrodków szkolno-wychowawczych, co należy do ustawowych obowiązków gminy,
- świadczenia indywidualnej usługi transportu dla osób niepełnosprawnych, w pierwszej kolejności dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz niezdolnych do korzystania ze środków komunikacji miejskiej.

Usługa przewozu osób niepełnosprawnych świadczona jest w Lublinie od 1995 roku przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, mikrobusami wyposażonymi w windy i miejsca dla wózków inwalidzkich.

Taryfa obowiązująca od 25 lipca 2011 r. (cena łącznie z 8% VAT):

Przewóz indywidualny:

- Opłata za pierwszy km w granicach adm. miasta – 5 zł
- Opłata za każdy następny km w granicach adm. miasta do 5km – 2 zł
- Opłata za każdy następny km pow.5 km w granicach adm. miasta – 1,50 zł
- Opłata za godzinę oczekiwania – 20 zł
- Opiekun – bezpłatnie
- Inne osoby towarzyszące – jak za osobę niepełnosprawną
- Dojazd do pasażera w granicach adm. miasta – bezpłatnie

Przewóz poza granice miasta:

- opłata ustalana indywidualnie w drodze negocjacji z przewoźnikiem

Regulamin dostępny na stronie www.ztm.lublin.eu (zakładka: Dla pasażera → Przewóz osób niepełnosprawnych).

Aby zamówić usługę należy dzwonić pod nr tel.: 81 533 33 10 w godzinach 7.00-14.00 z jednodniowym wyprzedzeniem, drogą elektroniczną: komunikacja.dla.niepełnosprawnych@mpk.lublin.pl lub w formie pisemnej pod adres: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Lublin Sp. z o.o., ul. A. Grygowej 56, 20-260 Lublin.

2. Komunikacja PKP i PKS

Poniżej przedstawione jest zestawienie ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym w podróży środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (PKP) i autobusowego (PKS).

Podstawa prawna: ustawa z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138 z późn. zm.). Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2008 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2008 r. Nr 56, poz. 340 z późn. zm.), www.niepelnosprawni.gov.pl

Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne korzystają ze zniżek nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia, a studenci do 26 roku życia. Uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo - wychowawczej, placówki oświatowo - wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno - wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnienie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno - wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny i z powrotem.

L.p.	Uprawnieni	Przejazdy PKP	Przejazdy PKS	Uwagi
1.	Dzieci do lat 4	Ulga 100% na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe, kl.2, w kl. 1 dopłata	Ulga 100% na autobusy zwykłe i przyspieszone, przejazdy jednorazowe	PKS - pod warunkiem nie korzystania przez dziecko z oddzielnego miejsca do siedzenia, a jeżeli korzysta to ulga wynosi 78%
2.	Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne	Ulga 78% na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe lub bilety miesięczne imienne, kl. 2; w kl. 1 dopłata	Ulga 78% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne, przejazdy jednorazowe lub bilety miesięczne imienne	Wyłącznie w ramach przejazdów celowych, których katalog zawiera ustawa np. dom – szkoła – dom
3.	Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji – minimum 18 lat, przewodnik osoby niewidomej – minimum 13 lat lub pies przewodnik	Ulga 95% na pociągi osobowe i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe, kl. 2, w kl. 1 dopłata	Ulga 95% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne, przejazdy jednorazowe	

4.	Rodzice lub opiekunowie dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej	Ulga 78% na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe, kl. 2; w kl. 1 dopłata	Ulga 78% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne, przejazdy jednorazowe	
5.	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji	Ulga 49% na pociągi osobowe; bilety jednorazowe; 37% na pociągi: pospieszne i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe, kl. 2, w kl. 1 dopłata	Ulga 49% na autobusy: zwykłe; Ulga 37% na autobusy: przyspieszone i pospieszne; przejazdy jednorazowe	
6.	Osoby niewidome uznane za niezdolne do samodzielnej egzystencji	93% ulga pociągi osobowe 51% ulga pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC	Ulgi 93% autobusy zwykłe 51% ulga autobusy przyspieszone i pospieszne	Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne
7.	Osoby niewidome, które nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji	Ulga 37% na pociągi: osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC, przejazdy jednorazowe lub bilety miesięczne imienne kl. 2; w kl. 1 dopłata	Ulga 37% na autobusy: zwykłe, przyspieszone i pospieszne, przejazdy jednorazowe lub bilety miesięczne imienne	

8.	Cywilne niewidome ofiary działań wojennych uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji	78% ulga pociągi osobowe i pospieszne	78% ulga autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne	na podstawie biletów jednorazowych
9.	Emeryci i renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierane są zasiłki rodzinne	37% ulga pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe		dwa przejazdy w ciągu roku

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie do korzystania z ulg są:

1. Dla dzieci do lat 4 - dokument poświadczający wiek dziecka.
2. Dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, ośrodka i placówki o charakterze oświatowym - legitymacja przedszkolna, szkolna lub studencka (legitymacja studencka wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie wieku studenta, jeżeli nie jest on określony w legitymacji). Konieczne jest także posiadanie orzeczenia komisji lekarskiej lub lekarza orzecznika.
3. Dla dzieci i młodzieży nieuczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym:
 - legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia, wystawiona przez uprawniony organ,
 - legitymacja osoby niepełnosprawnej, wystawiona przez uprawniony organ,

- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do jednej z grup inwalidów,
- orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS, stwierdzający częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

Organem uprawnionym do wydania legitymacji jest np. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Magnoliowa 2, tel.: 81 466 34 60, fax: 81 466 34 61.

4. Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne, wraz z jednym z wymienionych wyżej dokumentów, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające:
 - termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku terapeutycznym, ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,
 - potwierdzenia stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.
5. Dla rodziców lub opiekunów dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych:
 - dokumenty podopiecznego – jeżeli przejazd odbywa się wraz z dzieckiem,
 - zaświadczenie wydane przez przedszkole, szkołę, szkołę wyższą, ośrodek lub placówkę o charakterze oświatowym, placówkę opiekuńczo - wychowawczą (wg ministerialnego wzoru) albo zaświadczenie, zawiadomienie, skierowanie, o których wyżej mowa - jeżeli przejazd odbywa się w celu odebrania dziecka lub po jego odwiezieniu.

6. Dokumentami poświadczającymi uprawnienia do korzystania z ulg są także:
 - jedno z zaświadczeń stwierdzających niezdolność do samodzielnej egzystencji,
 - legitymacja emeryta - rencisty wojskowego lub policyjnego,
 - legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ (w Lublinie jest to Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Magnoliowa 2, tel.: 81 466 34 60, fax: 81 466 34 61) wraz z dokumentem tożsamości.
7. Dla osób niewidomych - dokumenty stwierdzające niezdolność do pracy, inwalidztwo albo niepełnosprawność z powodu stanu narządu wzroku.
8. Dla przewodnika lub opiekuna - jeden z dokumentów osoby niewidomej lub niezdolnej do samodzielnej egzystencji. Jako opiekuna lub przewodnika należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a w przypadku przewodnika osoby niewidomej - osobę, która ukończyła 13 lat, albo psa – przewodnika.

Ponadto renciści i emeryci (oraz małżonek, na którego pobierany jest zasiłek rodzinny) mają prawo do dwóch jednorazowych przejazdów w ciągu roku kalendarzowego z ulgą 37% w 2 kl. pociągów osobowych, pospiesznych i ekspresowych. Ulga przysługuje na podstawie zaświadczenia wydanego m. in. przez: terenowe oddziały Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Niezależny Krajowy Związek Zawodowy „Solidarność Weteranów Pracy”, Regionalne Komisje Emerytów i rencistów NSZZ „Solidarność”. Powyższe zaświadczenia ważne są z dowodem potwierdzającym tożsamość osoby uprawnionej.

Informacje dla pasażerów niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej

W celu skorzystania z pomocy przez osobę o ograniczonej sprawności ruchowej na obszarze kolejowym, osoba ta powinna zgłosić ten fakt u przewoźnika minimum 48 godz. przed planowaną podróżą, wybierając jeden z poniższych sposobów:

- zgłaszając w kasie biletowej podczas zakupu biletu,
- telefonicznie pod całodobowym numerem infolinii **19-757** (dla PKP IC),
- drogą elektroniczną na wskazany przez przewoźnika adres e-mail lub przez formularz zgłoszeniowy.

PKP S.A., za pośrednictwem pracowników ochrony dworca świadczy usługę pomocy w przemieszczaniu się na **terenie dworca** (lista dworców, na których jest świadczona pomoc znajduje się poniżej), łącznie z peronami i przejściami podziemnymi.

Pomoc przy wsiadaniu i wysiadaniu do/z pociągu należy już do obowiązków przewoźnika (drużyny konduktorskiej, stąd konieczność zgłoszenia 48 godz. przed planowaną podróżą, aby przewoźnik mógł dostosować skład pociągu oraz drużynę konduktorską).

Podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym.

Istnieje również możliwość zgłoszenia konieczności skorzystania z pomocy **tylko w poruszaniu się po terenie dworca** dzwoniąc pod nr tel. 22 474 13 13 lub drogą elektroniczną wysyłając maila na adres: cbdk@pkp.pl – wówczas w ciągu ok. 30 minut od przyjęcia zgłoszenia ochrona na danym dworcu będzie gotowa do udzielenia pomocy na dworcu osobie potrzebującej.

Zakres udzielania pomocy osobom o ograniczonej sprawności ruchowej na terenie stacji

PKP S.A. nie gwarantuje dostosowania taboru przewoźnika do potrzeb osoby o ograniczonej sprawności ruchowej. W tym celu zainteresowany pasażer powinien zgłosić potrzebę udzielenia pomocy w podróży u przewoźnika

minimum 48 godz. przed planowaną podróżą, wybierając jeden z poniższych sposobów:

- zgłaszając w kasie biletowej podczas zakupu biletu,
- telefonicznie pod numerem infolinii kolejowej przewoźnika,
- drogą elektroniczną na wskazany przez przewoźnika adres e-mail lub przez formularz zgłoszeniowy (jeżeli przewoźnik prowadzi możliwość zgłoszenia drogą elektroniczną).

Podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym.

Osoba o ograniczonej sprawności ruchowej powinna przybyć na dworzec w czasie nie krótszym niż 30 minut przed planowanym odjazdem pociągu, w celu możliwości bezpiecznego dotarcia do pociągu.

Miejscem spotkania jest hol główny dworca w części oznaczonej specjalną informacją o tym, że jest to miejsce oczekiwania dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Pracownicy ochrony dworca asystują osobie o ograniczonej sprawności ruchowej podczas przemieszczania się po terenie dworca, peronów, przejść podziemnych, kładek i innych ciągów komunikacyjnych, na których dozwolone jest poruszanie się pieszych (niebędących przejściami tylko do użytku służbowego). W przypadku wysiadania z pociągu pracownicy ochrony oczekują na pasażera na peronie, przy którym zatrzymuje się pociąg z ww. osobą.

Asysta pracowników ochrony dworca odbywa się od miejsca oczekiwania pasażera do drzwi pociągu, którymi osoba będzie wsiadać lub od drzwi pociągu, z którego ww. osoba wysiada – do oznaczonego miejsca na dworcu lub do głównego wyjścia z obszaru stacji. W czasie wejścia i wyjścia do i z pociągu asystę i pomoc realizuje drużyna pociągowa.

Lista dworców, na których jest świadczona pomoc (w przypadku remontu dworca związanego z koniecznością jego zamknięcia, świadczenie usługi pomocy na dworcu może zostać zawieszona):

1. Białystok,
2. Bielsko-Biała Główna,

3. Bydgoszcz Główna,
4. Częstochowa Osobowa,
5. Elbląg,
6. Gdańsk Główny,
7. Gdynia Główna,
8. Katowice,
9. Kielce,
10. Kraków Główny,
11. Lublin,
12. Łódź Kaliska,
13. Malbork,
14. Poznań Główny,
15. Radom,
16. Warszawa Centralna,
17. Warszawa Śródmieście,
18. Warszawa Wschodnia,
19. Warszawa Wileńska,
20. Wrocław Główny,
21. Olsztyn Główny,
22. Gorzów Wlkp.,
23. Ostrów Wlkp.,
24. Szczecin Główny,
25. Opole Główne (w godz.05:00-23:00).

3. Opłaty lokalne

3.1. Zwolnienie z opłaty za parkowanie

Podstawą prawną jest *Uchwała nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 18 grudnia 2003 r.*, która mówi, że obowiązuje:

- zerowa stawka opłaty – za parkowanie w wyznaczonym w tym celu miejscu dla pojazdu przewożącego lub kierowanego przez osobę niepełnosprawną mającą trudności w poruszaniu się, posiadającą kartę parkingową dla osób niepełnosprawnych,
- stawka za parkowanie na wydzielonym stanowisku postojowym zastrzeżonym („koperta”) na prawach wyłączności całodobowo wynosi 600,00 zł za miesiąc użytkowania.

3.2. Opłaty za przedszkola

Podstawa prawna: Uchwała nr 1121/XLII/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych publicznych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Lublin.

Zwalnia się z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego dzieci które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. W takich wypadkach rodzice (opiekunowie prawni) uiszczają tylko należność za wyżywienie dziecka w przedszkolu.

Dodatkowo zgodnie z powyższą uchwałą Rady Miasta Lublin wprowadzone zostały ulgi w odpłatnością dla dużej rodziny w następujących wysokościach:

- ulga na jedno dziecko uczęszczające do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej prowadzonej przez Miasto Lublin – 50 %,

- ulga na dwoje dzieci uczęszczających do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej prowadzonej przez Miasto Lublin – na pierwsze dziecko 20 %, na drugie 80 %,
- ulga na troje dzieci uczęszczających do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej prowadzonej przez Miasto Lublin – na pierwsze dziecko 20 %, na drugie 80 %, na trzecie i kolejne 100 %.

3.3. Opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej

Podstawą prawną jest *Uchwała nr 431/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania rodziców z opłaty za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej.*

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od dochodu na osobę w rodzinie lub dochodu osoby samotnie gospodarującej, można zwolnić całkowicie z ponoszenia odpłatności lub zwiększyć kwotę częściowego zwolnienia, mając na względzie sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową rodziny lub osoby, zwłaszcza ze względu na występujące okoliczności, takie jak:

- dodatkowe obciążenie rodziny wynikające z niepełnosprawności jej członka wymagającego stałej opieki osoby drugiej,
- niepełnosprawność.

Zwolnienie z opłat następuje z urzędu lub na wniosek rodziców.

Zwolnienia z opłat udziela się na czas określony, nie dłuższy niż 1 rok.

3.4. Opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo – wychowawczej

Podstawa prawna: Uchwała nr 435/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo - wychowawczej dziecka, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwało na terenie Miasta Lublina zmieniona Uchwałą nr 802/XXXIV/2005 Rady

Miasta Lublin z dnia 20 października 2005 r. w sprawie zmiany uchwały nr 435/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwało na terenie Miasta Lublina.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od dochodu na osobę w rodzinie lub dochodu osoby samotnie gospodarującej, można na czas określony zwolnić całkowicie z ponoszenia odpłatności lub zwiększyć kwotę częściowego zwolnienia, mając na względzie sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową rodziny lub osoby, zwłaszcza ze względu na występujące okoliczności, takie jak:

- dodatkowe obciążenie rodziny wynikające z niepełnosprawności jej członka wymagającego stałej opieki osoby drugiej,
- niepełnosprawność.

4. Opłaty za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych

Na podstawie *ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204 z późn. zm.)*, oraz *ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871 z późn. zm.)*, zwalnia się z opłat abonamentowych:

- osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (I grupa inwalidzka),
- osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy,
- osoby o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- osoby, które ukończyły 75 rok życia,
- osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych lub rentę socjalną,
- osoby niesłyszące,
- osoby niewidome,

- osoby, które mają prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej,
- osoby spełniające kryteria dochodowe o świadczeniach rodzinnych.

Dokumenty poświadczające uprawnienia:

1. orzeczenie o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności wydanego przez właściwy organ orzekający albo o zaliczeniu do I grupy inwalidzkiej albo orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy,
2. legitymacja osoby niepełnosprawnej.

Dodatkowo:

- osoby, które ukończyły 75 lat - dokumentem poświadczającym uprawnienia jest dowód osobisty,
- osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub rentę socjalną - dokumentem poświadczającym uprawnienia jest decyzja ZUS, decyzja innego organu emerytalno - rentowego lub właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej,
- osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2000Hz o natężeniu do 80 dB) - dokumentem poświadczającym to uprawnienie jest orzeczenie właściwego organu orzekającego o całkowitej głuchocie lub obustronnym upośledzeniu słuchu (mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB) albo zaświadczenie wystawione przez zakład opieki zdrowotnej,
- osoby niewidome których ostrość wzroku nie przekracza 15% - dokumentami poświadczającymi te uprawnienia są: legitymacja Polskiego Związku Niewidomych lub Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej albo orzeczenie właściwego organu orzekającego o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z tytułu uszkodzeń narządu wzroku albo orzeczenie właściwego organu orzekającego, stwierdzającego uszkodzenie narządu wzroku (ostrość wzroku nie przekracza 15%) albo zaświadczenie wystawione przez zakład opieki zdrowotnej,

- inwalidzi wojenni - dokumentem poświadczającym uprawnienia jest książeczka inwalidy wojennego,
- decyzja jednostki organizacyjnej pomocy społecznej o przyznaniu świadczenia pieniężnego.

Zwolnienie z opłat za abonament radiowo - telewizyjny następuje po przedstawieniu w urzędzie pocztowym w miejscu stałego pobytu dokumentu poświadczającego uprawnienie. Zwolnienie od opłat następuje od początku miesiąca następującego po miesiącu, w którym przedstawiono odpowiednie dokumenty. Osoby korzystające ze zwolnień od opłat są obowiązane zgłosić w urzędzie pocztowym właściwym dla miejsca stałego pobytu, zmiany stanu prawnego lub faktycznego, które mają wpływ na uzyskanie zwolnienia, w terminie 14 dni od chwili nastąpienia takiej zmiany.

5. Opłaty telekomunikacyjne

Operator telekomunikacyjny udziela osobom niepełnosprawnym następujących rabatów w opłatach za usługi telekomunikacyjne:

- za przyłączenie urządzenia końcowego do sieci – rabat w wysokości 50% opłaty podstawowej, wynikającej z obowiązującego cennika usług telekomunikacyjnych,
- w abonamencie telefonicznym – rabat w wysokości 50% opłaty podstawowej, wynikającej z obowiązującego cennika usług telekomunikacyjnych dla niektórych planów.

Do rabatów mają prawo tylko niektóre grupy osób niepełnosprawnych - z upośledzeniem narządu słuchu, mowy i wzroku. Rabatów udziela się na podstawie orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Miejski/Powiatowy lub Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Udogodnienia w telekomunikacji

Podstawa prawna: ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489 z późn. zm.).

Art. 89 ustawy postanawia:

Przedsiębiorca wyznaczony jest obowiązany zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonej przez siebie usługi powszechnej przez oferowanie:

- urządzeń końcowych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne, jeżeli używanie takiego urządzenia jest niezbędne do zapewnienia im dostępu do usługi powszechnej,
- udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z usługi powszechnej.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez dostawców publicznie dostępnych usług telefonicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 464)* dostawcy usług telefonicznych muszą:

Począwszy od października 2014 r.: umożliwiać osobom niepełnosprawnym zapoznanie się z regulaminami i cennikami oraz (na żądanie) informacjami zawartymi na fakturze – w wersji papierowej, w alfabecie Braille’a lub przy użyciu dużej czcionki, a w przypadku wysyłania pocztą elektroniczną – w formacie tekstowym, umożliwiającym powiększenie czcionki;

Począwszy od kwietnia 2015 r.: zapewnić obsługę osób niepełnosprawnych na stanowisku dostępnym dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim i wyposażonym w urządzenie umożliwiające komunikację z osobą niesłyszącą lub niemówiącą oraz ułatwiające komunikację z osobą niedowidzącą, a także wyposażyć salony w urządzenia umożliwiające połączenie z tłumaczem języka migowego lub systemu językowo-migowego on-line albo zapewniać usługi tłumacza polskiego języka migowego (PJM) lub systemu językowo-migowego (SJM);

Począwszy od kwietnia 2016 r.: dostosować swoje strony internetowe do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie ze standardem Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0).

Osoby niepełnosprawne mogą uzyskać ulgi za korzystanie z niektórych usług operatora telekomunikacyjnego.

Rabaty dotyczą osób, które ukończyły 16 rok życia oraz posiadają orzeczenie o niepełnosprawności dotyczące:

Uszkodzenia wzroku z orzeczeniem znacznego stopnia niepełnosprawności (dawna I grupa inwalidzka),

Choroby narządu wzroku z orzeczeniem znacznego stopnia niepełnosprawności, z symbolem przyczyny niepełnosprawności (04-O),

Uszkodzenia słuchu lub mowy, gdy osoba ma orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności (odpowiednio dawna I i II grupa),

Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu z orzeczeniem znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, z symbolem przyczyny niepełnosprawności (03-L).

Operator telekomunikacyjny udziela osobom niepełnosprawnym ulgi w wysokości 50 % opłaty podstawowej wynikającej z obowiązującego cennika usług telekomunikacyjnych na:

- usługę przyłączenia urządzenia końcowego do sieci.
- abonament telefoniczny w przypadku określonych planów.

(źródło: www.orange.pl)

6. Opłata paszportowa

Do ulgowej opłaty za wydanie paszportu w wysokości 50% stawki uprawnieni są:

- emeryci i renciści, osoby niepełnosprawne bez względu na rodzaj schorzenia, a także współmałżonkowie tych osób pozostający na ich wyłącznym utrzymaniu,
- osoby przebywające w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystające z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych.

Należy przedstawić legitymację lub orzeczenie, bądź zaświadczenie o korzystaniu z zasiłku stałego lub przebywaniu w jednej ze wskazanych placówek.

Pełne zwolnienie z opłaty za wydanie paszportu przysługuje:

- osobie, która w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu ma ukończone 70 lat życia,
- osobie przebywającej w domu pomocy społecznej lub w zakładzie opiekuńczym albo korzystającej z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych jeżeli jej wyjazd za granicę następuje w celu długotrwałego leczenia lub w związku z koniecznością poddania się operacji.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 13 lipca 2006 roku o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 758 z późn. zm.).

7. Wymiana dowodu osobistego

Od 1 stycznia 2010 roku zniesione zostały opłaty za uzyskanie i wymianę dowodu osobistego.

Osoby niepełnosprawne i obłożnie chore, które nie mogą osobiście zgłosić się do Urzędu Miasta w celu złożenia wniosku i odbioru dowodu osobistego są obsługiwane w miejscu swojego zamieszkania, po powiadomieniu o tym fakcie pracowników Referatu Dowodów Osobistych. Urzędnik przywiezie wniosek do wypełnienia i potem dostarczy gotowy dokument. Jeżeli osoba, z uwagi na zły stan zdrowia, nie może podpisać się na wniosku o wydanie dowodu osobistego, pracownik organu gminy przyjmujący wniosek umieszcza adnotację stwierdzającą przyczynę braku podpisu. W takim przypadku w wyprodukowanym dowodzie osobistym rubryka przeznaczona na podpis posiadacza dokumentu będzie pusta. Aby zamówić obsługę w miejscu zamieszkania należy zadzwonić pod nr tel.: 81 466 35 21, Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, ul. Leszczyńskiego 20.

Wnioski o wydanie lub wymianę dowodu osobistego należy składać w Biurze Obsługi Mieszkańców:

- ul. Wieniawska 14, tel.: 81 466 10 38, 39, 40
- ul. Filaretów 44, tel.: 81 466 10 10
- ul. Kleeberga 12A, tel.: 81 466 10 75

- ul. Szaserów 13 – 15, tel.: 81 466 10 47
- ul. W. Żywnego 8, tel.: 81 466 10 80
- ul. Poczтовая 1, tel.: 81 466 10 82
- ul. W. Jagiełły 10, tel.: 81 466 10 85

8. Opłaty za wstęp do muzeów państwowych

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 2008 r. w sprawie określenia grup osób, którym przysługuje ulga w opłacie lub zwolnienie z opłaty za wstęp do muzeów państwowych oraz rodzajów dokumentów potwierdzających ich uprawnienia (Dz. U. z 2008 r. Nr 160 poz. 994).

Dokumenty uprawniające - art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r. Nr 5 poz. 24, z późn. zm.).

Ulga w opłacie za wstęp do muzeów przysługuje m. in. osobom powyżej 65 roku życia, emerytom, rencistom, rencistom socjalnym, a także osobom niepełnosprawnym wraz z opiekunami; dokumentami potwierdzającymi uprawnienie do korzystania z ulgi w opłacie lub zwolnienia z opłaty za wstęp do muzeów są:

- legitymacje emeryta - rencisty,
- legitymacje dokumentujące niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności,
- dokumenty potwierdzające wiek.

Osoba uprawniona do ulgi w opłacie za wstęp do muzeów okazuje upoważnionemu pracownikowi muzeum ważny dokument potwierdzający uprawnienie wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym jej tożsamość.

9. Usługi pocztowe

Operator świadczący powszechne usługi pocztowe zapewnia osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonych powszechnych usług pocztowych przez:

- organizację pracy placówek umożliwiającą osobom poruszającym się za pomocą wózka inwalidzkiego, korzystanie z usług świadczonych przez te placówki,
- tworzenie w placówkach oznakowanych stanowisk obsługi osób niepełnosprawnych,
- umieszczanie nadawczych skrzynek pocztowych w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie niepełnosprawnej, poruszającej się na wózku inwalidzkim, w szczególności nadawczych skrzynek pocztowych, instalowanych w placówce lub na nieruchomości użytkowanej przez tę placówkę,
- przyjmowanie od osoby niepełnosprawnej w miejscu jej zamieszkania prawidłowo opłaconej przesyłki niebędącej przesyłką rejestrowaną,
- doręczanie osobom: z uszkodzeniem narządu ruchu, powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego, niewidomym lub ociemniałym, na ich wniosek i bez pobierania dodatkowych opłat, przesyłek listowych, przesyłek rejestrowanych, w tym przesyłek z zadeklarowaną wartością oraz kwot pieniężnych określonych w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce (zapotrzebowanie na usługę zgłasza się na pocztę, w miejscu zamieszkania).

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1113).

Przesyłka będąca przesyłką dla ociemniałych nadana przez:

- osobę legitymującą się orzeczeniem właściwego organu orzekającego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku, zwaną dalej „osobą niewidomą lub ociemniałą”, i adresowana do biblioteki lub organizacji osób niewidomych lub ociemniałych bądź do organizacji, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych,

- bibliotekę, organizację osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizacje, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych, i adresowana do osoby niewidomej lub ociemniałej,
- osobę niewidomą lub ociemniałą bądź skierowaną do tej osoby zawierającą wyłącznie informacje utrwalone pismem wypukłym,
- jest zwolniona od opłaty pocztowej za przyjęcie, przemieszczenie i doręczenie przesyłki niebędącej przesyłką najszybszej kategorii, tego rodzaju i tej samej masy, ustalonej w obowiązującym cenniku powszechnych usług pocztowych operatora publicznego, o którym mowa w art. 51 ust. 4. Zwolnienie to nie obejmuje opłaty za potwierdzenie odbioru przesyłki rejestrowanej (art. 30. ust. 2 ustawy).

10. Odliczenia od dochodu

Ulga na cele rehabilitacyjne jest dodatkowym uprawnieniem, które przysługuje osobom niepełnosprawnym bądź podatnikom mającym na utrzymaniu osoby niepełnosprawne, których dochód (tj. osób będących na utrzymaniu) nie przekracza 9.120 zł.

Roczny dochód, który nie powoduje obowiązku zapłaty podatku wynosi 3.091 zł.

Podstawę obliczenia podatku stanowi dochód po odliczeniu: m. in. wydatków na cele rehabilitacyjne oraz wydatków związanych z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesionych w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne. Odliczeń na cele rehabilitacyjne mogą dokonać podatnicy, na których utrzymaniu pozostają następujące osoby niepełnosprawne: współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie - jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty 9.120 zł.

Za wydatki na cele rehabilitacyjne uważa się wydatki poniesione na:

1. Adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności – będzie to np. budowa podjazdów dla wózków, likwidacja progów, instalacja specjalnych baterii, sedesów, montaż uchwytów, przesuwanych drzwi, wyburzanie ścian itp. Można również odliczyć ułożenie terakoty antypoślizgowej, glazury po usuwaniu barier architektonicznych. Nie ma ograniczeń kwotowych, należy posiadać faktury VAT.
2. Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności – zaliczyć tu można założenie tzw. oprzyrządowania – stosownie do niepełnosprawności, bagażnika na wózek, ale dodatkowy koszt automatycznej skrzyni biegów nie może być odliczony (jako fabrycznie zainstalowanej).
3. Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego (nie jest to sprzęt rehabilitacyjny), wszelkiego rodzaju przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (laski, aparaty słuchowe, buty ortopedyczne, okulary, wózki i części zamienne do nich, protezy, materace, telefon i dyktafon dla niewidomych itp.). Aby móc odliczyć zakup musi być zachowany związek między niepełnosprawnością a sprzętem lub przedmiotem.
4. Zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, można tu zaliczyć książki prasę, kasety dotyczące np. gimnastyki usprawniającej.
5. Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.
6. Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo - leczniczych i pielęgnacyjno - opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.

7. Opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełno-sprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2.280 zł.
8. Utrzymanie przez osoby niewidome, o których mowa w pkt 7, psa przewodnika - w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł.
9. Opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa.
10. Opłacenie tłumacza języka migowego.
11. Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
12. Leki - nadwyżkę wydatków ponad 100 zł w danym miesiącu, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki związane z daną niepełnosprawnością (stale lub czasowo). Nie mogą być odliczone koszty zakupu witamin, leków przeciwigrypowych. Ulga przysługuje wyłącznie osobom niepełnosprawnym i nie mogą z niej korzystać, np. osoby starsze lub chore, jeśli nie mają orzeczenia o niepełnosprawności (lub grupie inwalidzkiej). Ulga przysługuje też podatnikom mającym na utrzymaniu osoby niepełnosprawne, których dochód (tj. osób będących na utrzymaniu) nie przekracza 9.120 zł.
13. Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo - rehabilitacyjne:
 - a) osoby niepełnosprawnej - karetką transportu sanitarnego,
 - b) osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 - również innymi środkami transportu niż wymienione w lit. a).
14. Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę

niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo - rehabilitacyjne - w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł.

Wg pisma Departamentu Podatków Bezpośrednich z 16.12.1998 r. (PB 5/ IMD-01021-3176/98) jeżeli obydwójce małżonkowie, zaliczeni do I lub II gr. inwalidzkiej, są właścicielami tego samego samochodu np. w związku z małżeńską wspólnością majątkową, to obydwójce mają prawo do ulgi z tytułu używania samochodu pod warunkiem, że wykorzystują go na swoje dojazdy związane z koniecznym przewozem na zabiegi rehabilitacyjne.

15. Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
- a) na turnusie rehabilitacyjnym,
 - b) w zakładach, o których mowa w pkt 6,
 - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.

UWAGA!

Od roku podatkowego 2011 weszły w życie przepisy w myśl, których w przypadku wydatków określonych w pkt. 7, 8 i 14, podatnik jest obowiązany przedstawić dowody niezbędne do ustalenia prawa do odliczenia, w szczególności:

- wskazać z imienia i nazwiska osoby, które opłacono w związku z pełnieniem przez nie funkcji przewodnika,
- okazać certyfikat potwierdzający status psa asystującego,
- okazać dokument potwierdzający zlecenie i odbycie niezbędnych zabiegów leczniczo – rehabilitacyjnych.

Pozostałe wydatki nie są limitowane, lecz konieczne jest posiadanie dowodów ich poniesienia. Wydatki o których mowa, podlegają odliczeniu od dochodu, jeżeli nie zostały sfinansowane (dofinansowane) ze środków

zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie. W przypadku, gdy wydatki były częściowo sfinansowane z tych funduszy, odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną z tych funduszy lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Warunkiem odliczenia wydatków jest posiadanie przez osobę, której dotyczy wydatek:

- orzeczenia o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, określonych w odrębnych przepisach, lub
- decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, lub
- orzeczenia o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia, wydanego na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawa prawna: art. 26 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.).

11. Odliczenia od podatku

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z odliczeń od podatku na zasadach ogólnych. Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.) wprowadziła art. 27f regulujący zasady korzystania z ulgi na dzieci.

Zgodnie z tym artykułem ulga przysługuje na własne lub przysposobione dzieci:

- małoletnie,
- bez względu na wiek, jeżeli zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,

- do ukończenia 25 lat, uczące się szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub w przepisach - Prawo o szkolnictwie wyższym - pod warunkiem, że nie uzyskały one dochodów, z wyjątkiem renty rodzinnej, dochodów wolnych od podatku oraz dochodów w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku.

Wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego

Każda osoba będąca płatnikiem podatku dochodowego (także emeryt, rencista bez dodatkowych dochodów) może wesprzeć działalność jednej organizacji pozarządowej, w tym organizacji osób niepełnosprawnych, przeznaczając dla niej 1% swojego podatku. Podatnik sam oblicza kwotę darowizny. Podanie w zeznaniu podatkowym poniższych informacji jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o przekazanie 1% podatku na rzecz organizacji:

- nazwy organizacji,
- numeru organizacji w Krajowym Rejestrze Sądowym,

Numer wpisu organizacji można znaleźć w wyszukiwarce KRS pod adresem: www.cors.pl lub www.ms.gov.pl/krs/krs_ed.php

Wpłata zostanie przekazana przez urząd skarbowy na konto organizacji pod warunkiem, że:

- organizacja ma status organizacji pożytku publicznego - działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.). Wykaz organizacji pożytku publicznego ogłaszany jest w Monitorze Polskim, można je znaleźć na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem: <http://opp.ms.gov.pl>
- zeznanie podatkowe będzie złożone w obowiązującym terminie.

12. Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych

Podatnikami podatku od czynności cywilnoprawnych są osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, będące stronami czynności cywilnoprawnych, z tym iż podatnikiem jest przy:

- a) umowie sprzedaży – kupujący,
- b) umowie darowizny – obdarowany,
- c) umowie dożywocia - nabywca własności nieruchomości,
- d) umowie o dział spadku lub o zniesienie współwłasności - podmiot nabywający rzeczy lub prawa majątkowe ponad udział w spadku lub we współwłasności,
- e) ustanowieniu odpłatnego użytkowania, w tym również nieprawidłowego oraz odpłatnej służebności - użytkownik lub nabywający prawo służebności,
- f) umowie pożyczki i umowie depozytu nieprawidłowego - biorący pożyczkę lub przechowujący,
- g) ustanowieniu hipoteki - składający oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki,
- h) umowie spółki cywilnej - wspólnicy, a przy pozostałych umowach spółki - spółka.

Zwolnienia podmiotowe:

- organizacje pożytku publicznego, jeżeli dokonają czynności cywilnoprawnych wyłącznie w związku z nieodpłatną działalnością pożytku publicznego w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe, zaliczone, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do grupy osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności

bez względu na rodzaj schorzenia, oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządów ruchu.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 9 września 2000 roku o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 223 z późn. zm.).

13. Prawa wyborców niepełnosprawnych w Polsce

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 62 ust. 1 zapewnia obywatelom polskim udział w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego.

13.1. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21 poz. 112 z późn. zm.), której przepisy zapewniają osobom niepełnosprawnym możliwość korzystania przy głosowaniu z pomocy innych osób nie będących członkami obwodowej komisji wyborczej i mężami zaufania kandydatów. Ponadto wyborca z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub posiadający orzeczenie równoważne organu rentowego może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta miasta), w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Wyborca niepełnosprawny, na swój wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

13.2. Wybory do Sejmu i Senatu RP

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21 poz. 112 z późn. zm.), której przepisy umożliwiają wyborcom niepełnosprawnym:

- łatwy dostęp do pomieszczeń przeznaczonych na siedziby okręgowych i obwodowych komisji wyborczych,
- dopisania ich do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w którym znajduje się lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (na wniosek złożony do urzędu gminy najpóźniej 10 dni przed dniem wyborów), dotyczy to tylko obszaru gminy właściwej ze względu na miejsce stałego zamieszkania wyborcy,
- dostęp do lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, które zobowiązany jest zapewnić wójt lub burmistrz (prezydent miasta),
- wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać przy głosowaniu inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania,
- wyborca z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub posiadający orzeczenie równoważne organu rentowego może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta miasta), w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.

Obowiązek informowania o powyższych uprawnieniach spoczywa na organach samorządu lokalnego, a wykonują go one zwykle w formie obwieszczenia lub informacji umieszczonych na swoich stronach internetowych.

Zgodnie z przepisami Kodeksu w każdej gminie co najmniej jedna trzecia lokali wyborczych musi być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

13.3. Wybory do organów samorządu terytorialnego

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21 poz. 112 z późn. zm.), w kwestii uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym stanowi, iż wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać przy głosowaniu inna osoba, z wyłączeniem członków komisji i mężów zaufania. Ponadto wyborca z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub posiadający orzeczenie równoważne organu rentowego, może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta miasta), w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Wyborca niepełnosprawny, na swój wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

13.4. Wybory do Parlamentu Europejskiego

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21 poz. 112 z późn. zm.), zapewnia następujące uprawnienia:

- pomieszczenia przeznaczone na siedziby okręgowych, rejonowych i obwodowych komisji wyborczych powinny być łatwo dostępne dla osób niepełnosprawnych,
- lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych zapewnia wójt lub burmistrz (prezydent miasta),
- wyborca niepełnosprawny, na swój wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania

- spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania),
- wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać przy głosowaniu inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania,
 - wyborca z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności lub posiadający orzeczenie równoważne organu rentowego może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta miasta), w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.

13.5. Udział wyborców niepełnosprawnych w referendum

Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o referendum ogólnokrajowym odwołuje się do przepisów ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Zastosowania znajdują te same rozwiązania, które ułatwiają wyborcom niepełnosprawnym udział w referendum jak przy wyborach parlamentarnych m. in.:

- wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania,
- wyborca ma prawo do dopisania go do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w którym znajduje się lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (w każdej gminie powinien być co najmniej jeden taki lokal),
- wyborca z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności lub posiadający orzeczenie równoważne organu rentowego może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza

się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta miasta), w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.

W wyborach prezydenckich, parlamentarnych do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum dokonuje się spisu wyborców m. in. w szpitalach, zakładach pomocy społecznej. Spis ten sporządza się na podstawie wykazów osób, które będą przebywać w tych jednostkach w dniu wyborów. W związku z powyższym istnieje możliwość utworzenia obwodów wyborczych w tych placówkach.

Organy jednostek samorządu terytorialnego często zapewniają nieodpłatny transport w dotarciu do lokali wyborczych osobom niepełnosprawnym i mającym trudności w poruszaniu się. Jest to jednak suwerenna decyzja samorządów.

Miasto Lublin zapewnia nieodpłatny transport oraz ustawowo obowiązującą ilość lokali dostosowanych dla osób niepełnosprawnych.

14. Prawa i obowiązki pasażerów niepełnosprawnych w ruchu kolejowym:

- w przypadku opóźnień przyjazdu lub odjazdu oraz braku możliwości dalszego wykonywania kursu prowadzące obsługę przedsiębiorstwo kolejowe zwraca szczególną uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej i osób im towarzyszących,
- osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej rezerwacje oraz bilety oferowane są bez dodatkowych opłat. Przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny nie mogą odmówić osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej dokonania rezerwacji lub wystawienia biletu ani żądać, aby osobie tej towarzyszyła inna osoba, chyba że jest to absolutnie konieczne w celu zapewnienia zgodności z zasadami dostępu,
- na żądanie, przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny udzielają osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej informacji o dostępności przewozów kolejowych oraz o warunkach dostępu do taboru kolejowego i pomieszczeń w pociągach, zgodnie z zasadami dostępu oraz informują osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej o udogodnieniach w pociągu,
- przedsiębiorstwo kolejowe i zarządca stacji zapewniają, zgodnie z TSI dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, dostępność stacji, peronów, taboru kolejowego i innych pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
- osobom niepełnosprawnym lub osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, które odjeżdżają ze stacji kolejowej, na której obecny jest personel, przejeżdżają przez nią lub przyjeżdżają na nią, zarządca stacji zapewnia nieodpłatnie pomoc w taki sposób, aby osoby te były w stanie wsiąść do odjeżdżającego pociągu, przesiąść się do pociągu

- skomunikowanego lub wysiąść z pociągu przyjeżdżającego, na przejazd, na który zakupił bilet,
- przedsiębiorstwo kolejowe zapewnia osobie niepełnosprawnej oraz osobie o ograniczonej sprawności ruchowej nieodpłatną pomoc w pociągu oraz podczas wsiadania i wysiadania. Do celów niniejszego artykułu pomoc w pociągu oznacza wszelkie racjonalne starania w celu zaoferowania pomocy osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej, aby umożliwić jej dostęp do takich samych usług w pociągu jak pozostałym pasażerom, w przypadku gdy poziom niepełnosprawności ruchowej utrudnia powyższej osobie samodzielne i bezpieczne korzystanie z takich usług,
 - przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji, sprzedawcy biletów i operatorzy turystyczni współpracują ze sobą w celu udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym lub osobom o ograniczonej sprawności ruchowej:
 - a) pomoc zapewniana jest pod warunkiem, że przedsiębiorstwo kolejowe, zarządcę stacji, sprzedawcę biletów lub operatora turystycznego powiadomiono o potrzebie udzielenia pomocy danej osobie przynajmniej na 48 godzin, zanim taka pomoc będzie potrzebna. Jeżeli bilet pozwala na odbycie kilku podróży, wystarczy jedno powiadomienie, pod warunkiem że przekazana zostanie wystarczająca informacja na temat terminu kolejnych przewozów,
 - b) przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji, sprzedawcy biletów oraz operatorzy turystyczni podejmują wszystkie działania konieczne dla przyjęcia powiadomień,
 - c) jeżeli nie dokonano powiadomienia zgodnie z lit. a), przedsiębiorstwo kolejowe i zarządca stacji podejmują wszelkie stosowne wysiłki dla zapewnienia pomocy w taki sposób, by osoba niepełnosprawna oraz osoba o ograniczonej sprawności ruchowej mogła odbyć podróż,

- d) bez uszczerbku dla uprawnień innych podmiotów w odniesieniu do obszarów poza terenem stacji zarządca stacji lub inna upoważniona osoba wyznacza punkty w granicach stacji kolejowej i poza nią, w których osoby niepełnosprawne lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej mogą zgłaszać swoje przybycie na stację oraz w razie potrzeby poprosić o pomoc,
 - e) pomoc udzielana jest pod warunkiem, że dana osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej pojawi się w wyznaczonym punkcie w terminie określonym przez przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządcę stacji świadczących taką pomoc. Wyznaczony termin nie może przekraczać 60 minut przed ogłoszoną godziną odjazdu lub terminem, w jakim pasażerowie są wzywani do odprawy. Jeżeli nie został określony konkretny termin pojawienia się osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, osoba ta musi stawić się w wyznaczonym punkcie nie później niż 30 minut przed ogłoszoną godziną odjazdu lub terminem, w jakim pasażerowie są wzywani do odprawy.
- jeżeli przedsiębiorstwo kolejowe odpowiedzialne jest za całkowitą lub częściową utratę albo uszkodzenie sprzętu osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej służącego im do poruszania się lub innego specjalistycznego sprzętu używanego przez takie osoby, ograniczenia finansowe nie mają zastosowania.

Podstawa prawna: Rozporządzenie (WE) Nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 roku.

Kluby sportowe i inne organizacje zajmujące się sportem osób niepełnosprawnych

Integracyjne Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start”

ul. Piłsudskiego 22, 20-011 Lublin

tel.: 81 743 72 83

www.facebook.com/icsirstart/ e-mail: icsirstart@interia.pl

W klubie działają sekcje: lekkiej atletyki, łaźnictwa, tenisa stołowego, pływania, Goalball oraz piłki siatkowej na siedząco.

Lubelski Klub Sportowy Głuchych „Spartan”

ul. Piłsudskiego 22, 20-011 Lublin

tel./fax: 81 534 03 46

www.spartan.lublin.pl e-mail: lksg@spartan.lublin.pl

W klubie działają sekcje koszykówki, piłki siatkowej, lekkiej atletyki, szachowa tenisa stołowego i pływania.

Klub Sportowy Niewidomych i Słabowidzących „Hetman”

ul. Głowackiego 35, 20-060 Lublin

tel.: 81 746 77 08

www.hetman.lublin.pl e-mail: mczhetman@poczta.onet.pl

Klub prowadzi m.in. sekcje turystyki, strzelectwa i tańca, brydża, szachów i warcabów, kręglarstwa i bowling.

Kolarski Klub Tandemowy HETMAN

ul. Jana Sawy 5/13, 20-632 Lublin

tel./fax: 81 443 21 20, kom.: 601 963 627

<http://hetman-cycling.eu/> e-mail: hetman.cycling@gmail.com

Kolarstwo tandemowe osób niewidomych i słabowidzących.

Uczniowski Klub Sportowy „OKEJ”

ul. Hirszfelda 6, 20-092 Lublin

tel.: 81 747 14 23

Goalball i Showdown dla dzieci i młodzieży niewidomej i słabowidzącej.

Klub Sportowy PAMARA Boccia w Lublinie

ul. Zamojska 20/18a, 20-105 Lublin

tel.: 502 591 357

www.pamara.pl

e-mail: kspamaraboccia@onet.pl

Boccia – dyscyplina paraolimpijska.

KS Protektor

ul. Leszczyńskiego 19, 20-068 Lublin

tel./fax: 81 441 11 75, kom. 604 545 016

www.facebook.com

e-mail: wojtektkd@o2.pl

Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną z elementami taekwon-do.

Integracyjny Klub Aktywnej Rehabilitacji i Sportu Niewidomych „Ikar”

ul. Paderewskiego 14/96a, 20-860 Lublin

tel.: 503 153 995

www.cross.org.pl

e-mail: prokpoiukz@o2.pl

W klubie działają sekcje tańca sportowego, kręgli klasycznych i bowlingu, szachowo-warcabowa, kolarska, turystyki i sportów uzupełniających, kajakowa, piłki nożnej oraz narciarska.

Stowarzyszenie Grupa Aktywnej Rehabilitacji

ul. Leszczyńskiego 23, 20-068 Lublin

tel.: 661 605 059

www.gar.lublin.pl

email: biuro@gar.lublin.pl

Zajęcia: ogólnokondycyjne, technika jazdy, dobór i regulacja wózków, samoobsługa, trening, tenis stołowy, elementy koszykówki i rugby na wózkach (zajęcia współorganizowane ze środków FAR).

Fundacja Aktywnej Rehabilitacji

al. Kraśnicka 127/129 (pok. 1, II piętro), 20-718 Lublin

tel.: 81 526 10 24, fax: 81 527 13 20

www.far.org.pl/lubelskie

e-mail: biurolubelskie@far.org.pl

Zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży poruszającej się na wózkach inwalidzkich.

Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Sekcja

ul. Głuska 5, 20-439 Lublin

tel.: 81 744 47 07

Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Sekcja Klub „Roztocze”

ul. Wallenroda 2a, 20-607 Lublin

tel.: 81 442 22 22

Ważne adresy

Urząd Miasta Lublin

plac Łokietka 1, 20-109 Lublin

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Leszczyńskiego 23, pok.109, 20-068 Lublin

tel.: 81 466 20 62, 81 466 20 68

e-mail: ion@lublin.eu

Biuro Obsługi Mieszkańców

tel.: 81 466 10 00

e-mail: bom@lublin.eu

- ul. Wieniawska 14 (I piętro), 20-071 Lublin

tel.: 81 466 10 02, fax: 81 466 10 03

przyjęcia Mieszkańców w godzinach:

w poniedziałki, wtorki od 7.45 do 16.45

we środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

- ul. Filaretów 44 (parter), 20-609 Lublin

tel./fax: 81 466 10 10

przyjęcia Mieszkańców w godzinach:

w poniedziałki, wtorki od 7.45 do 16.45

we środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

- ul. Szaserów 13-15, 20-553 Lublin

tel.: 81 466 10 44, fax: 81 466 10 48

przyjęcia Mieszkańców w godzinach:

w poniedziałki, wtorki od 7.45 do 16.45

we środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

- ul. Kleeberga 12a, 20-243 Lublin
tel.: 81 466 10 70, fax: 81 466 10 71
przyjęcia Mieszkańców w godzinach:
w poniedziałki, wtorki od 7.45 do 16.45
we środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

- ul. W. Jagiełły 10, 20-290 Lublin
tel./fax: 81 466 10 84
przyjęcia Mieszkańców w godzinach:
w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki od 9.00 do 17.00

- ul. Pocztowa 1, 20-400 Lublin
tel.: 81 466 10 83, fax: 81 466 10 82
przyjęcia Mieszkańców w godzinach:
w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki od 9.00 do 17.00

- ul. W. Żywnego 8, 20-856 Lublin
tel.: 81 466 10 81, fax: 81 466 10 80
przyjęcia Mieszkańców w godzinach:
w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki od 9.00 do 17.00

- Plac Władysława Łokietka 1 - Ratusz (parter), 20-109 Lublin
tel.: 81 466 10 50, fax: 81 466 10 51
przyjęcia Mieszkańców w godzinach:
w poniedziałki, wtorki od 7.45 do 16.45
we środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Wydział Polityki Społecznej

ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin

tel.: 81 742 45 52, 81 742 47 87, fax: 81 742 44 70

www.wps.lublin.uw.gov.pl

e-mail: wps@lublin.uw.gov.pl

Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie

ul. Mełgiewska 11 C, 20-209 Lublin

tel.: 81 745 18 15, 16, 17, 81 749 66 36, 81 745 19 01

www.puplublin.pl

e-mail: urząd@puplublin.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

ul. A. Grottgera 4, 20-029 Lublin

tel.: 81 441 66 00, fax: 81 441 66 02

www.lubelskie.pl

Starostwo Powiatowe w Lublinie

ul. Spokojna 9, 20-074 Lublin

tel.: 81 528 66 03, fax: 81 528 66 01

www.powiat.lublin.pl

e-mail: starostwo@powiat.lublin.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublinie

ul. Spokojna 9, 20-074 Lublin

tel.: 81 442 10 21, fax: 81 442 10 20

www.pcprlublin.pl

e-mail: pcpr@powiat.lublin.pl

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

(orzeka mieszkańców Powiatu Lubelskiego Ziemskiego)

ul. Spokojna 9, 20-074 Lublin

tel.: 81 442 10 24

e-mail: pzonlublinpowiat@wp.pl

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie

ul. Zana 38 (Vlp.), 20-601 Lublin

tel.: 81 528 76 50, fax: 81 528 76 30

www.rops.lubelskie.pl

e-mail: rops@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin

tel.: 81 463 53 00, fax: 81 463 53 05

www.wup.lublin.pl

e-mail: sekretariat@wup.lublin.pl

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

tel.: 22 661 10 00, fax: do Sekretariatu Ministra 22 661 13 36

www.mrpips.gov.pl/

e-mail: info@mrpips.gov.pl

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Pełnomocnik sprawuje merytoryczny nadzór nad wykonywaniem zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pełnomocnik w ramach Dnia Otwartego przyjmuje interesantów w każdy drugi wtorek miesiąca w godzinach 14.00-16.00.

Zapisy telefoniczne:

Tel.: 22 529 06 10, 22 529 06 09, 22 529 06 49

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

ul. Nowogrodzka 11, 00- 513 Warszawa

tel.: 22 529 06 01, 22 529 06 00

www.niepelnosprawni.gov.pl

e-mail: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl

Adres korespondencyjny:

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Sekretariat Dyrektora Biura

tel.: 22 529 06 01, 22 529 06 00, fax: 22 529 06 02

Stanowisko do Spraw Skarg, Interwencji i Wniosków

tel.: 22 529 06 10, 22 529 06 09, 22 529 06 49

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa

tel.: 22 505 55 00

Oddział Lubelski PFRON

ul. W. Kunickiego 59, 20-422 Lublin

tel.: 81 466 76 00, fax: 81 743 88 79

e-mail: lublin@pfron.org.pl

Państwowa Inspekcja Pracy

Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie

Al. Piłsudskiego 13, 20-011 Lublin

tel.: 81 537 11 31, fax: 81 537 11 61

www.lublin.pip.gov.pl

e-mail: kancelaria@lublin.pip.gov.pl

Bezpłatne porady prawne z zakresu prawa pracy i bhp osobiście lub telefonicznie nr.: 81 463 50 90 dla połączeń z sieci komórkowych, 801 002 300 (infolinia) dla połączeń z sieci stacjonarnych

w poniedziałki w godzinach: 9.00-18.00, od wtorku do piątku w godzinach 9.00-15.15

Od kwietnia 2015 r. w Okręgowym Inspektoracie Pracy w Lublinie udzielane są dodatkowe **porady prawne z zakresu mobbingu** przez zewnętrznego eksperta. W każdy pierwszy poniedziałek miesiąca w godzinach 16.30-18.00 porad udziela Pani mgr Jadwiga Mucha konsultant krajowy z zakresu prawa pracy i mobbingu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Antymobbingowego OSA.